

דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2018

3	דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2018
4	דבר יו"ר הדירקטוריון
5	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
13	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
33	סקירת הסיכונים
70	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
76	הצהרת המנכ"ל
77	הצהרת החשבונאי הראשי
79	דוחות כספיים מבוקרים
221	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח
221	ממשל תאגידי
240	פרטים נוספים
261	נספחים
269	מילון מונחים
276	אינדקס

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

רשימת לוחות הכלולים בדוחות

9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
16	פרטים על התפתחות הרווח הנקי	2
17	הרכב הרווח המימוני, נטו	4
17	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	5
18	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית	6
19	פרטים לגבי הוצאות בגין הפסדי אשראי	7
19	פירוט העמלות וההכנסות אחרות	6
20	פירוט הוצאות התפעוליות והאחרות	7
21	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	9
21	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	10
22	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	11
22	אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות	12
22	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	13
23	הרכב תיק ניירות הערך	14
24	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	15
24	התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	16
24	פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	17
27	הרכב ההון לצורך חישוב יחס ההון	18
28	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות	19
28	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות	20
29	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	21
30	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית	22
31	נתונים עיקריים אודות הפעילות העסקית	23
38	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	24
40	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	25
43	חשיפה למדינות זרות	26
44	מאפייני סיכון האשראי ללקוחות פרטיים	27
48	היקף האשראי הבעייתי למשקי בית	28
52	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית	29
52	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית	30
53	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו מותאם	31
53	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן	32
54	חשיפת ההון הפנוי	33
55	חשיפות ההון הפעיל לשערי חליפין ואינפלציה	34

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק אוצר החייל לשנת 2018.

ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי.

אוצר החייל בע"מ נוסד בשנת 1946 על ידי קופות לעזרה הדדית שייסדו חיילים משרתי הצבא הבריטי בתקופת מלחמת העולם השנייה. בשנת 1970 קיבלה החברה רישיון פעולה כבנק ושינתה את שמה לבנק אוצר החייל בע"מ. ב-73 שנות פעילותו פיתח הבנק רשת סניפים ושלוחות המונה ערב המיזוג כ-46 נקודות. חלקו של הבנק בענף הבנקאות על פי הדוחות שפורסמו ליום 30 בספטמבר 2018 היה כ-1.4% ו-1.5% על פי אמות מידה של היקף האשראי והפיקדונות, בהתאמה.

עיקר פעילות הבנק בשנת 2018 היתה בקרב משקי הבית. הבנק התמחה שנים רבות במתן שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון שהיתה חלק משמעותי מלקוחות הבנק. בהתאם, ההתמקדות באוכלוסייה זו אפשרה לבנק ניהול מבוקר של הסיכון שהתבטא בין היתר ביחסי נזילות, הלימות הון ופיזור רחב של אשראי ופיקדונות.

בכוונת הבנק הבינלאומי לשמר את המותג "אוצר החייל" כמותג עצמאי, לרבות הפעילות והצביון של סניפיו. בכלל זה תשמר המומחיות של אוצר החייל בתחום הקמעונאי ובמתן שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון.

הרווח הנקי של הבנק בשנת 2018 הסתכם ב-75.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל-70.9 מיליון ש"ח בשנת 2017.

הפעילות בשנת 2018 כללה בין היתר יישום של מהלכי התייעלות ושינויים במעטפת השירות האישי והדיגיטלי ללקוח. בעקבות המהלכים שנקטו קטנה בשנת 2018 מצבת העובדים בבנק בכ-45 עובדים.

עלות הפרישה שנכללה בדוחות לשנת 2018, כולל זו החזויה בשנת 2019 במסגרת המיזוג, מסתכמת בכ-101 מיליון ש"ח לפני מס.

תוצאות הבנק והישגיו לאורך שנות קיומו כבנק עצמאי הושגו הודות לפעילות ומסירות ציבור העובדים, ההנהלה והדירקטוריון ועל כך נתונה הערכתי בשמי ובשם הנהלת הבנק הבינלאומי.

יוסי לוי

לשעבר יו"ר הדירקטוריון*

תל אביב, 26 בפברואר 2019

* כיהן בתפקידו עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

6	מיזוג הבנק
6	פעילות הבנק
7	מידע צופה פני עתיד
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשופ אליהם
12	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדיקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2018

ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. בעקבות המיזוג סיים דיקטוריון הבנק את תפקידו (ראה פרק מיזוג הבנק להלן). ביום 26 בפברואר 2019 החליט דיקטוריון הבנק הבינלאומי לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ ליום 31 בדצמבר 2018.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה**מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי**

ביום 20 בספטמבר 2018 נחתם הסכם מיזוג בין הבנק הבינלאומי לבין הבנק. ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם התמזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי (על פי הוראות הפרק הראשון לחלק השמיני בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובהתאם להוראות הפרק השני לחלק ה' 2 לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961) באופן בו הנכסים וההתחייבויות של הבנק כפי שהיו במועד המיזוג, הועברו לבינלאומי ללא תמורה, הבנק חוסל ללא פירוק ורשם החברות מחק אותו מרישומיו. אוצר החייל כמותג עצמאי, לרבות הפעילות והצביון של סניפיו, יישמרו גם לאחר מיזוג המשפטי לתוך הבינלאומי ובכלל זה תשמר המומחיות של אוצר החייל בתחום הקימעונאי ובמתן שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון. פירוט נוסף ראה בביאור 1.א. לדוחות הכספיים. למידע נוסף בדבר השלכות המיזוג על יחסי העבודה בבנק ראה בפרק "ממשל תאגידי, יחסי עבודה"

פעילות הבנק

עיקר פעילותו של הבנק היתה פעילות קימעונאית. הבנק פעל באמצעות 46 סניפים ושלוחות, חלקם ממוקמים בקירבת ובתוך בסיסי צה"ל ומשרתים את לקוחות הבנק מקרב אוכלוסייה זו. חלקו של הבנק בקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון היה גדול באופן משמעותי מחלקו במערכת הבנקאית. הבנק פעל בקרב לקוחותיו באמצעות שתי חטיבות עסקיות עיקריות:

החטיבה לבנקאות קימעונאית - ריכזה את פעילות סניפי הבנק ואת הפעילות בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והבנקאות הישירה על מגוון פעילויותיה וכן את הפעילות בשוק ההון. החטיבה היתה ממונה על תחום השיווק והפרסום של הבנק. מנהל החטיבה הקימעונאית היה אחראי לפעילות התפעול והלוגיסטיקה שהתבצעה בעיקרה באמצעות הבנק הבינלאומי.

החטיבה לבנקאות עסקית – ניהלה את פעילות הבנק בקרב הלקוחות העסקיים. במסגרת זו היתה החטיבה אחראית בין היתר, לפעילות האשראי העסקי, לפעילות הפקטורינג ולאישורי אשראי ללקוחות בסכומים שמעבר לסמכות מנהלי הסניפים. החטיבה היתה אחראית על יחידת הבקרה העוסקת באיתור, סיווג וטיפול בלוויים במעקב ובעייתיים, לניהול מערך גביית חובות באמצעים משפטיים וכן ליישום נוהלי הבנק באשראי.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון להלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2018 הסתכם ב- 75.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 70.9 מיליון ש"ח בשנת 2017, גידול בשיעור של 5.9%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה על שיעור של 5.62%, בהשוואה ל-5.68% בשנת 2017.

הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הבנק בשנת 2018, בהשוואה לשנת 2017:

- גידול ברווח מפעילות מימון (הכולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית) בסך של 27.9 מיליון ש"ח (6.2%) הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות.

- קיטון בהפרשה להפסדי אשראי בסך של 25.2 מיליון ש"ח מרביתו שינוי בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עומד על 0.32%, מזה שיעור ההפרשה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסתכם ב- 0.13% ושיעור ההפרשה הפרטנית מסתכם ב- 0.19%.

- גידול בהכנסות מעמלות (בעיקר מפעילות אשראי) בסך של 5.4 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 2.4%.

- גידול בהכנסות האחרות בסך של 42.9 מיליון ש"ח, שנבע מגידול ברווח הון ממכירת בניינים.

- קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בסך של 0.8 מיליון ש"ח (0.3%), שנבע מקיטון במצבת העובדים הממוצעת בשיעור של 6.2%, חיסכון שקוזז בחלקו בהוצאות בגין מענקים לעובדים, בעיקר בגין תכניות פרישה מוקדמת ומענקי רווחיות. בניכוי ההוצאות בגין מענקים, חל קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בשיעור של 8.1% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

- גידול בהוצאות תפעוליות ואחרות (ללא הוצאות משכורות ונלוות) בסך של 103.4 מיליון ש"ח (67.5%), שנבע בעיקר מגידול בהוצאות בגין מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי (לפרטים ראה "הוצאות תפעוליות" בפרק "התפתחות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר").

- ירידה בשיעור המס האפקטיבי הנובעת בעיקר משיעור מס נמוך יותר על רווחי הון ומירידה בשיעור המס הסטטוטורי מ 35.04% בשנת 2017 ל- 34.19% בשנת 2018.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2018 ב-11.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-18.6 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי אשתקד, קיטון בשיעור של 38.2%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה ברבעון הרביעי של השנה על שיעור של 3.41%, בהשוואה ל-5.94% ברבעון הרביעי אשתקד.

סך נכסי הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב- 23,805.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-21,273.6 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 11.9%.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב- 13,460.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-13,181.1 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 2.1%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב- 19,466.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-17,733 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 9.8%.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב-1,361.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,290.6 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 5.5%.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2018 עמד על שיעור של 13.65%, בהשוואה ל-13.32% בסוף שנת 2017.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2018 עמד על שיעור של 11.49%, בהשוואה ל-11.01% בסוף שנת 2017.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

2014	2015	2016	2017	2018	
					מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):
3.32%	5.78%	6.97%	5.68%	5.62%	תשואה להון
0.22%	0.34%	0.40%	0.33%	0.32%	תשואה לנכסים
9.67%	9.83%	10.63%	11.01%	11.49%	יחס הון עצמי רובד 1
*-	5.73%	5.56%	5.79%	5.59%	יחס המינוף
*-	376%	352%	329%	229%	יחס כיסוי הנזילות
81.4%	82.3%	75.4%	74.5%	80.2%	יחס יעילות
3.9%	3.5%	3.4%	3.3%	3.4%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
					מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):
					שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.24%	1.09%	1.13%	1.29%	1.17%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור פגום
89.37%	130.61%	145.84%	135.16%	140.26%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
1.40%	0.92%	0.96%	1.11%	0.97%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
0.13%	0.21%	0.14%	0.30%	0.42%	
					נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח (במיליוני ש"ח):
2014	2015	2016	2017	2018	
37.6	65.6	83.8	70.9	75.1	רווח נקי מיוחס לבעלי המניות
416.0	378.1	451.4	439.8	462.3	הכנסות ריבית, נטו
60.2	2.5	27.4	67.2	42.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
237.9	251.2	236.8	243.5	297.2	הכנסות שאינן מריבית
226.1	226.9	221	229.5	234.9	מזה: עמלות
532.5	518.1	518.6	508.9	609.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
292.0	295.8	286.4	282.1	281.3	מזה: משכורות והוצאות נלוות
					רווח נקי למניה רגילה לשנת הדיווח:
					בש"ח, המיוחס לבעלי המניות
0.3	0.52	0.66	0.56	0.59	רווח בסיסי למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
					נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח (במיליוני ש"ח):
2014	2015	2016	2017	2018	
16,892.1	19,172.0	20,773.6	21,273.6	23,805.2	סך כל הנכסים
3,356.2	5,196.4	6,688.6	6,816.3	8,721.8	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
1,821.4	1,809.0	1,379.9	975.8	1,333.4	ניירות ערך
11,347.1	11,791.4	12,380.7	13,181.1	13,460.0	אשראי לציבור נטו
15,784.9	18,007.3	19,565.1	19,983.0	22,443.8	סך כל התחייבויות
201.5	185.2	87.1	168.0	725.0	מזה: פקדונות מבנקים
13,072.7	15,454.3	17,268.1	17,733.0	19,466.5	פקדונות הציבור
777.1	665.9	497.4	393.8	439.2	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,107.2	1,164.7	1,208.5	1,290.6	1,361.4	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות
					נתונים נוספים:
843	821	785	740	699	מספר משרות לסוף תקופה כולל שעות נוספות
1.4%	1.3%	1.1%	1.1%	1.0%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
2.5%	2.1%	2.3%	2.1%	2.1%	יחס הכנסות ריבית נטו לנכסים ממוצעים

*בהתאם להוראות בנק ישראל' יחס המינוף ויחס כיסוי הנזילות חושבו החל משנת 2015 ולפיכך לא מוצגים מספרי השוואה.

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק

פעילותו של הבנק עד למועד המיזוג לוותה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם היו: סיכוני האשראי לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים), סיכוני שוק שהעיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגי, סיכון מוניטין וסיכון משפטי. התייחסות לסיכון הנובע מהסכם המיזוג כאמור לעיל ראה בפרק "השפעת הסכם המיזוג על ניהול הסיכונים".

כל הסיכונים המהותיים נוהלו עד למועד המיזוג על ידי חברי הנהלה ממונים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק בצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך התבצעה הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מתפתחים

להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

1. **סיכון תחרותי-אסטרטגי/ מודל עסקי** - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות לקדם מהלכים המגבירים את רמת התחרות, כגון "חוק שטרם" (החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות), יישום הוראות רגולטוריות שונות (בדגש על עולמות האשראי והגברת התחרות), אימונים תחרותיים מצד מגוון גורמים בשוק (בנקים, שחקנים פיננסיים אחרים וחברות הזנק) והתפתחויות טכנולוגיות וצרכניות, הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים וכו'.

- סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, משפיעים על שינויים במודל העסקי, ובכלל זה מגמת המעבר ל"בנקאות דיגיטלית" החדשה, המבוססת על הדיגיטל. כל אלה השפיעו על סביבת הפעילות של הבנק, וצפויים להוביל לעליית רמת התחרות, בפרט על מגזר הקמעונאות והעסקים הקטנים.

- הבנק בצע באופן שוטף מעקב אחר מגמות מאקרו כלכליות, רגולטוריות, תחרותיות וטכנולוגיות. מניית השלכות של מגמות אלו יש לציין כי הן גילמו מחד סיכונים, ומאידך גם הזדמנויות עבור הבנק, והתוכנית האסטרטגית של הבנק הוכוונה למינוף ומיצוי של הזדמנויות שגולמו בשינויים המתרחשים בשוק, כאשר הבנק התאים עצמו לשינויים אלו.

- סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת - המהפכה הדיגיטלית נמשכת ביתר שאת וקיימים אימונים תחרותיים מצד שחקניות טכנולוגיה, והצורך לעמוד בתחרות חייב השקעות מיכוניות משמעותיות.

בנק ישראל מקדם, במקביל למגמה העולמית, פעילויות בבנקאות הדיגיטלית ומאפשר חופש פעולה גדול יותר בתחום, ובמקביל דורש לשפר את המסגרת הקיימת לניהול הסיכונים והתאמתה לסביבה הטכנולוגית הדינאמית. בנושא זה טמון סיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי. התכנית האסטרטגית של הבנק, כחלק מהקבוצה, כללה התייחסות להתפתחויות אלו תוך קידום החדשנות בתחום.

אסטרטגיית הבנק ותיאבון הסיכון של הבנק היו מידתיים ובשנת 2017 הוקמה בבנק מחלקת "חדשנות ודיגיטל". דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית – היעילות התפעולית של המערכת הבנקאית בישראל הינה נמוכה, ביחס למדינות מתקדמות אחרות, כפי שבא לידי ביטוי ביחסי היעילות. התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הרבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים ביעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים האחרונות, הבנק ביצע מהלכי התייעלות כחלק מהתכנית האסטרטגית, שכללו, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים, צמצום במספר הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.

כמו כן כחלק מההתייעלות התפעולית בקבוצת הבינלאומי, ביום 1 בינואר 2019, הושלם מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי.

2. סיכון רגולטורי - מקורו של הסיכון הוא בדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם שבשנים האחרונות נמצאות במגמת התגברות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות, וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חשפה אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק עיגנה, בין היתר, את ערכי הציות אותם קידם הבנק ושימשה כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, המדיניות התוותה את העקרונות וקווי היסוד, ועיגנה את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלים על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים פוקחו ונוהלו על ידי המערך המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי שאושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות הסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התוכנית האסטרטגית ותוכנית העבודה התייחסו להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולקחו בחשבון את השינויים האמורים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה פרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק בפרק ממשל תאגידי.

3. סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי) - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361,357,363 ו-367

סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכון סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות, האחת בראשות ה-CRO "וועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" בחברה האם והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר ו-"פורום מודיעין סייבר" בחברה האם. במסגרת יישום הוראות ניהול בנקאי תקין 367 - "בנקאות בתקשורת" שעודכנה ביום 13 בנובמבר 2018, גובשה מדיניות בנקאות בתקשורת, התקיימו בבנק פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום, ובוצעו דיווחים לגורמים הרלוונטיים בהתאם למדיניות. בנוסף, לבנק, כחלק מהקבוצה, היתה קיימת פוליטת ביטוח ייעודית שהקנתה כיסוי ביטוחי לבנק בגין אירועי כשל מחשובי ו/או מאירועי סייבר.

4. סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות) - הבנק פעל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, סיפק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה היתה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

בבנק נקבעה מדיניות ייעודית לנושא זה, נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, זוהו וסומנו חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות וכן בוצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות.

בנוסף, ביום 2 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על

עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח ע"י הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות.

5. **סיכון התנהלות (conduct risk)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק הטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי עלול היה לחשוף את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכוני ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לבנק הייתה מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי קצין הציות בשנת 2018 היה לפעול להטמעת העקרונות בקרב החטיבות השונות.

יעדים ואסטרטגיה

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הבנק פעל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית שאושרה על ידי הדירקטוריון, תכנית שעודכנה בחודש אוקטובר 2016.

התוכנית שמרה על מרכזיותה של הפעילות הקיימנואית ועל התמקדות במתן שירות לאוכלוסיית מערכת הביטחון ומעגלים הקשורים אליה מתוך שאיפה לרווחיות נאותה ויציבה לאורך זמן, תוך נקיטת צעדי התייעלות ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה.

בבנקאות העסקית/ מסחרית הושם דגש על המשך התרחבות תיק האשראי, בעיקר בלקוחות קטנים ובינוניים. הבנק בחן את התוכנית מדי שנה בהתייחס לסביבה המקרו כלכלית, להתפתחויות התחרותיות במשק, לסביבה הרגולטורית, להתפתחויות הטכנולוגיות ועדכן במידת הצורך את התוכניות והמהלכים הנובעים מהתוכנית האסטרטגית.

בשנת 2017, אישר הבנק הבינלאומי אסטרטגיית דיגיטל, אשר מטרתה לתמוך באסטרטגיה העסקית של הקבוצה והבנק בכללה. במסגרת זו פותח מענה דיגיטלי מותאם וממוקד בצרכי הלקוח. הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חוויית הלקוח ולתת לו ערך מוסף בעולמות הפיננסיים השונים. בנוסף הקבוצה מקדמת חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך IT של החברה האם. לצורך מימוש כל זאת הוקמה בחברה האם ובבנק יחידה ייעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל. הבנק פעל על פי אסטרטגיה זו עד למועד המיזוג.

הסבר וניתוח התוצאות והמצב העסקי

14	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
16	התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל
21	מבנה והתפתחות הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
25	חברות מוחזקות עיקריות
25	רכוש קבוע
26	הון והלימות ההון
28	מגזרי פעילות פיקוחיים

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2018.

צמיחה

האינדיקטורים האחרונים לפעילות הריאלית שפורסמו, ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2018, כאשר האומדן למחצית השניה של שנת 2018 הצביע על עלייה של 2.2% בתמ"ג. שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית וביטחון תעסוקתי גבוה, יחד עם זאת לאורך זמן נחזית מגמה של החלשות הצמיחה. פרמטר נוסף המצביע על האטה בקצב הצמיחה הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל שעלה במהלך שנת 2018 ב-3.1%, בדומה לקצב הצמיחה של התוצר ובהשוואה ל-4.2% בשנת 2017.

בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש ינואר 2019, הורדה תחזית הצמיחה בקצב התוצר לשנת 2019 ל-3.4%, ותחזית הצמיחה לשנת 2020 הינה 3.5%.

תקציב המדינה

בשנת 2018 נמדד גירעון בסך 38.9 מיליארד ש"ח בפעילותה התקציבית של הממשלה שהם כ-2.9% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 24.6 מיליארד ש"ח שהם כ-1.9% מהתמ"ג בתקופה המקבילה אשתקד. הגירעון שנמדד בשנת 2018 דומה לתכנון בתקציב המקורי שעמד על 38.5 מיליארד ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג. עם זאת ההכנסות היו גבוהות מהחזוי בסך כ-0.7 מיליארד ש"ח וההוצאות היו גבוהות מהתכנון בתקציב המקורי בסך כ-1.1 מיליארד ש"ח.

על פי תחזית משרד האוצר מינואר 2019, קצב הצמיחה הצפוי בשנת 2019 צפוי לעמוד על 3.1%. חברת הדירוג הבינלאומית Moody's העלתה במהלך חודש יולי 2018 את אופק דירוג האשראי של ישראל מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישרה אותו ברמה של A1. חברת S&P העלתה בתחילת חודש אוגוסט 2018 את דירוג האשראי של ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק נמצאת במגמה של עלייה אולם עדיין נמוכה יחסית וזאת לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% בשנת 2018, לאחר עלייה של 0.4% בשנת 2017. על פי הערכת בנק ישראל האינפלציה בשנת 2019 תעמוד על 1.3%, בסביבת הגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%) ובשנת 2020 תעמוד האינפלציה על 1.8%. נכון לחודש ינואר 2019, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור של 1.2%. המשך המדיניות המוניטרית של בנק ישראל תלויה, בין היתר, בסביבת האינפלציה והתבססותה בתוך טווח היעד שנקבע.

שוק הדיור

הפירסומים האחרונים משקפים ירידה במחירי הדירות. על פי מדד מחירי הדירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס"), שפורסם בחודש ינואר 2019, נרשמה ירידה של 0.4% במחירי הדירות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2018, בהשוואה לעיסקאות שבוצעו בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2018. מחירי העסקאות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2018 ירדו ב-2.3%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

שוק העבודה

שיעור האבטלה הינו נמוך וביציבות, כאשר בחודש נובמבר 2018 עמד שיעור זה על 4.1%, בדומה לחודש אוקטובר.

שער החליפין

בשנת 2018, עלה שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-8.1% ושער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-3.4%.

בשנת 2018 המשיך בנק ישראל במגמת רכישות מט"ח, בין היתר, על מנת למתן את השפעת התמורה ממכירת הגז על התחזקות השקל.

ריבית בנק ישראל

בחודש נובמבר 2018 העלה בנק ישראל את הריבית, לראשונה מפברואר 2015, ב-0.15 נקודות אחוז לרמה של 0.25%. על פי הערכות מחלקת המחקר בבנק ישראל הרבית צפויה לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של שנת 2019 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.75% ברבעון הראשון של שנת 2020. חזאי שוק ההון מעריכים כי העלאת הריבית הבאה לא תהיה לפני תחילת 2020.

הסביבה הגלובלית

תמונת המקרו של הכלכלה העולמית ממשיכה להצביע על ירידה במומנטום, תנודתיות גבוהה וחוסר ודאות. מסתמן שהסיכונים שיוצרת ההחרפה ב"מלחמת הסחר" מחלחלים גם לפעילות העסקית של חברות מובילות. בתי ההשקעות עדכנו כלפי מטה את תחזיות הצמיחה למרבית הגושים, ונמשכת ההתמתנות בסחר העולמי בקרב המשקיים המפותחים.

הצמצום המוניטרי הגלובלי צפוי להאט: למרות שהריבית בארה"ב ובמספר משקים נוספים עלתה, השווקים בארה"ב כבר אינם מתמחרים העלאת ריבית נוספת, והשווקים באירופה משקפים דחייה במועד שבו הריבית צפויה לעלות.

קרן המטבע הבינלאומית הודיעה על הורדת תחזית הצמיחה העולמית בפעם השנייה ברציפות לצמיחה בשיעור של 3.5% בשנת 2019 ובשיעור של 3.6% בשנת 2020, בהשוואה לתחזית צמיחה של 3.7% שפורסמה במהלך אוקטובר 2018.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2018 נרשמו ירידות במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 35 ירד בכ-3.0% ומדד ת"א 125 ירד בכ-2.3%. מדד האג"ח הכללי ירד בכ-1.5%. מרבית הירידות בשוקי ההון התרחשו במהלך חודש דצמבר 2018, בו ירד מדד ת"א 35 ב-10.2%, מדד ת"א 125 ירד ב-9.2% ומדד האג"ח הכללי ירד ב-0.5%.

במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית נרשמה מגמת עלייה בהיקפי המחזורים במהלך שנת 2018. מדד ה-S&P-500 ירד בכ-6.2% במהלך שנת 2018. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ-11.8%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ-16.6%. מרבית הירידות נרשמו במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018, מדד ה-S&P-500 ירד בכ-14.0%. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ-10.4%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ-7.8%.

לפרטים נוספים, ראה התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם, לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2018 הסתכם ב- 75.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 70.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.9%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2018 הסתכם ב- 5.62% בהשוואה ל- 5.68% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים על התפתחות הרווח הנקי :

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
שינוי	2017	2018	
ב-%	במיליוני ש"ח		
6.2%	448.4	476.3	רווח מפעולות מימון, נטו
(37.5%)	67.2	42.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
			רווח מפעולות מימון, נטו לאחר
13.9%	381.2	434.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.4%	229.5	234.9	עמלות
794.4%	5.4	48.3	הכנסות אחרות
19.7%	508.9	609.1	הוצאות תפעוליות אחרות
1.1%	107.2	108.4	רווח לפני מיסים
(8.3%)	36.3	33.3	הפרשה למיסים על הרווח
5.9%	70.9	75.1	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות
	5.68%	5.62%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי המניות (על בסיס שנתי)

להלן פרטים על מרכיבים מסוימים הכלולים ברווח:

רווח ממכירת זכויות הבנק במבנה ההנהלה הראשית ברבעון השני של 2018 הסתכם ב- 45.7 מיליון ש"ח ונכלל בהכנסות אחרות (ההשפעה על הרווח הנקי – 32.9 מיליון ש"ח)

רווח ממכירת מניות הבנק בבורסה לניירות ערך ברבעון השלישי של 2018 הסתכם בכ- 4.4 מיליון ש"ח (ההשפעה על הרווח הנקי- 3.6 מיליון ש"ח). למידע נוסף ראה ביאור 1.12 לדוחות הכספיים.

הוצאות בגין התייעלות ומיזוג הבנק כוללות הוצאות בגין מענק פרישה ופיצויים מוגדלים בסך של 82.3 מיליון ש"ח והוצאות סילוק בסך של 18.7 מיליון ש"ח. השפעת הוצאות אלו על הרווח הנקי בשנת 2018 הסתכמה ב- 66.5 מיליון ש"ח (ברבעון הרביעי של 2018 4.3 מיליון ש"ח).

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון, נטו כולל בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלו כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק מניהול החשיפות של הבנק.

להלן מרכיבי הרווח מפעילות מימון, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
465.7	498.3	הכנסות ריבית
25.9	36.0	הוצאות ריבית
439.8	462.3	הכנסות ריבית, נטו
8.6	14.0	הכנסות מימון שאינן מריבית
448.4	476.3	סך הרווח מפעילות מימון נטו

2017				2018				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
112.8	124.5	108.9	119.5	115.1	131.5	124.2	127.5	הכנסות ריבית
5.1	13.1	1.4	6.3	3.2	15.7	8.5	8.6	הוצאות ריבית
107.7	111.4	107.5	113.2	111.9	115.8	115.7	118.9	הכנסות ריבית, נטו
								הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
(0.4)	2.5	4.1	2.4	3.0	(0.4)	6.8	4.6	
107.3	113.9	111.6	115.6	114.9	115.4	122.5	123.5	סך הרווח מפעילות מימון נטו

ניתוח סך הרווח מפעילות מימון, נטו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
442.8	472.3	רווח מפעילות שוטפת
		הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
4.0	(0.2)	
0.3	1.4	רווחים מהשקעות אחרות
1.3	2.8	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
448.4	476.3	סך הכל

2017				2018			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
במיליוני ש"ח							
106.1	111.2	110.2	115.3	114.4	118.8	117.4	121.7
רווח מפעילות שוטפת							
הכנסות ממימוש ומהתאמות							
0.7	2.4	0.9	-	-	(5.0)	3.9	0.9
לשווי הוגן של אגרות חוב							
0.2	0.1	0.1	(0.1)	0.3	0.3	0.5	0.3
רווחים מהשקעות אחרות							
התאמות לשווי הוגן של							
0.3	0.2	0.4	0.4	0.2	1.3	0.7	0.6
מכשירים נגזרים							
107.3	113.9	111.6	115.6	114.9	115.4	122.5	123.5
סך הכל							

הגידול ברווח מפעילות מימון נטו נובע בעיקר מגידול בהיקף הפעילות ומהשפעת צמצום החשיפה במטבע על ההכנסות מהפרשי שער וממכשירים פיננסיים.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה	
ביום 31 בדצמבר	
2017	2018
באחוזים	
2.48%	2.51%
שיעור הכנסה על נכסים נושאי ריבית	
0.31%	0.43%
שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית	
2.17%	2.08%
פער הריבית הכולל	
2.34%	2.33%
יחס הכנסות מריבית נטו ליתרת הנכסים נושאי הריבית	

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בשנת 2018 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד עולה כי מכלל השינוי בהכנסות מפעילות מימון הגידול בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרם לגידול בסך של כ- 32.6 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית, נטו והשינויים במחיר גרמו לקיטון בסך 10.1 מיליון ש"ח. למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות ריבית והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית ראה נספח 1 לפרק ממשל תאגידי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2018 הסתכמו ב- 42.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 67.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך ממוצע האשראי לציבור בשנת 2018 מסתכם ב- 0.32% בהשוואה ל- 0.54% בשנת 2017.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי על חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
62.5	70.9	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(39.4)	(45.8)	קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
23.1	25.1	הפרשה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
44.1	16.9	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
67.2	42.0	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
39.7	37.3	הוצאות בגין אשראי מסחרי
21.5	4.7	הוצאות בגין אשראי פרטי
		שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של
0.19%	0.19%	האשראי לציבור
		שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של
0.35%	0.13%	האשראי לציבור
		שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של
0.54%	0.32%	האשראי לציבור

הקיטון בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי משקף בעיקר שינוי בחלק ממקדמי ההפרשה בענפים מסחריים, עדכון של מקדמי ההפרשה בענף פרטיים בעיקר בעקבות עדכון מידע במודל ההפרשה וכן שנוי בהיקף החובות הבעייתיים בתקופה ביחס לשינוי בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות

להלן הרכב והתפתחות ההכנסות מעמלות ואחרות:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
46.5	45.6	ניהול חשבון
67.7	74.8	עמלות מעסקי מימון
25.0	26.1	כרטיסי אשראי
83.3	81.7	מפעילות בשוק ההון
7.0	6.7	עמלות אחרות
229.5	234.9	סך כל העמלות
5.4	48.3	הכנסות אחרות
234.9	283.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
234.9	283.2	סך כל ההכנסות מעמלות והכנסות תפעוליות אחרות

ההכנסות מעמלות בשנת 2018 הסתכמו ב- 234.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 229.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.4% מרביתו גידול בהכנסות מעמלות מאשראי. ההכנסות האחרות כוללות בשנת 2018 רווח ממימוש זכויות הבנק בבניין בו פועלת הנהלת הבנק, שהסתכם ב- 45.7 מיליון ש"ח לפני מיסים.

הוצאות התפעוליות בשנת 2018 הסתכמו ב- 609.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 508.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 19.7%.
להלן הרכב והתפתחות הוצאות התפעוליות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
282.1	281.3	משכורות והוצאות נלוות
73.7	71.3	אחזקה ופחת בניינים וציוד
153.1	256.5	הוצאות אחרות
508.9	609.1	סך כל ההוצאות התפעוליות

המשכורות וההוצאות הנלוות בשנת 2018 הסתכמו ב- 281.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 282.1 מיליון ש"ח בשנת 2017, קיטון בשיעור של 0.3%. שיעור הקיטון בהוצאות שכר בניינים מעניקים מסתכם ב- 8.1%. הקיטון בהוצאות השכר בשנת 2018 בהשוואה לשנה קודמת משקף בעיקר את השפעת הצמצום במצבת העובדים שקוזזה ברובה בהוצאות בגין מענקים לעובדים, בעיקר בגין פרישה.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2018 ב- 71.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 73.7 מיליון ש"ח בשנת 2017, קיטון בשיעור של 3.3%.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2018 ב- 256.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 153.1 מיליון ש"ח בשנת 2017, גידול בשיעור של 67.5%.

השינוי בהוצאות אחרות נובע בעיקר מגידול בהוצאות בגין פרישת עובדים במסגרת מהלכי ההתייעלות ועלויות הנובעות מהסכם המיזוג שהסתכמו בשנת 2018 ב- 101.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 4.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות עיבוד נתונים ותפעול הסתכמו בשנת 2018 ב- 98.5 מיליון ש"ח מזה 88.6 מיליון ש"ח הוצאות ששולמו למת"ף, חברה בת של הבנק הבינלאומי, המספקת לבנק את כל שירותי התפעול וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפים וביחידות המטה (בשנת 2017 90.1 מיליון ש"ח ו- 83.2 מיליון ש"ח בהקבלה).

ההפרשה למיסים בשנת 2018 הסתכמה ב- 33.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 36.3 מיליון ש"ח בשנת 2017. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2018 הסתכם ב- 30.7% בהשוואה לשיעור של 33.9% בתקופה בשנת 2017. שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים בשנת 2018 מסתכם ב- 34.19% בהשוואה ל- 35.04% בשנת 2017.

הירידה בשיעור המס האפקטיבי בשנת 2018 נובעת מחלק המס על רווח הון בסך המיסים, מירידה בשיעור המס הסטטוטורי וממסים בגין שנים קודמות. פרטים נוספים ראה בביאור 8 לדוחות הכספיים.

הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2018 ב- 70.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 82.1 מיליון ש"ח בשנת 2017. הרווח הכולל נובע מהרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2018 בסך של 75.1 מיליון ש"ח, משינוי בקרנות הון בגין הטבות לעובדים בסך של 8.7 מיליון ש"ח ומהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של (13.0) מיליון ש"ח.

לפירוט ההכנסות וההוצאות לפי רבעונים בשנים 2017 ו-2018 ראה נספח 2 לפרק ממשל תאגידי.

מבנה והתפתחות הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

התפתחות סעיפי המאזן העיקריים

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
	במיליוני ש"ח		
11.9%	21,273.6	23,805.2	סך כל המאזן
2.1%	13,181.1	13,460.0	אשראי לציבור, נטו
28.0%	6,816.3	8,721.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
36.6%	975.8	1,333.4	השקעה בניירות ערך
(59.3%)	67.0	27.3	השקעות בבניינים וציוד
9.8%	17,733.0	19,466.5	פקדונות הציבור
5.5%	1,290.6	1,361.4	הון מיוחס לבעלי מניות הבנק

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
	במיליוני ש"ח		
(68.9%)	9.0	2.8	אשראי תעודות
31.9%	336.2	443.4	ערבויות והתחייבויות אחרות
7.1%	2,752.2	2,948.4	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה
0.9%	1,768.8	1,784.8	שלא נוצלו
			התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן
53.1%	1,112.2	1,702.7	והתחייבויות להוצאת ערבויות
(38.1%)	2.1	1.3	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
15.1%	5,980.5	6,883.4	סך הכל

מכשירים פיננסיים - ערך נקוב

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
	במיליוני ש"ח		
62.1%	421.8	683.8	חוזי ריבית
(82.4%)	785.3	138.5	חוזי מטבע חוץ
(55.1%)	1,745.8	784.6	חוזים בגין מניות
(45.6%)	2,952.9	1,606.9	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב- 13,460.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 13,181.1 ב- 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 2.1%.

אשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי הצמדה:

חלק המגזר מסך האשראי		במיליוני ש"ח		
31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	
אחוזים		במיליוני ש"ח		
94.3%	94.7%	12,433.0	12,744.5	מטבע ישראלי
2.5%	1.9%	325.6	256.2	לא צמוד
3.2%	3.4%	422.5	459.3	צמוד
				מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0%	100.0%	13,181.1	13,460.0	סך הכל

אשראי לציבור, לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
במיליוני ש"ח			
5.2%	9,171.8	9,645.5	מיגזר משקי בית ובנקאות פרטית
(6.9%)	2,296.1	2,138.5	עסקים קטנים וזעירים
(14.6%)	923.1	788.5	עסקים בינוניים
9.3%	954.6	1,043.4	עסקים גדולים
(50.6%)	8.1	4.0	מוסדיים
2.0%	13,353.7	13,619.9	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור, מורכב מאשראי לציבור, השקעה באגרות חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל ערבויות, עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות להעמיד אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 20,237.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 19,302.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 4.8%.

התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
במיליוני ש"ח			
12.7%	831.3	937.1	בינוי ונד"ל
0.7%	1,381.4	1,391.4	תעשייה
(8.9%)	3,048.7	2,776.0	מסחר ושירותים
7.8%	14,041.2	15,132.5	אנשים פרטיים
4.8%	19,302.6	20,237.0	סך הכל

בהתפלגות סיכון האשראי לפי ענפי משק מהווה סיכון האשראי לאנשים פרטיים את עיקר סיכון האשראי בבנק. ביום 31 בדצמבר 2018 היה חלקו של אשראי זה כ- 75% מסיכון האשראי לציבור בבנק, בהשוואה לכ-73% ביום 31 בדצמבר 2017.

על פי התפלגות האשראי לפי גודל חבות לווה, ליום 31 בדצמבר 2018, כאמור בביאור 28 ג. לדוחות הכספיים, כ- 58% מסך סיכון האשראי הכולל של הבנק, ניתן ללווים שסך האשראי שלהם מסתכם בסכום של עד 300 אלפי ש"ח ללווה. בתחומי אשראי שבין 300 אלפי ש"ח ועד 1.2 מיליון ש"ח, כלול כ- 24% מסך סיכון האשראי, ובסכומי אשראי שמעל 1.2 מיליון ש"ח כלול כ- 18% מסך סיכון האשראי בבנק.

פעילות משכנתאות – פעילות המשכנתאות בבנק מתבצעת באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק. יתרות אשראי זה אינן כלולות בספרי הבנק.

סיכון האשראי לדיור ללקוחות פרטיים הכלול בספרי הבנק ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב- 371.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 284.5 ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 30.5%. היקף האשראי האמור מהווה כ- 2.7% מסיכון האשראי המאזני ביום 31 בדצמבר 2018 בהשוואה ל- 2.1% ביום 31 בדצמבר 2017. מרבית האשראי לדיור הינו אשראי למטרת דיור, ללא משכון נכס, הניתן לאוכלוסיית מערכת הביטחון כחלק מן האשראי בתנאי מכרז.

ההשקעה בניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 1,333.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 975.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 36.6%.

א. הרכב ניירות הערך בהתאם לסווגם המאזני

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
	במיליוני ש"ח		
9.5%	119.4	130.8	תיק לפדיון
40.4%	856.4	1,202.6	תיק זמין למכירה
36.6%	975.8	1,333.4	סך כל תיק ההשקעות

ב. להלן הרכב תיק ניירות הערך לפי מנפיק בערכם המאזני

שינוי אחוזים	31.12.17	31.12.18	
	במיליוני ש"ח		
50.4%	859.3	1,292.6	אגרות חוב ממשלתיות
(100.0%)	48.0	-	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
(100.0%)	21.3	-	של אחרים בישראל סחיר
(13.6%)	47.2	40.8	של אחרים בישראל לא סחיר
36.6%	975.8	1,333.4	סך הכל

ג. ביום 31 בדצמבר 2018 השווי ההוגן של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה נמוך ב- 2.1 מיליון ש"ח מעלותם המותאמת, בהשוואה לפער חיובי בסך - 17.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
עלות מותאמת שווי הוגן הפרש	עלות מותאמת שווי הוגן הפרש	עלות מותאמת שווי הוגן הפרש	עלות שווי מותאמת הוגן הפרש	עלות שווי מותאמת הוגן הפרש	עלות שווי מותאמת הוגן הפרש	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
16.1	775.3	759.2	(3.0)	1,196.6	1,199.6	אגרות חוב של ממשלת ישראל
-	48.0	48.0	-	-	-	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
0.6	24.0	23.4	(0.1)	2.5	2.6	אגרות חוב של אחרים בישראל
0.9	9.1	8.2	1.0	3.5	2.5	מניות
17.6	856.4	838.8	(2.1)	1,202.6	1,204.7	סך הכל

ד. פרוט המקורות לציטוט המחירים המשמשים את הבנק לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2018:

סך הכל	מחיר		מניות וקרנות השקעה פרטיות
	מחיר	מחיר	
	אינדיקטיבי*	בשוק פעיל	
במיליוני ש"ח			
3.5	1.0	2.5	
614.0	-	614.0	אגרות חוב ממשלתיות במטבע ישראלי
34.8	34.8	-	אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי
681.1	681.1	-	אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים
1,333.4	716.9	616.5	סך הכל
100.0%	53.8%	46.2%	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי – אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגוף, או גופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 19,466.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 17,733.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 9.8%.

פיקדונות הציבור היוו ביום 31 בדצמבר 2018 כ- 81.8% מסך מקורות הבנק לרבות ההון בהשוואה ל- 83.4% ביום 31 בדצמבר 2017.

יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב- 144.6% בהשוואה ל- 134.5% ביום 31 בדצמבר 2017.

מרבית פיקדונות הציבור הינם פיקדונות של אנשים פרטיים (כ- 86%) בסכומים פחותים מ- 1 מיליון ש"ח (כ- 72%).

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך הפקדונות לציבור ליום				
31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	
אחוזים		במיליוני ש"ח		
86.8%	87.6%	15,382.9	17,060.0	מטבע ישראלי
4.4%	3.7%	786.9	719.8	לא צמוד
8.8%	8.7%	1,563.2	1,686.7	צמוד
100.0%	100.0%	17,733.0	19,466.5	מטבע חוץ
				סך הכל

פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שינוי	31.12.17	31.12.18	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
9.3%	15,394.4	16,833.0	מיגזר משקי בית ובנקאות פרטית
3.0%	1,654.2	1,703.1	עסקים קטנים וזעירים
(16.7%)	353.4	294.5	עסקים בינוניים
95.2%	306.0	597.2	עסקים גדולים
54.8%	25.0	38.7	מוסדיים
9.8%	17,733.0	19,466.5	סך הכל

בשנת 2018 נמשכה המגמה בהתפתחות נכסי הציבור בבנק ולפיה עיקר הגידול בפיקדונות הינו בפיקדונות לפי דרישה.

יתרת הפיקדונות לפי דרישה ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב-11,887.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-10,439.8 ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 13.9%.

מידע בדבר הרכב פיקדונות הציבור בפירוט לפי מפקיד ראה ביאור 18 לדוחות הכספיים.

תיק ניירות הערך של לקוחות הבנק

סך תיק ניירות הערך של לקוחות הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב-11.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-12.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.

כתבי התחייבות נדחים שהנפיק הבנק הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב-439.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל-393.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 11.5%.

כתבי התחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

ביום 25 ביוני 2018 הנפיק הבנק לחברה האם כתבי התחייבות נדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בתמורה ל-60.0 מיליון ש"ח. ביום 31 בדצמבר 2018 מסתכמת יתרת כתבי התחייבות שהונפקו לחברה האם (כולל כתבי התחייבות בעלי מנגנון לספיגת הפסדים כמפורט לעיל) ב-269.7 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 -206.6 מיליון ש"ח).

בעקבות מיזוג הבנק נפרעו כתבי התחייבות לחברה האם ביום 1 בינואר 2019.

יתרת כתבי התחייבות המוחזקים בידי גופים מוסדיים כגון קופות גמל וקרנות השתלמות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב-169.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-187.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.

יתרת כתבי התחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2018 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנתורה לפירעונם הסתכמה ב-136.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-141.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017. על פי הוראה 299 של המפקח על הבנקים כתבי התחייבות אלו אינם מוכרים כחלק מן ההון לצרכי באזל. בתקופת ביניים מותרת ההכרה בהם כהון רובד 2 בשיעור ההולך ופוחת שבין 40% בשנת 2018 ועד לביטול מלא בהכרה בהם בשנת 2022.

חברות מוחזקות עיקריות

לבנק חברה בת פעילה אחת, חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, מוחזקת בשיעור של 100%, מחזיקה בחלק מהנכסים שרכש הבנק ומשכירה אותם בעיקר לבנק.

רכוש קבוע

ביום 21 ביוני 2018 הושלמה מכירת זכויות הבנק בבניין בו פועלת הנהלת הבנק. המבנה הושכר על ידי הרוכש לבנק לתקופה של שנה תוך שנתנה לו האפשרות להחזיר חלקים מן המבנה המושכר במהלך תקופת השכירות. הבנק מימש אפשרות זו בחודש אוקטובר 2018.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב- 1,361.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,290.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 5.5%. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחות ההכנסות וההוצאות.

הלימות ההון

הבנק יישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל.

היישום היה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.

ליחסי הון מינימליים אלו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל לא יפחת מיחס ההון הרגולטורי - 12.53%.

- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.0%.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך, בשנת 2018 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בספטמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2019.

ביום 30 באוקטובר 2016, אישר דירקטוריון הבנק מהלכי התייעלות ובמהלך שנת 2018 מהלכים נוספים. בחודש ספטמבר 2018 חתמו הבנק הבינלאומי והבנק על הסכם למיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק. עלות כל מהלכי התייעלות והמיזוג הוערכה בכ-146 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). יישום מהלכי התייעלות, ללא ההקלה כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2018, היה מביא לקיטון של כ-0.64% ביחסי הלימות ההון.

יישום ההוראה

הבנק יישם את הוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל.

במסגרת הנדבך הראשון הבנק יישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני האשראי, השוק, והסיכונים התפעוליים.

במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP) תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. ביום 17 ביוני 2018 אישר הדירקטוריון את מסמך ה-ICAAP המבוסס על נתוני ה-31 בדצמבר 2017.

יחס ההון לרכיבי סיכון

להלן פרטים על יחס ההון לנכסי סיכון המחושב בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

31 בדצמבר		
2017	2018	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
הון ליבה		
1,316.2	1,428.1	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים		
276.7	267.8	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,592.9	1,695.9	סך הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
10,897.4	11,294.8	סיכון אשראי
20.9	19.3	סיכונים שוק
1,037.0	1,114.6	סיכון תפעולי
11,955.3	12,428.7	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.01%	11.49%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.32%	13.65%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.03%	9.03%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.53%	12.53%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

השינוי ביחס ההון לנכסי סיכון ביום 31 בדצמבר 2018 בהשוואה ליחס ביום 31 בדצמבר 2017 נובע בעיקר מגידול בנכסי הסיכון שמקורו בהעברת פיקדונות הבנק בבנק ישראל לחשבון הבנק הבינלאומי בעקבות מיזוג הבנק ומגידול בהיקף האשראי בבנק. גידול זה קוזז בחלקו עקב שינוי דירוג מדינת ישראל אשר השפיע על קיטון בנכסי הסיכון (ראה באור 23ב א.5) לדוחות הכספיים), מגידול בהון הנובע בעיקר מרווח נקי ומשפיע על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ומהנפקת כתבי התחייבות בעלי מנגנון לספיגת הפסדים המשפיעה על יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון.

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה יחס המינוף המזערי הנדרש מהבנק הוא 5%. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2018 עומד על 5.59% בהשוואה ל- 5.79% ביום 31 בדצמבר 2017.

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בביאור 27 לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 27 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 27 לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות*

חלק המגזר מסך ההכנסות בשנת			לשנה שהסתיימה ביום		
2017	2018	שינוי	31 בדצמבר		
	באחוזים	אחוזים	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
62.9%	59.5%	5.2%	429.0	451.3	מיגזר משקי בית
1.8%	1.8%	9.6%	12.5	13.7	מיגזר בנקאות פרטית
20.2%	18.2%	(0.1%)	138.3	138.2	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
5.1%	4.6%	(0.3%)	34.8	34.7	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
3.6%	3.6%	8.8%	24.9	27.1	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
-	-	-	-	0.2	גופים מוסדיים
6.4%	12.4%	115.3%	43.8	94.3	מיגזר ניהול פיננסי
100.0%	100.1%	11.2%	683.3	759.5	סך הכל

* כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
אחוזים	2017	2018	
באחוזים	במיליוני ש"ח		
0.0%	14.2	(3.8)	מיגזר משקי בית
(13.3%)	4.5	3.9	מיגזר בנקאות פרטית
28.3%	14.5	18.6	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
(82.5%)	10.3	1.8	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
0.0%	3.5	(3.3)	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
(100.0%)	(0.1)	-	גופים מוסדיים
141.3%	24.0	57.9	מיגזר ניהול פיננסי
5.9%	70.9	75.1	סך הכל

ג. יתרות ממוצעות של אשראי לציבור *

חלק המגזר מסך ממוצע האשראי לציבור בשנת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	שינוי	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
67.9%	69.0%	8.2%	8,484.8	9,180.0	מיגזר משקי בית
0.2%	0.2%	2.5%	19.9	20.4	מיגזר בנקאות פרטית
17.9%	17.0%	1.0%	2,231.3	2,254.0	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
7.3%	5.6%	(17.7%)	906.0	745.4	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
6.7%	8.2%	31.3%	834.5	1,095.5	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
-	-	(74.3%)	3.5	0.9	גופים מוסדיים
100.0%	100.0%	6.5%	12,480.0	13,296.2	סך הכל

ד. יתרות ממוצעות של פיקדונות הציבור *

חלק המגזר מסך ממוצע האשראי לציבור בשנת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	שינוי	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
81.4%	81.7%	5.9%	14,317.1	15,158.2	מיגזר משקי בית
5.2%	4.6%	(5.2%)	908.3	860.9	מיגזר בנקאות פרטית
9.7%	9.8%	6.6%	1,698.8	1,810.5	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
2.2%	1.7%	(21.2%)	391.7	308.5	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
1.3%	2.0%	69.4%	222.5	376.9	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
0.2%	0.2%	8.1%	35.6	38.5	גופים מוסדיים
100.0%	100.0%	5.6%	17,574.0	18,553.5	סך הכל

* יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת חודש או בסיס יומי.

פעילות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

פעילות אנשים פרטיים המוצגת להלן כוללת את פעילות משקי הבית ופעילות הבנקאות הפרטית. פעילות הבנקאות הפרטית בבנק אינה משמעותית (מידע מפורט ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים)

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
251.1	269.0	הכנסות ריבית, נטו
190.4	196.0	הכנסות שאינן מריבית
441.5	465.0	סך הכנסות
21.5	4.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
391.8	460.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
18.7	0.1	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,504.7	9,200.4	יתרה ממוצעת של נכסים
9,171.8	9,645.5	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
15,225.4	16,019.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות
15,394.4	16,833.0	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות הקמעונאית בבנק בשנת 2018 בהשוואה לתקופה המקבילה

סך ההכנסות בשנת 2018 הסתכמו ב- 465.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 441.5 מיליון ש"ח בשנת 2017. הגידול בהכנסות נובע בעיקר מגידול בהיקף הפעילות באשראי ובפיקדונות.

סך ההוצאות להפסדי אשראי בשנת 2018 הסתכמו ב- 4.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 21.5 מיליון ש"ח בשנת 2017.

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי ביחס לאשראי הממוצע בשנת 2018 הסתכם ב- 0.05% בהשוואה ל- 0.25% בשנת 2017. הירידה בשיעור ההוצאה נובעת בעיקר מירידה בהיקף הפרשה הקבוצתית.

סך ההוצאות התפעוליות ואחרות בשנת 2018 הסתכמו ב- 460.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 391.8 מיליון ש"ח בשנת 2017, הגידול בהוצאה נובע בעיקר מייחוס הוצאות בגין פרישה (כולל שינוי מבני, סילוק והפחתה) מיוחסות למגזר.

האשראי לציבור ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב- 9,645.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9,171.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 5.2%.

פיקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב- 16,833.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 15,394.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 9.3%.

להלן פרטים על הפעילות העיסקית בבנק הכוללת את מגזרי הפעילות עסקים קטנים וזעירים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017				2018				
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
סך הכל עיסקי	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל עיסקי	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
153.7	20.9	29.3	103.5	157.2	25.5	29.0	102.7	הכנסות ריבית, נטו
44.3	4.0	5.5	34.8	42.8	1.6	5.7	35.5	הכנסות שאינן מריבית
198.0	24.9	34.8	138.3	200.0	27.1	34.7	138.2	סך הכנסות
45.7	5.4	4.5	35.8	37.3	4.8	11.6	20.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
110.1	14.3	14.7	81.1	137.7	27.2	20.5	90.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
								רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
28.3	3.5	10.3	14.5	17.1	(3.3)	1.8	18.6	יתרה ממוצעת של נכסים
3,984.9	847.6	906.0	2,231.3	4,136.0	1,136.6	745.4	2,254.0	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,173.8	954.6	923.1	2,296.1	3,970.4	1,043.4	788.5	2,138.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות
2,473.8	294.3	430.6	1,748.9	2,651.1	518.5	308.5	1,824.1	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,313.6	306.0	353.4	1,654.2	2,594.8	597.2	294.5	1,703.1	

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות העיסקית בשנת 2018 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

הרווח הנקי של הפעילות העיסקית בשנת 2018 הסתכם ב- 17.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 28.3 מיליון ש"ח בשנת 2017. הקיטון ברווח הנקי נובע בעיקר מעלייה בהוצאות התפעוליות שמרביתה נובעת מהוצאות בגין פרישה שקוזזה חלקית בירידה בהפרשה להפסדי אשראי.

סך ההכנסות בשנת 2018 הסתכמו ב- 200.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 198.0 מיליון ש"ח בשנת 2017, גידול בשיעור של 1.0%.

ההוצאות להפסדי אשראי בשנת 2018 הסתכמו ב- 37.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 45.7 מיליון ש"ח בשנת 2017, קיטון בשיעור של 18.4% הנובע משינוי בהיקף הגבייה ובהיקף הפרשה הקבוצתית.

סך ההוצאות התפעוליות ואחרות בשנת 2018 הסתכמו ב- 137.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 110.1 מיליון ש"ח בשנת 2018, גידול בשיעור של 25.1%. הגידול בהוצאות נובע מגידול בהוצאות הפרישה.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב- 3,970.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 4,173.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, קיטון בשיעור של כ- 4.9%.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמו ב- 2,594.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2,313.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 12.2%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות במגזר זה הסתכמו בשנת 2018 ב- 94.3 מיליון ש"ח והן כוללות רווח ממכירת מבנה ההנהלה הראשית בסך 45.7 מיליון ש"ח. בניכוי רווח זה מסתכמת ההכנסה ב- 48.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 43.8 מיליון ש"ח בשנת 2017. הגידול בהכנסה נובע בעיקר מהשפעת צמצום החשיפה במטח, על הכנסות המגזר

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי בשנת 2018 בניכוי הרווח ממכירת מבנה ההנהלה הראשית הסתכם ב- 25.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 24.0 מיליון ש"ח בשנת 2017.

סקירת הסיכונים

34	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
36	סיכון אשראי
50	סיכון שוק
56	סיכון נזילות
57	סיכון מימון
58	סיכון תפעולי
60	סיכון משפטי
61	סיכונים אחרים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר הבנק באינטרנט.

כללי

א. פעילותו של הבנק בשנת 2018 לוותה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין.

כל הסיכונים העיקריים נוהלו עד למועד המיזוג על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים.

בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק ביצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק הותאמה למדיניות קבוצת הבנק הבינלאומי וכוונה להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודווח נאותים.

ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הבנק בשנת 2018 עלתה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.

ד. ניהול הסיכונים ובקרתם התבצעו בבנק בשנת 2018 באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ויושמו באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שקוים ע"י האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שקוים ע"י יחידות הבקרה הבלתי תלויות ביחידה לניהול סיכונים בבנק וביחידות בקרה בלתי תלויות בחטיבה לניהול סיכונים בבנק הבינלאומי והחשבונאי הראשי וקו ההגנה השלישי שקוים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.

ה. מנהלת הסיכונים הראשית היתה אחראית לניהול הסיכונים התפעוליים ולהמשכות עיסקית בחציון הראשון של שנת 2018 ולאחריו הועברה האחריות בתחום ליחידה לניהול סיכונים תפעוליים בבנק הבינלאומי וכן, שימשה כקצינת הציות הראשית והממונה על אכיפה פנימית בדיני ני"ע, אחראית איסור הלבנת הון ומימון טרור ויישום הוראות ה-FATCA עד למועד המיזוג. החל מינואר 2019 מנהל הסיכונים הראשי, רו"ח בנצי אדירי, חבר הנהלת הבנק הבינלאומי נושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.

ו. האחראים על ניהול הסיכונים במקביל לפעילות מנהלת הסיכונים הראשית נקבעו אחראים לסיכונים הייעודיים, בשנת 2018 היו:

מר ניר הרצנשטיין מנהל היחידה לניהול פיננסי היה אחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות.

מר דורון כליף, חבר הנהלה ומנהל החטיבה העיסקית היה אחראי לניהול סיכוני האשראי.

עו"ד איה אשתר, היועצת המשפטית הראשית, היתה אחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים. מר משה יגן, חבר הנהלה ומנהל החטיבה הקמעונאית היה אחראי לניהול סיכוני האסטרטגיה, המוניטין והתחרות.

מר רון גריסרו, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, שימש כמנהל סיכוני IT.

מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, שימש כמנהל סיכוני הסייבר.

החשבונאי הראשי – רו"ח עופר סלפטר, חבר הנהלה ומנהל חטיבה, היה אחראי על הבקרה על דיווח כספי והוזה חלק מקו ההגנה השני.

ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה נהלו ופוקחו אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה ונושאי משרה בתחומים הנתונים לאחריותם.

ח. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי יחידת ניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך הוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

ט. במסגרת מסמך הסיכונים הוצגו כלל הסיכונים, שאליהם היה חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך הוצגה סקירת מנהלת הסיכונים הראשית על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרו בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.

י. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנה התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ושימשו ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי.

סיכון האשראי נוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

היחידה לניהול סיכונים הובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ואושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, ועדות אשראי וניהול סיכונים ובדירקטוריון הבנק, והתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תמכו וביטאו מדיניות זו הלכה למעשה.

מדיניות האשראי של הבנק נגזרה מהמדיניות הקבוצתית תוך שמירה על מאפייניו הייחודיים של הבנק. דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק שיקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, והותאם לפעילות בנקאית זהירה, לדרישות הפיקוחיות, להיקף פעילות הבנק ולצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כללה הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום, לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ותחומי פעילות המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

הבנק אימץ מודלים פנימיים שפיתחה החברה האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח, המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הבטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הבטחונות

לבנק היתה מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי ניסיון העבר. מדיניות ההישענות על בטחונות מידתית והתבססה על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על מזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק התקיימו תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פעלו יחידות ייעודיות לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק קיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים אשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים אשראי נבחן ובוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק היתה מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת שניהלה מעקב אחר שוויים של הנכסים ואיפשרה מעקב יומי שוטף.

ניהול סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותו וסיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון נזילות וסיכון מוניטין). הבנק פעל בהתאם למדיניות לניהול סיכונים סביבתיים כפי שמוגדרת במסמך מדיניות האשראי.

דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק קיבלו מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, דווחה החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2018, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב-361.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-373.1 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, קיטון בשיעור של 3.0%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד בסוף שנת 2018 על 1.8%, בהשוואה ל-1.9% בסוף שנת 2017.

21% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משוייכים לענף התעשייה, 21% לענף המסחר ו-38% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדיור. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 2.6%, בדומה לשיעורו בסוף שנת 2017.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.28(1) לדוחות הכספיים.

1) סיכון אשראי בעייתי

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			יתרה ליום 31 בדצמבר 2018			
חוץ			חוץ			
כולל	מאזני	מאזני	כולל	מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
137.6	7.1	130.5	119.1	2.6	116.5	סיכון אשראי פגום
85.9	-	85.9	86.0	-	86.0	סיכון אשראי נחות
149.6	12.3	137.3	156.6	8.6	148.0	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
373.1	19.4	353.7	361.7	11.2	350.5	סך סיכון אשראי בעייתי*
		20.9			18.1	*מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר

2) נכסים שאינם מבצעים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			יתרה ליום 31 בדצמבר 2018			
חוץ			חוץ			
כולל	מאזני	מאזני	כולל	מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
111.4	-	111.4	96.2	-	96.2	חובות פגומים שנבדק על בסיס פרטני
-	-	-	-	-	-	שנבדק על בסיס קבוצתי
111.4	-	111.4	96.2	-	96.2	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

3) נכסים פגומים מבצעים

31 בדצמבר		
2017	2018	
16.3	17.8	חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית
2.8	2.5	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
19.1	20.3	סך הכל נכסים פגומים מבצעים

4. שינויים בחובות הפגומים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017			2018		
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי
במיליוני ש"ח					
97.3	28.8	68.5	127.7	34.2	93.5
89.6	19.4	70.2	61.3	21.6	39.7
(35.3)	(8.0)	(27.3)	(39.8)	(14.7)	(25.1)
(23.9)	(6.0)	(17.9)	(35.2)	(8.7)	(26.5)
127.7	34.2	93.5	114.0	32.4	81.6
יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה					
סווגו כחובות פגומים					
גביית חובות פגומים					
מחיקות חשבונאיות					
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה					

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017			2018		
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי
במיליוני ש"ח					
53.5	23.1	30.4	64.1	25.9	38.2
43.6	14.9	28.7	30.5	11.0	19.5
(9.4)	(5.6)	(3.8)	(11.4)	(5.4)	(6.0)
(23.6)	(6.5)	(17.1)	(21.1)	(6.1)	(15.0)
64.1	25.9	38.2	62.1	25.4	36.7
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה					
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה					
חובות בארגון מחדש שנמחקו					
חובות בארגון מחדש שנפרעו					
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף השנה					

5. מדדי סיכון אשראי

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
0.96%	0.84%	שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת האשראי לציבור
0.16%	0.13%	שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.29%	1.17%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
135.16%	140.26%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור
116.15%	121.04%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור בתוספת של אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
1.93%	1.79%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.54%	0.32%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.30%	0.42%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
21.55%	34.58%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי בגין אשראי לציבור
1.11%	0.97%	שיעור חבות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור

ליום 31 בדצמבר 2018

הפסדי אשראי (3)						
יתרת ההפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי (5)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (4)	סיכון אשראי כולל (1)
מיליוני ש"ח						
28.7	1.6	10.4	24.2	76.6	941.6	1,113.3
9.5	(1.2)	(0.4)	8.8	15.9	701.3	736.5
0.7	(0.1)	-	0.1	0.3	193.6	200.6
31.3	38.4	25.1	24.8	75.1	1,094.0	1,225.8
0.3	-	(0.5)	0.4	1.5	38.2	45.2
21.0	4.7	2.7	28.3	54.3	1,590.5	1,783.1
91.5	43.4	37.3	86.6	223.7	4,559.2	5,104.5
2.6	(0.3)	0.2	0.2	2.6	358.9	371.4
71.0	12.2	4.5	32.3	135.4	14,201.6	14,761.1
165.1	55.3	42.0	119.1	361.7	19,119.7	20,237.0
-	-	-	-	-	9,961.4	9,961.4
165.1	55.3	42.0	119.1	361.7	29,081.1	30,198.4

תעשייה

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן

מסחר

שירותים פיננסיים

ענפים אחרים

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

בנקים בישראל וממשלת ישראל

סך הכל פעילות בישראל

הערות:

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 22,259.9 מיליון ש"ח, 1,329.9 מיליון ש"ח, 8.4 מיליון ש"ח ו-6,600.2 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ליום 31 בדצמבר 2017

הפסדי אשראי (3)						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		מזה:	מזה:	מזה:
		מחיקות חשבונאיות נטו	פגום	סיכון אשראי	סיכון אשראי בעייתי (5)	דירוג ביצוע ביצועי (4)
מיליוני ש"ח						
19.9	0.5	4.4	20.6	43.6	910.8	1,063.5
8.7	(2.8)	(0.7)	9.1	15.6	578.3	650.5
0.6	-	0.1	0.2	0.5	172.3	180.8
44.6	16.0	31.8	48.0	99.9	1,237.6	1,406.7
0.8	0.1	0.2	1.2	2.4	27.4	37.9
23.0	13.4	9.9	24.2	74.3	1,642.7	1,922.0
97.6	27.2	45.7	103.3	236.3	4,569.1	5,261.4
2.1	0.3	0.6	0.2	1.7	275.5	284.5
78.7	9.7	20.9	34.1	135.1	13,244.3	13,756.7
178.4	37.2	67.2	137.6	373.1	18,088.9	19,302.6
-	-	-	-	-	3,150.8	3,150.8
178.4	37.2	67.2	137.6	373.1	21,239.7	22,453.4

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 15,570.2 מיליון ש"ח, 966.7 מיליון ש"ח, 14.4 מיליון ש"ח ו-5,902.1 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות, שעשוי להשתנות לאורך חיי העסקה.

ב. מדיניות

לבנק היתה מדיניות ותיאבון לסיכון שתאמה את המדיניות ברמת הקבוצה לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

כחלק מניהול סיכוני הצד הנגדי השוטפים, ביצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים.

ג. חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

ליום 31 בדצמבר 2018 אין חשיפה למוסדות פיננסיים זרים.

ד. דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו קיבלו מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי צד נגדי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כללה פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות(1)* (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			המדינה
חשיפה חוץ מאזנית			חשיפה חוץ מאזנית			
סך הכל	מאזנית (2),(3)	מאזנית (2)	סך הכל	מאזנית (2),(3)	מאזנית (2)	
מיליוני ש"ח						
70.7	18.3	52.4	71.9	37.6	34.3	הודו
83.1	11.3	71.8	34.0	7.3	26.7	בריטניה
323.2	80.2	243.0	382.3	74.2	308.1	אחרות
477.0	109.8	367.2	488.2	119.1	369.1	סך הכל החשיפות למדינות זרות
18.1	5.0	13.1	14.9	4.4	10.5	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS
131.6	25.7	105.9	203.7	47.1	156.6	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
10.4	4.3	6.1	5.3	2.4	2.9	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

* עיקר האשראי שניתן בפועל הינו אשראי פקטורינג המובטח בביטוח אשראי בחברות ביטוח.

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים בשנת 2018 שיקפה למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק שיקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תאם פעילות זהירה, תאם לדרישות הפיקוחיות ותאם להיקף פעילות הבנק ולצביונו.

המדיניות התבססה על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו השתקפה היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי שימשו את הבנק הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, באמצעות האפליקציה ובאמצעות הבינלאומי קול, והן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים.

המלצות האשראי שנגזרו מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק שנסמכו על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, גילמו את תיאבון הסיכון המידתי של הבנק בתחום האשראי הצרכני.

מרבית הלקוחות במגזר משקי הבית בבנק הינם שכירים, חלק ניכר מהם עובדים או עובדים לשעבר במערכת הביטחון.

אוכלוסיית השכירים במערכת הביטחון הינה אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים ובעלת כושר החזר. חלק מן האשראי לאוכלוסייה זו ניתן במסגרת מכרזים למתן אשראי וקביעת תנאי ניהול חשבון בהם זכה הבנק לאורך השנים (האחרון שבהם נערך באוקטובר 2015). ההלוואות הניתנות במסגרת מכרזי משרד הביטחון משקפות בחלקן היוון זכויות ומאופיינות בסכומים גדולים לתקופות ארוכות. במסגרת תנאי מכרז משרד הביטחון נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב של כשל אשראי. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים נוכו מן השכר ישירות. הסכמים דפואי פעולה אלה הקטינו את סיכון האשראי לאוכלוסיות אלה.

להלן פרטים על סיכון האשראי לאנשים פרטיים לא כולל הלוואות לדירוג:

שינוי לעומת	יתרה ליום		
	31.12.17	31.12.18	
ב-%	במיליוני ש"ח		
			סיכון אשראי מאזני
(1.6%)	640.8	630.3	עו"ש
2.9%	1,328.1	1,366.4	כרטיסי אשראי
5.2%	6,918.4	7,277.4	הלוואות
4.4%	8,887.3	9,274.1	סך הכל סיכון אשראי מאזני
			סיכון אשראי חוץ מאזני
3.0%	1,475.4	1,519.7	מסגרת עו"ש
7.0%	2,625.0	2,808.9	מסגרת כרטיסי אשראי
51.1%	763.5	1,153.6	התחייבויות אחרות
12.7%	4,863.9	5,482.2	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
7.3%	13,751.2	14,756.3	סיכון אשראי כולל
4.4%	8,504.7	8,882.7	ממוצע סיכון אשראי מאזני

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי למשקי בית התבסס על פרמטרים אישיים של הלקוח ושיקף נכונות מידתית לנטילת סיכון אשראי. תפיסה זו השתקפה היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים.

הבנק הציע אשראי ללקוחות באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנו מספר קריטריונים שהיוו כלי תומך החלטה. בין היתר נבחנו אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר ההחזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה הושתת על ערכי הגינות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. להלן פרטים על מאפייני סיכון האשראי ללקוחות פרטיים:

1) התפלגות לפי גודל האשראי ללווה (*)

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
סיכון	אשראי	סיכון	סיכון	אשראי חוץ	סיכון	
אשראי כולל	חוץ מאזני	אשראי מאזני	אשראי כולל	מאזני	אשראי מאזני	
(**)			(**)			
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
185.3	116.4	68.9	185.4	117.2	68.2	עד 10 אלפי ש"ח
421.6	280.5	141.1	454.8	312.1	142.7	10-20 אלפי ש"ח
1,059.6	681.9	377.7	1,132.6	760.9	371.7	20-40 אלפי ש"ח
2,149.5	1,144.6	1,004.9	2,299.2	1,299.5	999.7	40-80 אלפי ש"ח
3,063.4	1,213.4	1,850.0	3,206.9	1,378.0	1,828.9	80-150 אלפי ש"ח
3,526.6	970.9	2,555.7	3,607.3	1,076.9	2,530.4	150-300 אלפי ש"ח
3,345.2	456.2	2,889.0	3,870.1	537.6	3,332.5	מעל 300 אלפי ש"ח
13,751.2	4,863.9	8,887.3	14,756.3	5,482.2	9,274.1	סך הכל

(*) הגדרת לווה- בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.
(**) סיכון אשראי כולל לפני הפרשה להפסדי אשראי - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות לדיוור.

2) סיכון אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה* בחשבון ותיק נכסים פיננסי

ליום 31 בדצמבר 2018

סיכון		סיכון אשראי מאזני		
אשראי	סך הכל סיכון אשראי	תיק נכסים פיננסיים**	תיק נכסים פיננסיים**	
חוץ מאזני	מאזני	גבוה מ- 50 אלף ש"ח	נמוך מ- 50 אלף ש"ח	
מיליוני ₪	מיליוני ₪	מיליוני ₪	מיליוני ₪	
15.6	143.4	4.6	138.8	הכנסה קבועה בחשבון*
796.2	1,525.5	90.2	1,435.3	ללא הכנסה קבועה
				נמוכה מ- 10 אלפי ₪
				גבוהה מ- 10 אלפי ש"ח
1,253.1	1,812.4	334.0	1,478.4	ונמוכה מ- 20 אלפי ₪
3,417.3	5,792.8	2,408.4	3,384.4	גבוהה מ- 20 אלפי ₪
5,482.2	9,274.1	2,837.2	6,436.9	סך הכל

סיכון אשראי מאזני				
סיכון	סך הכל סיכון אשראי	תיק נכסים פיננסיים**	תיק נכסים פיננסיים**	תיק נכסים פיננסיים**
אשראי	מאזני	גבוה מ- 50 אלף ש"ח	נמוך מ- 50 אלף ש"ח	מליוני ש"ח
חוץ מאזני	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
				הכנסה קבועה בחשבון*
22.1	172.7	4.2	168.5	ללא הכנסה קבועה
825.3	1,724.5	116.8	1,607.7	נמוכה מ- 10 אלפי ש"ח
				גבוהה מ- 10 אלפי ש"ח
1,248.2	2,120.7	419.1	1,701.6	ונמוכה מ- 20 אלפי ש"ח
2,768.3	4,869.4	2,125.7	2,743.7	גבוהה מ- 20 אלפי ש"ח
4,863.9	8,887.3	2,665.8	6,221.5	סך הכל

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל המחושבת כממוצע 12 החודשים האחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים). מספרי ההשוואה הוצגו מחדש בהתאם להגדרת ההכנסה הקבועה כפי שפורט לעיל.

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון כגון: פיקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

3 התפלגות סיכון אשראי לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

2017	2018	
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
2,125.3	2,124.3	עד שנה
1,189.1	1,166.8	משנה עד 3 שנים
1,585.1	1,613.9	מ- 3 עד 5 שנים
1,132.0	1,295.3	מ- 5 עד 7 שנים
2,855.8	3,073.8	מעל 7 שנים
8,887.3	9,274.1	סך הכל

(4) יתרות סיכון אשראי מובטח

ליום 31 בדצמבר 2018		
במיליוני ש"ח		
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
4,103.9	1,125.8	2,978.1

סך אשראי המגובה בביטחונות *

*מזה בטחונות נזילים בסך 71.6 מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017		
במיליוני ש"ח		
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
3,193.4	731.7	2,461.7

סך אשראי המגובה בביטחונות *

*מזה בטחונות נזילים בסך 74.8 מיליון ש"ח

(5) יתרות אשראי לפי חשיפה לשינויים בשיעורי ריבית

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	סוג האשראי
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
6,649.6	7,012.4	אשראי בריבית משתנה
268.8	265.0	אשראי בריבית קבועה
640.8	630.3	עו"ש
1,328.1	1,366.4	כרטיסי אשראי
8,887.3	9,274.1	סך הכל

ג. אופן הפיקוח והמעקב על מאפייני הסיכון

הבנק הכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי וקיים מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. הבנק גידר את עצמו בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם התבצעו בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקרות בנושא האשראי הצרכני בוצעו באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקרות שבוצעו על ידי הקו הראשון בוצעו מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני התקיימו מגוון בקרות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק השתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, היה אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקרות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות עבודת קווי ההגנה הראשון והשני לסיכון זה.

אשראי משקי בית בעייתי

להלן פרטים על היקף האשראי הבעייתי למשקי בית:

שינוי לעומת	יתרה ליום		
	31.12.17	31.12.18	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(5.3%)	34.0	32.2	סיכון אשראי פגום
2.1%	101.1	103.2	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
0.2%	135.1	135.4	סך סיכון האשראי הבעייתי
22.2%	5.4	6.6	* מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
	19.17%	18.76%	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
	0.25%	0.05%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

שיעור החובות הבעייתיים ביום 31 בדצמבר 2018 ביחס לאשראי המאזני הוא כ- 1.5% בדומה לשיעורו ביום 31 בדצמבר 2017.

שיעור הפסדי האשראי והיקף ביצוע הסדרי אשראי למשקי בית בבנק נמוך ומבטא הן את איכות האשראי והן את איכות מנגנוני המעקב, הבקרה והגבייה.

Leveraged Finance - מימון ממונף

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות. התבחינים שעל פיהם מגדיר הבנק אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני. פירוט נוסף ראה בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ביום 31 בדצמבר 2018 אין יתרות אשראי מצרפיות (אשראי מאזני וחוץ מאזני בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף (ביום 31 בדצמבר 2017 – 20.0 מיליון ש"ח אשראי חוץ מאזני).

עסקאות סינדיקציה

סינדיקציה הינה עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות. הבנק נקשר במספר עסקאות אשראי מסוג סינדיקציה בסך כולל של כ-306.4 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017 - 253.7 מיליון ש"ח). עיקר האשראי ניתן בשותפות עם גוף מוסדי על פי תנאי מכרז החשב הכללי במשרד האוצר להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה.

סיכון שוק

כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

2. לבנק היתה מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים, אשר התוותה ופירטה, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים השוק

הבנק קיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ובוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון קיבלו מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק שיקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תאם פעילות בנקאית זהירה, מידתית ותאם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק ולצביונו. ככלל, הבנק שאף למזער את החשיפות הפיננסיות שנטל, ופעל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים.

תפיסה זו השתקפה היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/ הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עשה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

החשיפה לריבית

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורתיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציות.

סיכון הריבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם נחשף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק ניהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכוני ריבית נעשה, תוך התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשיעורי הריבית ובכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים, ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי באופק של שנה אחת קדימה. ההשפעה נמדדה בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק יוחסה לפעילות המימון במגזר השיקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונבעה ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

הבנק עשה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, ובכלל זה לצרכי גידור על מנת למזער את סיכון הריבית בפעילויות פרטניות בתיקי הנוסטרו.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שהשתקף במגבלות מידתי, וניצול מסגרות החשיפה בוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.

- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הריבית ומגבלות פרטניות ליחידות העסקיות השונות היוצרות סיכוני ריבית, על היקף חשיפת הריבית, ומגבלות על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ונוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה הביא בחשבון את השפעת הפירעונות המוקדמים של הלוואות לדיר.

ביתרות חשבונות העו"ש שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק התבסס על מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות ההון לשינויים במקביל בעקומי הריבית- השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של ירידה מקבילה של 1% בעקום הריבית:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		
המגבלה	אחוז החשיפה	המגבלה	אחוז החשיפה	
5.0%	4.5%	5.0%	2.3%	מט"י לא צמוד
3.5%	2.2%	3.5%	0.3%	מט"י צמוד מדד
1.0%	(0.1%)	1.0%	0.3%	מט"ח וצמוד מט"ח
8.0%	6.5%	8.0%	2.9%	חשיפה כוללת

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הריבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים על פי הכללים החשבונאיים:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית):

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
880.8	6.2	874.6	1,081.1	(10.2)	1,091.3	שווי הוגן נטו ¹
883.8	6.2	877.6	1,084.0	(10.2)	1,094.2	מזה : תיק בנקאי

(1) פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 31ב לדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו מותאם (1) של הבנק:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018				
סך הכל	מט"ח	שקל (5)	סך הכל	מט"ח	שקל (5)		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
<u>שינויים מקבילים</u>							
1,124.0	4.3	1,119.6	1,106.6	(7.1)	1,113.7	עלייה במקביל של 1%	
1,126.8	4.3	1,122.5	1,071.7	(7.1)	1,078.8	מזה : תיק בנקאי	
1,001.1	4.7	996.4	1,047.4	(14.6)	1,061.9	ירידה במקביל של 1%	
1,006.0	4.7	1,001.3	1,047.7	(14.6)	1,062.3	מזה : תיק בנקאי	
<u>שינויים לא מקבילים</u>							
1,069.2	(4.5)	1,073.6	1,079.6	(26.8)	1,106.4	התללה (2)	
1,057.2	(3.2)	1,060.4	1,070.9	(5.5)	1,076.4	השטחה (3)	
1,080.4	(3.8)	1,084.2	1,064.7	(18.2)	1,083.0	עלייה ריבית בטווח הקצר	
(1,080.4)	3.8	(1,084.2)	1,075.7	(11.3)	1,087.1	ירידת ריבית בטווח הקצר	

בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מרבית

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018				
סך הכל (4)	מרבית	הכנסות ריבית	סך הכל (4)	מרבית	הכנסות ריבית		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
<u>שינויים מקבילים</u>							
80.0	-	80.0	84.9	0.4	84.5	עלייה במקביל של 1%	
80.0	-	80.0	84.9	0.4	84.5	מזה : תיק בנקאי	
(134.0)	-	(134.0)	(134.9)	(0.4)	(134.5)	ירידה במקביל של 1%	
(134.0)	-	(134.0)	(134.9)	(0.4)	(134.5)	מזה : תיק בנקאי	

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(2) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(4) לאחר השפעות מקזזות.

(5) בתרחישי ירידת ריבית במגזר המדד נלקחת בחישוב סביבת ריבית שלילית.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי (המוגדר כהון עצמי בתוספת זכויות מיעוט ובניכוי פריטים לא כספיים נטו) במגזרי ההצמדה השונים נעשו בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים במערך הפיננסי לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות להלן, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התייבויות וחשיפת ההון הפנוי.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

מגבלת הדירקטוריון	כחלק מההון הפנוי ליום		ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018
	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018				
	במיליוני ש"ח					
מיגזר שיקלי לא צמוד	104.9%	105.7%	1,255.1	1,397.5	צמוד	
מיגזר שיקלי צמוד מדד	(5.6%)	(4.9%)	(66.8)	(65.3)		
מט"ח וצמוד מט"ח	0.7%	(0.8%)	8.4	(8.7)		
סך הכל	100.0%	100.0%	1,196.7	1,323.5		

*הבנק נקט בגישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס, ובצע התאמות לסיווג החשבונאי בהתחשב במהות הכלכלית. הבנק הביא בחשבון בניהול השוטף את חוסר ההתאמה שנוצרה לעתים בין החשיפה החשבונאית לחשיפה הכלכלית במטרה לגדר את הרווח החשבונאי המדווח.

רגישות ההון לשינויים בשער חליפין

הבנק פעל בשוק המט"ח באמצעות שימושים, כגון הלוואות, ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות במטח. כמו כן, הבנק ביצע עסקאות פרוורוד מטח/שקל הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. עיקר הפעילות בנגזרים היתה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק ועבור עצמו. הבנק אינו נחשף בפעילותו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים:

ליום 31 בדצמבר 2018

ליום 31 בדצמבר 2018				
מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	(0.6)	(1.2)	0.6	1.2
אירו	0.4	0.8	(0.4)	(0.8)

ליום 31 בדצמבר 2017

ליום 31 בדצמבר 2017				
מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	(0.1)	(0.1)	0.1	0.1
אירו	0.3	0.5	(0.3)	(0.5)

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פעל בשוק המדד באמצעות שימושים, כגון הלוואות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פרוורד מדד/שקל הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2018. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

ליום 31 בדצמבר		
	2017	2018
אחוז השינוי במדד	במיליוני ש"ח	
עלייה בשיעור של 3%	(1.8)	(1.0)
ירידה בשיעור של 3%	(12.3)	(8.5)

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו.

מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול הסיכון הנזילות בבנק יושמה בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 וכללה, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, התייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק פעל לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק ראה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק נמוך ומתבטא במבנה הנכסים והתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שהוקצו לעניין זה, ומערכי הניהול והבקרה שהופקדו על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 מחודש ספטמבר 2014 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל, מחשב הבנק את יחס כיסוי הנזילות LCR.

יחס כיסוי נזילות הינו תקן אחיד הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכת, והנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA).

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש. היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים. והחל מינואר 2017 הדרישה הפיקוחית המזערית ליחס כיסוי הנזילות, הן ברמת הבנק והן ברמת הקבוצה הבנקאית, הינן 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו, אך עליו לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים, ובמקרים מסוימים, בליווי תכנית לסגירת פער הנזילות שנוצר.

יחס כיסוי הנזילות מחושב בתדירות יומית בבנק כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות.

כחלק מתהליך מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי הועברה ביום ה- 31 בדצמבר 2018 יתרת פיקדונות הבנק בבנק ישראל לחשבונות הבנק הבינלאומי, בעקבותיה נרשמה, בתאום עם בנק ישראל, חריגה מיחס הכיסוי הנדרש לאותו היום.

למעט האמור לעיל, הבנק עמד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות בשנת 2018. יחס הכיסוי בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכם ב-229% בהשוואה ל-329% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס הכיסוי המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים עמד באותה תקופה על 100%.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול החשיפה לסיכונים הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכונים נזילות

- צוות נזילות בראשות מנהל היחידה לניהול פיננסי דן כ-5 פעמים בשבוע בנושאי נזילות וסיכונים שוק.
- צוות פיננסי בראשות מנהל היחידה לניהול פיננסי דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.
  - צוות ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל – שהתכנס לפחות אחת לחודש ודן בין היתר בנושאים הקשורים למכלול הסיכונים הפיננסיים.
  - דיווח על החשיפות לרבות תוצאות תרחישי קיצון בנזילות, רוכז במסמך הסיכונים הכללי כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
  - דיווח רבעוני בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון בנזילות, במסגרת מסמך הסיכונים.
  - בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון עודכנו באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכונים נזילות.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים של הבנק, הכוללים מזומנים, פיקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופיקדונות מוניטריים) וניירות ערך, הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב-1.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-5.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, מזה, יתרת המזומנים ופיקדונות בבנק ישראל הסתכמה ב-0.2 מיליארד ש"ח וכ-1.3 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל (ב-31 בדצמבר 2017-4.6 מיליארד ש"ח ו-1.0 מיליארד ש"ח, בהקבלה).

יחס הפיקדונות לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2018 עומד על 144.6% בהשוואה ל-134.5% ביום 31 בדצמבר 2017. ב-31 בדצמבר 2018 הסתכמו פיקדונות הציבור וכתבי התחייבות נדחים, בכ-19.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-18.1 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות על פי קריטריונים שונים, כגון גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

במהלך תקופת הדיווח לא נדרש הבנק לבצע פעולות לעמידה ביחסי כיסוי והיחסים שנמדדו גבוהים מהנדרש על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342.

סיכון מימון

כללי

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון, כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים על ידי מקורות חדשים ויקרים יותר, או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים. סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות. לבנק היו מקורות מימון מגוונים שעיקרם פיקדונות הציבור.

סיכון זה נטר באמצעות מודל קצר/ארוך, אשר הגביל את היקפי עודף השימושים הארוכים בשקלים ובמט"ח וכן הגביל את ההפסד הצפוי לבנק בגין התייקרות עלות הגיוס לתקופה של שנה.

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה) או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים IT, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310, 350. המדיניות הגדירה את תיאבון הסיכון, וכן התוותה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כללה התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

סיכונים תפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ביחידות הארגוניות, בתהליכי הרוחב, ובמערכות התומכות. מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק היה ניהול אפקטיבי ופרו אקטיבי של הסיכונים התפעוליים לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. אחד מהכלים המרכזיים למיפוי זיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם היה סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כלל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו. הבנק ביצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק. בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק קיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, קיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק ניהל את מפת הסיכונים באמצעות מערכת, המשותפת לניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים ציות, התומכת התומכת במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של המערכת, כלל את נתוני המבנה האירגוני וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים בבנק ואירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק בוצעה היערכות המורכבת ממספר נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק היה קיים חדר מצב ופורום הערכות לשעת חירום בראשות מנהלת הסיכונים הראשית אשר ריכזה פעילות זו כחלק מפורום היערכות דומה ברמת הקבוצה. הפורום הופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הבנק, כחלק מהקבוצה למצבי חירום שונים והתכנס לפחות אחת לחצי שנה. הפורום פעל עד למועד העברת יחידת הסיכונים התפעוליים לחב' האם ולאחריו, הועברה האחריות לחברת האם. בנוסף, התקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק קיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות המשכיות עסקית במסגרתו עודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ועודכנו תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק, באמצעות החברה אם, ביצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראות ניהול בנקאי תקין 357. בשנת 2018 הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיניות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לבבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו. הבנק קיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת המידע. מערך ההגנה כלל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר.

במהלך שנת 2018 זיהה מערך הסייבר ניסיונות תקיפה, אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודו.

בנוסף, ביום 8 במאי 2018 נכנס לתוקף עדכון לתקנות הגנת הפרטיות. הבנק מיפה את הפערים ופועל ליישום העדכון.

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

פיקוח ובקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק קיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ובוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".

הבנק התייחס להגדרה באופן מרחיב וכלל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין הרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ובצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויים הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק נקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פעל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק קיים בעצמו או באמצעות עורכי דין חיצוניים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, שעשויות היו להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, וסיפק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית שנדרשה לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פעל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן.

בנוסף, פעל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים שנערך בבנק נסקרו גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו הוערכו, נקבעו צעדים למזעורם והופקו לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים רוכזו ודווחו במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, הובא למנהל הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי. במדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הוגדרו דיווחים מיידיים ואחרים למנכ"ל ולדירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי בבנק הבינלאומי פעל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית.

סיכונים משפטיים משמעותיים בקבוצה דווחו למנהלת מערך הייעוץ המשפטי, הן בדיווחים מיידיים והן בדיווחים תקופתיים. כמו כן, ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים התכנסה תקופתית ונדונו בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

סיכונים אחרים סיכון ציות

כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים כפי שעודכנה ב-2015 מחייבת את הבנקים לפעול לקיום הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות. סיכון זה כולל סיכון התנהלות (Conduct Risk), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים.
- הוראות ציות, כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר הסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא.
- מחלקת הציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), היתה כפופה לקצין הציות הראשי ושימשה כפונקציה בלתי תלויה, אחראית על ניהול סיכון הציות בבנק.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית. במסגרת המדיניות הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק מילא אחר הוראות ציות החלות עליו ופעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקי הבנק בוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פעל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

לשם קיום ההוראה הוקמה בבנק מחלקת ציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה לקצין הציות הראשי ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, אחראית על ניהול סיכון הציות בתאגיד הבנקאי כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה וההוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתו לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבונות של אמריקאים מחוץ לארה"ב, RO לבחינת יישום הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבונות אמריקאים גם לחשבונות אחרים להם הכנסות ממקורות בארה"ב וכן אחראי לוודא יישום כללי ה-CRS (Common Reporting Standard) שבדומה ל-FATCA תכליתו להסדיר את אופן החלפת המידע האוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים של תושבים זרים בין מדינות אשר יחתמו על הסכם ביניהן.

פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.

בשנת 2016 בוצע סקר תשתיות מקיף בנושאי הציות השונים והכולל מעבר להוראות כאמור בהוראה 308, גם את ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ניירות ערך.

הממצאים בגין הסקרים בתחום סיכונים חוצי גבולות, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, הוצגו בפני הנהלת הבנק והדירקטוריון. הסקר בתחום הוראות הציות שאינן בתחומים האמורים לעיל, הסתיים והוצג להנהלה ולדירקטוריון.

- לצד קצין הציות הראשי פעלו:

- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה.

- ועדת ציות אשר כללה נציגים של יחידות הבנק השונות.

דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח קצין הציות להנהלת הבנק ולועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים על פעילותו במהלך הרבעון שחלף במסגרת מסמך הסיכונים הכללי. הדיווח כלל סיכום פעילות הפונקציה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות ציות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראת ציות חדשה. לפחות אחת לשנה מדווח קצין הציות לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט בנפרד ממסמך הסיכונים ובו הוא מסכם את פעילותו בשנה הקודמת וכן מציג את תכנית העבודה לשנה הבאה.

- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים מדיים לדירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

קצין הציות הראשי בבנק הבינלאומי פעל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים הציות, ובאחריותו היה לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות בקרב חברות הבת הבנקאיות בארץ, וכן הכוונה וליווי חברות הבת בבניית מערכות, בכתובת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכון התנהלות - Conduct Risk

סיכון התנהלות הינו סיכון חוצה ארגון, השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים.

הבנק נדרש להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות שניתנו ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהלות היה עלול לחשוף את הבנק לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk).

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור ("להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.

- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים של הפיקוח על הבנקים ועוד. ביום 6 במרס 2017 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411 אשר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2018. הבנק יישם את החוזרים וההוראות שנכנסו לתוקף.

מדיניות

לבנק היתה מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, שאושרה בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק הפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (Cross border) ובמסגרתה נדרשו כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל למלא אחר הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלוונטיים הנובעים מהוראות אלו.

- הבנק נהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח אתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.

- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כללה הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

בבנק פעלה יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, שהיתה כפופה לקצין הציות הראשי, והופקדה על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. קצין הציות הראשי שימש גם כאחראי איסור הלבנת הון. היחידה היוותה חלק מפונקציית הציות שהיתה כפופה למנהל הסיכונים הראשי של הבנק (CRO).

תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כללו, בין היתר: אימוץ ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, ביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים כולל בקורות אחר ביצוע הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון על פי סוג וגודל הפעולה, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק וכן קיום הדרכות וימי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, שהגבירו את המודעות לנושא.

לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים וכפופים מקצועית בתחום איסור הלבנת הון, לאחראי על איסור הלבנת הון.

- כאמור בפרק הציות, התבצע בבנק סקר תשתיות עדכני שהסתיים ב-2017 ובמסגרתו לא נמצאו פערים לתיקון. - המערך המשפטי ביצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ויידא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן נתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשה על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

- ועדה מייצגת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כללו, בין היתר, דיון בפעולות בחשבונות בהם זוהו פעילויות בלתי רגילות, אשר קיים ספק באם יש צורך בדיווחן לרשות לאיסור הלבנת הון.

דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק ולוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים על פעילותו במהלך הרבעון שחלף במסגרת מסמך הסיכונים הכללי.
- אחת לשנה לפחות דיווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט בנפרד ממסמך הסיכונים.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

האחראי למילוי החובות בקבוצה לפי חוק איסור הלבנת הון פעל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותו וידוא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בבנק - כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוונת וליווי הבנק בבניית מערכת, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross Border

הבנק פעל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, סיפק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה היתה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל.

מדיניות הבנק לא התירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק.

מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו, במידה והיתה קיימת, נמוכה ביותר.

סיכון רגולטורי

מקורו של הסיכון הוא בדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם שבשנים האחרונות נמצאות במגמת התגברות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות, וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חשפה אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק עיגנה, בין היתר, את ערכי הציות אותם קידם הבנק ושימשה כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בנייהול סיכונים בצורה כללית ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, המדיניות התוותה את העקרונות וקווי היסוד, ועיגנה את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלים על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים פוקחו ונוהלו על ידי המערך המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי שאושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות הסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומיזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התוכנית האסטרטגית ותוכנית העבודה התייחסו להשפעות אפשריות שצינו לעיל, ולקחו בחשבון את השינויים האמורים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה פרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק בפרק ממשל תאגידי.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לבנק היתה סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - אימים שמקורם בתדמית הבנק. מעבר לכך, הבנק ראה בתדמית חיובית משום נכס מרכזי ולכן פעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וניסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק היתה מדיניות לניהול הסיכון שכללה: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

דוברת הקבוצה היתה מעורבת בפרסום הודעות ודיווחים מהותיים לבורסה בדגש על הודעות שיש בהן איום פוטנציאלי או השפעה על מוניטין הבנק כגון, מינויים מהותיים, עסקאות מהותיות ועוד. במסגרת מסמך הסיכונים הכללי דווחו נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון מוניטין.

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מדיניות וניהול החשיפה

דירקטוריון הבנק התווה את האסטרטגיה של הבנק במסגרת הקבוצה. לבנק היתה מדיניות לניהול סיכוני האסטרטגיה.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה היתה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הבנק אימץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

דיווח על החשיפה

בבנק היתה קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים.

השפעת הסכם המיזוג על ניהול הסיכונים

ביום 20 בספטמבר 2018 חתמו הבנק הבינלאומי והבנק על הסכם על פיו ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. הנהלת הבנק ויחידת ניהול הסיכונים בבנק, בסיוע יחידת ניהול הסיכונים בחברת האם, מיפתה והעריכה את הסיכונים שעשויים לנבוע/להתפתח במהלך המיזוג ונקבעו דרכים לניהול ומזעור סיכונים אלו.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1.1 סיכונים שוק	סיכון שוק הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. על מנת למזער את החשיפה לסיכונים שוק, לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים, ובכללם סיכונים שוק, ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, מערך בקרה, תשתית דיווחית ועקרונות לפעילות. קטנה	
1.1 סיכון ריבית	סיכון הריבית הוא סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית בשווקים השונים. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס (מרווח) וסיכון אופציות. סיכון הריבית בתיק, הינו הסיכון הדומיננטי אליו היה חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על קטנה-שווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. בינונית	

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1.2	סיכון האינפלציה הינו סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו	סיכון האינפלציה
1.3	סיכון מטבע – סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי שע"ח	סיכון שער החליפין
2.	סיכון האשראי הינו הסיכון שלווח או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי הוגדרו בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי שהמגדירה תיאבון סיכון פרטני ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים ומגבלות נוספות. לבנק היתה סביבת בקרה ענפה ומערך דיווח נרחב	סיכון אשראי
2.1	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר החזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: - חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הריבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה. - שווי, איכות או תמהיל הבטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבונותיו.	איכות לווים ובטחונות
2.2	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסויים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחונים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת החזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו.	ריכוזיות ענפית
2.3	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה/יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווה/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	ריכוזיות לווים וקבוצת לווים
3.	סיכון תפעולי הינו סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה), או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים IT, אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין, המנוהלים בנפרד. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים.	סיכון תפעולי
3.1	סיכון יחסי עבודה הינו חלק מהסיכון התפעולי. ברבעון השלישי לשנת 2018 הוחלט להפריד את סיכון יחסי העבודה מהסיכון התפעולי ולהעריכו ברמת סיכון "בינונית-גבוהה" על רקע מיזוג אוצר החייל, סכסוכי העבודה באוצר החייל ובמט"ף ושינויים ארגוניים בקבוצה כתוצאה מתהליך פרישה בינונית-מרצון. גבוהה	סיכון יחסי עבודה
4.	סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין.	סיכון נזילות

סיכון	השפעה	רמת סיכון
5. סיכון משפטי	סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". במטרה למזער את הסיכון הבנק פעל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר הוגשה לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. במסגרת זאת פעל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות ככל שנדרש, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	קטנה
6. סיכון מוניטין	סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום להתממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו'). רמת הסיכון עלתה ברבעון השלישי של שנת 2018 מ"קטנה" ל"קטנה בינונית", בין היתר עקב הגברת האווירה הציבורית השלילית כנגד הבנקים.	קטנה - בינונית
7. סיכון חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, היו כפופים להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט- הרשות להגנת הפרטיות, רשות התחרות, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות היו עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
<p>8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור</p> <p>סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהלות (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים.</p> <p>התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-Cross border risk.</p> <p>סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.</p> <p>ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור השליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA.</p> <p>על מנת למזער את הסיכון, נקבעו מדיניות ונהלים לניהול הסיכונים השונים, הוגדר בכל אחד מהם תיאבון סיכון והיתה קיימת מעטפת של נהלים, בקרות, מערכות מיכון תומכות ומערך דיווחים בהתאם לנדרש.</p>		בינונית
<p>9. סיכון תחרות ואסטרטגיה</p> <p>סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים, בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.</p> <p>סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.</p>		קטנה - בינונית

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו הושפעו באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הבטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הבנק. עיקר פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל היו עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

71	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
75	הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה לתממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפרעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות. אמידת התקבולים הצפויים לפרעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילות העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו. בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (קביעת ההפרשה בשנת 2018, נסמכת, בין היתר, על שיעורי המחיקות בשמונה השנים האחרונות), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי.

הבנק משתמש בממוצע שיעורי הפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין הסבר על התאמות איכותיות - ראה באור 1.ד.4) לדוחות הכספיים.

בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החיילים בכל ענף מסחרי ומדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם למעט בענף משק לקוחות פרטיים ובענפי "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסוקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי ראש מדור לטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת המערך המשפטי של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועל המערך המשפטי במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי.
קיימת הקפדה, שמוצאת את ביטויה בנהלים הפנימיים של המערך המשפטי, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכות, לרבות בעקבות תביעות שדווחו על ידי בנקים אחרים.
2. טפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.
כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות (לרבות בקשה להכיר במקצתן כתובעות יצוגיות) בנושאים שונים.

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של הלשכה המשפטית, המטפלת בתביעות באמצעות יועץ משפטי בכיר שזו התמחותו. חלקן של התביעות מטופלות על ידי הלשכה המשפטית וחלקן מועברות לטיפול של עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח יועץ משפטי בכיר ובאישור היועצת המשפטית הראשית. לכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל באישור היועץ המשפטי הבכיר. בתיקים בסכומים גבוהים קיימת גם בקרה של היועצת המשפטית הראשית של הבנק. אמדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים בבנק. המנכ"ל, חברי ההנהלה ומנהלת הסיכונים הראשית מקבלים דוח רבעוני על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי התביעות ותלונות נגד הבנק. אחת לרבעון מתכנס צוות לבחינת סבירות ההפרשות לתביעות משפטיות. חוות הדעת המתקבלות מידי רבעון לגבי הסיכון הגלום לבנק בתלונות ותביעות נגדו, הינן כאמור על סמך מומחיותם של העוסקים בדבר נוכח דינים רלוונטיים, פסיקה לרבות מגמות בפסיקה.

לגבי מרבית התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. באשר למתכונת הגילוי של תובעות משפטיות ראה באור ד.1 (15) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדים של הבנק, זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויי פרישה, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים.
- הטבות אחרות - מענקי ותק

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

בעקבות מהלכי ההתייעלות בהם נוקט הבנק, הכוללים צמצום הדרגתי במצבת כח אדם, כפי שפורטו בבאור זכויות עובדים (ראה באור 22 לדוחות הכספיים), עודכנו הפרמטרים כאמור לעיל. להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

31 בדצמבר 2017		
ירידה של 1%	עליה של 1%	
במיליוני ש"ח		
השפעת השינוי בשיעור ההיוון על		
		פיצויים
5.6	(3.0)	הטבות לפנסיונרים
9.4	(7.2)	מענק ותק
0.2	(0.2)	נופש 25 שנה
1.1	(1.0)	
השפעת השינוי בשכר על		
		פיצויים
(3.1)	5.4	הטבות לפנסיונרים
-	-	מענק ותק
(0.2)	0.2	נופש 25 שנה
-	-	
השפעת השינוי בשיעור העובדים שעוזבים על		
		פיצויים
(7.4)	6.7	הטבות לפנסיונרים
0.9	(0.7)	מענק ותק
0.2	(0.2)	נופש 25 שנה
1.1	(1.0)	

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויים, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על הטבות אחרות כגון מענקי ותק, נזקפת לרווח והפסד. חוות דעת האקטואר מצורפת לדוחות הכספיים.

ד. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012. FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג של שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים משוק פעיל.
- נתוני רמה 2 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי רבית לא צמודה ורבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה.

בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הרבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין רבית הקניה לרבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי.

פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק.

פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ ושל הבנקים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הרבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתחמה בשערוך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של החברה האם.

לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה באורים 31, ו-31א-ג.

ה. שווי הוגן של ניירות ערך

השקעות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. ראה באור ד.1.5 ובאור ד.1.8 לדוחות הכספיים בדבר קביעת שווי הוגן של ניירות ערך וירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של ניירות ערך ראה באורים 12 ו-31ב.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש דצמבר 2008, הבנק מקיים בקרות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח כספי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחת בנפרד, בנושא הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את אפקטיביות הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2018 לא חל כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי היה להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

יעקב מלכין
לשעבר מנכ"ל הבנק (1)

יוסי לוי
לשעבר יו"ר הדירקטוריון (1)

תל אביב, 26 בפברואר 2019

(1) כיהן בתפקידו עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

אני, יעקב מלכין מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2018 (להלן - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:

  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע במהלך הרבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי;
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יעקב מלכין - לשעבר מנכ"ל(2)

26 בפברואר 2019

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".
(2) כיהן מנכ"ל עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, עופר סלפטר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2018 (להלן - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע במהלך הרבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן,
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר – לשעבר סמנכ"ל, חשבונאי ראשי(2)

26 בפברואר 2019

- (1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".
- (2) כיהן כחשבונאי ראשי עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח ביצוע, (monitor) הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992) בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2018 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה סומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 81 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018

עופר סלפטר

לשעבר סמנכ"ל, חשבונאי ראשי(1)

יעקב מליכין

לשעבר מנהל כללי (1)

לשעבר יו"ר הדירקטוריון(1)

(1) כיהן בתפקידו עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

תל אביב, 26 בפברואר 2019

81	חוות דעת רואי חשבון המבקרים
84	דוח רווח והפסד
85	דוח על הרווח הכולל
86	מאזן
87	דוח על השינויים בהון
88	דוח על תזרימי המזומנים
90	באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ
בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אוצר החייל בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה - Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) -בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות והעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון ששקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO. ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים של הבנק ומאוחזים לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים של הבנק ומאוחזים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 והדוח שלנו, מיום 26 בפברואר 2019, כלל חוות דעת בלתי מסייגת על אותם דוחות כספיים ונכללת בו הפניית תשומת הלב לאמור בביאור א'א. בדבר מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי הראשון לישראל (חברת האם), (להלן: "הבינלאומי"), באופן בו הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כפי שהיו במועד המיזוג, הועברו לבינלאומי, והבנק חוסל, ללא פירוק.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2019

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אוצר החייל בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board - בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (COSO), והודוח שלנו מיום 26 בפברואר 2019, כולל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 1א. בדבר מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי הראשון לישראל (חברת האם), (להלן: "הבינלאומי"), באופן בו הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כפי שהיו במועד המיזוג, הועברו לבינלאומי, והבנק חוסל, ללא פירוק.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2019

דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

2016	2017	2018	ביאור
479.0	465.7	498.3	2 הכנסות ריבית
27.6	25.9	36.0	2 הוצאות ריבית
451.4	439.8	462.3	2 הכנסות ריבית, נטו
27.4	67.2	42.0	13,28 הוצאות בגין הפסדי אשראי
424.0	372.6	420.3	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
11.4	8.6	14.0	3 הכנסות מימון שאינן מריבית
221.0	229.5	234.9	4 עמלות
4.4	5.4	48.3	5 הכנסות אחרות
236.8	243.5	297.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
* 286.4	* 282.1	281.3	6 משכורות והוצאות נלוות
74.8	73.7	71.3	16 אחזקה ופחת בניינים וציוד
* 157.4	* 153.1	256.5	7 הוצאות אחרות
518.6	508.9	609.1	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
142.2	107.2	108.4	רווח לפני מיסים
58.4	36.3	33.3	8 הפרשה למסים על הרווח
			רווח נקי:
83.8	70.9	75.1	המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח בסיסי למניה בש"ח
0.66	0.56	0.59	9 רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
6.61	5.60	5.93	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
33.07	27.98	29.63	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש לאור יישום תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה. ראה גם ביאור 1.ג.3.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר סלפטר

לשעבר סמנכ"ל, חשבונאי ראשי*

יעקב מלכין

לשעבר מנהל כללי*

יוסי לוי

לשעבר יו"ר הדירקטוריון*

נחמן ניצן

סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

סמדר ברבר צדיק

מנכ"ל

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

* כיהן בתפקידו עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

תל אביב, 26 בפברואר 2019

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1)

2016	2017	2018	
83.8	70.9	75.1	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים: התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
3.5	12.0	(19.7)	
(64.0)	5.3	13.1	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים (2)
20.5	(6.1)	2.3	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
(40.0)	11.2	(4.3)	
43.8	82.1	70.8	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) ראה ביאור 10 בדבר "רווח כולל אחר מצטבר".
 (2) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פיצויים להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן ליום 31 בדצמבר
(במיליוני ש"ח)

2017	2018	ביאור	
נכסים			
6,816.3	8,721.8	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
975.8	1,333.4	12	ניירות ערך (2)
13,353.7	13,619.9	13,28	אשראי לציבור
(172.6)	(159.9)		הפרשה להפסדי אשראי
13,181.1	13,460.0		אשראי לציבור, נטו
57.4	70.6	14	אשראי לממשלה
67.0	27.3	16	בניינים וציוד
14.4	8.4	26	נכסים בגין מכשירים נגזרים
161.6	183.7	17	נכסים אחרים
21,273.6	23,805.2		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
17,733.0	19,466.5	18	פקדונות הציבור
168.0	725.0	19	פקדונות מבנקים
142.5	205.3		פקדונות הממשלה
393.8	439.2	20	כתבי התחייבות נדחים
31.5	19.6	26	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,514.2	1,588.2	21	התחייבויות אחרות(1)
19,983.0	22,443.8		סך כל ההתחייבויות
1,290.6	1,361.4	א23	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
21,273.6	23,805.2		סך כל ההתחייבויות והון

(1) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים בסך 5.3 מיליון ש"ח ו- 5.8 מיליון ש"ח ב- 31 בדצמבר 2018, ו- 31 בדצמבר 2017, בהתאמה.
(2) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה ביאור 31ב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל ההון	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	הון המניות ופרמיה (1)	
1,164.7	789.8	(2.9)	377.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
83.8	83.8	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
				הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(40.0)	-	(40.0)	-	
1,208.5	873.6	(42.9)	377.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
70.9	70.9	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
				רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
11.2	-	11.2	-	
1,290.6	944.5	(31.7)	377.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
75.1	75.1	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
				הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(4.3)	-	(4.3)	-	
1,361.4	1,019.6	(36.0)	377.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(1) כולל פרמיה על מניות בסך 358.7 מיליון ₪ משנת 2006 ואילך.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
83.8	70.9	75.1	רווח נקי לתקופה
			התאמות
10.8	9.2	7.2	פחת על בניינים וציוד
27.4	67.2	42.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
			רווח משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(4.1)	(3.8)	(1.1)	ומוחזקים לפדיון
			רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של
(0.2)	(0.2)	-	ניירות ערך למסחר
(2.8)	(1.3)	(45.7)	רווח ממימוש בניינים וציוד
7.2	(8.8)	(8.4)	מיסים נדחים, נטו
21.1	20.5	114.2	תכניות פיצויים ופרישה להטבה מוגדרת
(0.5)	(0.5)	0.8	התאמות בגין הפרשי שער חליפין
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
4.1	8.3	-	ניירות ערך למסחר
(3.5)	1.7	7.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
38.1	48.6	(11.5)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(9.7)	10.8	(15.3)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(105.1)	83.9	(26.4)	התחייבויות אחרות
48.8	33.8	(13.2)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
* 115.4	* 340.3	125.1	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

* הוצג מחדש לאור יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בדבר דוח על תזרימי מזומנים, כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. ראה גם ביאור 1.ג. (2) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
-	-	(49.0)
(1,406.5)	*(151.7)*	(2,860.8)
(618.2)	*(868.3)*	(321.5)
23.1	*(29.0)*	(13.2)
1.1	0.5	35.5
(847.6)	(206.8)	(776.0)
766.6	573.8	332.6
482.3	21.3	112.2
(7.3)	(4.7)	(2.2)
7.1	3.2	80.4
(1,599.4)	(661.7)	(3,462.0)
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה		
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפידיון		
שינוי נטו בפיקדונות בבנקים		
שינוי נטו באשראי לציבור		
שינוי נטו באשראי לממשלה		
תמורה מפידיון איגרות חוב מוחזקות לפידיון		
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה		
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה		
תמורה מפידיון ניירות ערך זמינים למכירה		
רכישת בניינים וציוד		
תמורה ממימוש בניינים וציוד		
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
-	-	60.0
(98.1)	80.9	557.0
1,813.8	464.9	1,733.5
40.7	(131.2)	62.8
(187.2)	(117.7)	(30.9)
1,569.2	296.9	2,382.4
מזומנים נטו מפעילות מימון		
85.2	(24.5)	(954.5)
4,949.0	5,034.7	5,010.7
0.5	0.5	(0.8)
5,034.7	5,010.7	4,055.4
גידול (קיטון) במזומנים		
יתרת מזומנים לתחילת התקופה		
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים		
יתרת מזומנים לסוף התקופה		
ריבית ומיסים ששולמו /או התקבלו		
566.7	580.3	591.9
103.8	73.2	67.0
56.2	32.8	85.5
62.4	34.0	7.0
ריבית שהתקבלה		
ריבית ששולמה		
מסים על הכנסה ששולמו		
מסים על הכנסה שהתקבלו		

* הוצג מחדש לאור יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בדבר דוח על תזרימי מזומנים, כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. ראה גם ביאור 1.ג.2 (2) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תוכן עניינים	
91	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
122	2. הכנסות והוצאות ריבית
123	3. הכנסות מימון שאינן ריבית
124	4.א. עמלות
124	4.ב. הכנסות מחוזים עם לקוחות
125	5. הכנסות אחרות
125	6. משכורות והוצאות נלוות
125	7. הוצאות אחרות
126	8. הפרשה למסים על הרווח
128	9. רווח למניה רגילה
129	10. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
130	11. מזומנים ופיקדונות בבנקים
131	12. ניירות ערך
134	13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
135	14. אשראי לממשלה
135	15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
136	16. בניינים וציוד
137	17. נכסים אחרים
137	18. פיקדונות הציבור
138	19. פיקדונות מבנקים
138	20. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
139	21. התחייבויות אחרות
140	22. זכויות עובדים
147	23.א. הון עצמי
149	23.ב. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים
154	24. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
158	25. שעבדים, תנאים מגבילים וביטחונות
159	26.א. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
161	26.ב. פעילויות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון
167	27. מגזרי פעילות פיקוחיים
179	27.א. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
182	28. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
194	29. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
196	30. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון
201	31.א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
204	31.ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן
207	31.ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
208	31.ד. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
209	32. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק
215	חוות דעת אקטואר

א. כללי

(1) בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") היה תאגיד בישראל עד ליום 1 בינואר 2019, יום מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק הבינלאומי" או החברה האם לפי העניין).

הדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה המהווה תאגיד עזר כהגדרתו בהוראות הפיקוח על הבנקים. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הבנק היה חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק הבינלאומי ביום 26 בפברואר 2019.

מיזוג הבנק

ביום 20 בספטמבר 2018 נחתם הסכם מיזוג בין הבנק הבינלאומי לבין אוצר החייל, לפיו יתמזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי (על פי הוראות הפרק הראשון לחלק השמיני בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובהתאם להוראות הפרק השני לחלק ה'2 לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961) באופן בו הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כפי שיהיו במועד המיזוג, יועברו לבנק הבינלאומי ללא תמורה, והבנק יחוסל, ללא פירוק, ורשם החברות ימחק אותו מרישומיו.

ביום 1 בינואר 2019 הושלם המיזוג, כאמור לעיל, לאחר שהתקיימו כל התנאים המתלים שנקבעו בהסכם המיזוג, ובכלל זה: התקבל אישור מראש (Pre Ruling) ממנהל רשות המיסים, בהתאם להוראות הפרק השני לחלק ה'2 לפקודה (לעיל ולהלן - "אישור מס הכנסה"); התקבלו אישורי רשויות, ככל שנדרשו; ובוצעו כל הפעולות והתקיימו כל התנאים למיזוג בהתאם לחוק החברות.

בהתאם להסכם המיזוג, התחייבות הבנק לשיפוי הדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים ושכיהנו בו, כפי שהיתה בתוקף במועד המיזוג, בגין כל תביעה ו/או הליך משפטי שהוגשו או שיוגשו נגדם בקשר לכהונתם בבנק, לרבות בקשר למיזוג, הועברה לבנק הבינלאומי במסגרת השלמת המיזוג. בכפוף לכל דין, הבנק הבינלאומי ימשיך לפעול לכך שפוליסת ביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה של הבנק תמשיך לכסות את הדירקטורים ונושאי המשרה של הבנק, כפי שיהיו עד למועד המיזוג, בגין הפעולות שביצעו במהלך תפקידם בבנק עד למועד האמור, וזאת לפחות למשך שבע שנים ממועד המיזוג, כפי שתחול על הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק הבינלאומי.

בהתאם לאישור מס הכנסה שהתקבל המיזוג פטור ממס הכנסה וממס שבח מקרקעין על פי הוראות הפרק השני לחלק ה'2 לפקודה (להלן - "הטבות המס"), למעט תשלום מס הרכישה בגין העברת זכויות במקרקעין של הבנק לבנק הבינלאומי, אשר יחול על הבנק הבינלאומי.

הטבות המס מותנות בתנאים על פי הוראות הפרק השני לחלק ה'2 לפקודה, ובין היתר בתנאי שלפיו הבנק הבינלאומי לא ימכור את מרבית נכסיו ומרבית נכסי הבנק במהלך תקופה שתחילתה במועד המיזוג וסופה שנתיים מהמועד האמור.

(2) הגדרות

דוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי - FAS 168 (ASC 105) (10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפקד ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל החדש הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למאות אלפים קרובים, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות.
2. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.
3. תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1). דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא

הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015, פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. בעקביות לעדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14, אשר דחה את מועד היישום לראשונה, התקן מיושם החל מיום 1 בינואר 2018.

התקן מכיל מודל יחיד החל על חוזים עם לקוחות הכולל חמישה שלבים על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה:

- זיהוי החוזה עם הלקוח

- זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה

- קביעת מחיר העסקה

- הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות

- הכרה בהכנסה עם קיום מחויבויות הביצוע

בהתאם להוראות התקן, הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

כמו כן, התקן (אשר משולב בחלקו עם הוראות תת נושא 20-610 בקודיפיקציה) כולל הוראות בדבר רוחים והפסדים מגריעה של נכסים לא פיננסיים.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת נושא 310 בקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות רבית והכנסות מימון שאינן מרבית.

בהתאם להוראות התקן החדש, אופן ההכרה בהכנסות מגריעה של נכסים לא פיננסיים (לרבות נדל"ן) תיבחן בדרך המשקפת העברת שליטה חלף ההוראות שהיו קיימות בעבר, קשיחות יותר בהשוואה להוראות החדשות. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

(2). דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים אחרים

ביום 13 באוקטובר 2016, פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. כמו כן, החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.

- החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:
- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
  - רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
  - רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה";
  - דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
  - דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
  - מדידה וגילוי של ערבבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבבויות".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יושמו החל מיום 1 בינואר 2018. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט על אופן ההצגה והגילוי, לרבות סיווג מחדש של מספרי ההשוואה לתקופות קודמות בדוח תזרים המזומנים במטרה להתאימם להוראות החדשות.

(3). תיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

ביום 1 בינואר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה. התיקון מבהיר, כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות אחרות. יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה. ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יושמו החל מיום 1 בינואר 2018. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי, לרבות סיווג מחדש של מספרי ההשוואה לתקופות קודמות, במטרה להתאימם להוראות החדשות.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים
(1) מטבע חוץ והצמדה**

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה, אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2021 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר), מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים;
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
- הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
%	%	%				
(1.5)	(9.8)	8.1	3.85	3.47	3.75	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(4.8)	2.7	3.4	4.044	4.153	4.292	שער החליפין של האירו (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן -
(0.3)	0.3	1.2	100.0	100.3	101.5	לחודש נובמבר (בנקודות)
(0.2)	0.4	0.8	100.0	100.4	101.2	לחודש דצמבר (בנקודות)

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

**(2) בסיס האיחוד
חברות בנות**

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. לבנק חברה בת אחת העוסקת בנכסי הבנק וכלולה בדוח הבנק.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בבנק והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הרבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הרבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיוור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

(ג) עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה. (ד) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

(ה) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

(ו) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שישומה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף 1.ד.8) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפרעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הבטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפרעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בדיקה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017, מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפרעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם כוללת מבחן קיום מקור החזר ראשוני ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

א. אין בדיקה רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פרעון של הקרן הנותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות רבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפרעון לפי התנאים החדשים. ההערכה מבוססת על ביצועי הפרעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים או לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לווים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפרעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפרעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן ורביית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור רבית אפקטיבי השווה לשיעור הרבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפרעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- (א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- (ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמות ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הרבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הלוואות לדיור

ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ורביית והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות נב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות וכי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי אחר

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות, הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 20 בפברואר 2017, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.ב.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011 ואילך בדוחות לציבור לשנים 2016 ו-2017.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוצג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית. עוד נקבע בהוראות הפיקוח כי בנקים ששיעור הפסד השנתי שלהם נמוך מ-0.3% בכל אחת מחמש השנים שהסתיימו במועד הדיווח רשאים לשקול לעשות שימוש בהתאמות בגין גורמים סביבתיים בשיעור של לא פחות מ-0.5%. הבנק פעל בהתאם לאישור שנתקבל מבנק ישראל במסגרת המותר לבנקים בעלי שיעור הפסד שנתי כאמור.

ביום 10 ביולי 2017, פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". בהתאם לחוזר החל משנת 2018 בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ישקלו, בין היתר, אשראי שאין לגביו דוחות כספיים מעודכנים.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 450 בקודיפיקציה. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות הערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגביתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. בגין הלוואות לדיור בהן ההפרשה המזערית מחושבת לפי עומק הפיגור, הבנק מוחק חשבונאית חובות בהם נותרו יתרות לאחר מימוש הבטוחה ואין מקורות אחרים לפרעון, או במקרים בהם יש קושי במימוש הבטוחה או במקרים בהם קיימת בטוחה שמכסה את כל החוב או חלקו ולא מומשה במשך 5 שנים מסיבות הומניות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביותור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה מיידי. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות רבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות רבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר רבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד.(3) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות רבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור בפרעון של חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה באור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה באור 28).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

**ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(5) ניירות ערך**

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות בקרנות השקעה נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף (7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף (8) להלן.

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

חשבונאות גידור

גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

נגזרים משובצים שהופרדו ושאינם משמשים לגידור

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מניגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך) (7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתיבת התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)**

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
  - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
  - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
  - במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
  - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך) (8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים (המשך)

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשוויו ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה סעיף (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר עידכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
  - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
  - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).
- הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז. כמו כן, הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחוייבות להשיג בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר התחשבות נטו (master netting arrangement). עם זאת, בהתאם להוראות בנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלה.

**ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(10) העברת ושירת של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות**

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה. החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הבטחות בקשר לקריטריון הנ"ל.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק. הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והבטחות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות רבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מרבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

בנוסף, בהתאם לעדכון להוראות בנק ישראל בנושא שיפור שימושיות הדוחות הכספיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות סינדיקציה. ראה ביאור 31 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרדה להפסדי אשראי".

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(11) רכש קבוע (בנינים וציוד)**

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע, לרבות פריטי נדל"ן להשקעה, נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. רווח או הפסד מגרירת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרירת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בנינים ומקרקעין- 50 - 25 שנים.

- ריהוט וציוד 17 - 7 שנים.

- שיפורים במושכר- 18 - 7 שנים.

- ציוד IT- 8 - 3 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימושו.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה הפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(12) הכחת**

החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה. דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

(13) נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה או לחלוקה

הבנק מסווג נכס לא שוטף (או קבוצת מימוש) כמוחזק למכירה אם הערך בספרים שלו יושם בעיקר באמצעות מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו), בתקופה שבה כל הקריטריונים הבאים מתקיימים: (1) ההנהלה, אשר לה הסמכות לאשר את הפעולה, מתחייבת לתכנית למכור את הנכס (או קבוצת מימוש); (2) הנכס (או קבוצת מימוש) זמין למכירה מיידית במצבו הנוכחי; (3) תכנית פעילה לאיתור רוכש ופעולות אחרות להשלמת התכנון למכור את הנכס החלה; (4) מכירת הנכס (קבוצת מימוש) הינה צפויה (probable) והעברת הנכס (קבוצת מימוש) צפויה להיות כשירה כמכירה שהושלמה תוך שנה אחת; (5) הנכס (קבוצת מימוש) משווק באופן פעיל לצורך מכירה במחיר שהוא סביר ביחס לשווי ההוגן הנוכחי שלו; (6) פעולות שנדרשות להשלמת התכנון מצביעות על כך שאין זה סביר שייעשו שינויים משמעותיים לתכנון או שהתכנון יבוטל. מיד לפני הסיווג לראשונה של הנכס (קבוצת מימוש) כמוחזק למכירה, הערך בספרים של הנכס (קבוצת המימוש) נמדד בהתאם לתקנים הרלוונטיים עבורם. לאחר מכן ובתקופות עוקבות, הבנק מודד את שווי הנכס (קבוצת מימוש) לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה אינם מופחתים הפחתה תקופתית. הפסד מירידת ערך המוכר בעת הסיווג לראשונה של נכס (קבוצת מימוש) כמוחזק למכירה, וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש, נזקפים לרווח והפסד. רווחים מעליית ערך מוכרים עד לסכום המצטבר של ההפסדים מירידת ערך שנרשמו מאז שהנכס (קבוצת המימוש) סווג כמוחזק למכירה. בעת בחינת ירידת ערך עבור קבוצת מימוש, הבנק מייחס את ההפסדים מירידת ערך באופן יחסי (פרו-ראטה) לנכסים הלא שוטפים בקבוצת המימוש בהתאם לערכם בספרים, למעט נכסים שאינם בתחולת הוראות המדידה של התקן, ובלבד שהערך בספרים של כל נכס בודד אינו נמוך משווי ההוגן ככל שהוא ניתן לקביעה ללא עלות ומאמץ מופרזים. מוניטין של קבוצת מימוש נבחן בנפרד בהתאם להוראות נושא 350 בקודיפיקציה. דרישות המדידה של נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה אינם חלים, בין היתר, על מוניטין והשקעות בחברות כלולות.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)**

(14) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן - "פיצויים") - תכניות להטבה מוגדרת הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר הקיימים במועד היישום לראשונה בהתאם להוראות הדיווח לציבור. המונח עלות פיצויים נטו לתקופה משמש במקום הוצאת פיצויים נטו לתקופה, מכיוון שחלק מן העלות המוכרת בתקופה עשוי להיות מהוון יחד עם עלויות נוספות כחלק מנכס, כדוגמת תוכנה לשימוש עצמי. לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה והנוסחה מציינת ייחוס או משתמע ממנה ייחוס.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית. המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות הממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. כמו כן, הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם. שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פיצויים נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, באופן מצטבר במשך השנה, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הרבית השנתית.

גובה ההפסד מחושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין **ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)** **ד.מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)**

(14) זכויות עובדים (המשך)

שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח. הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לענין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטים של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף. במידה ונדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבונו של אדם יעשו לתקופות בהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפיצויים נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר. חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד. מחלה - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(15) התחייבויות תלויות**

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה קיימת קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיות, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בביאור 24 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(16) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההוגן גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. במקרים בהם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. כאשר הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(17) הוצאות מסים על ההכנסה**

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק, שהוא מוסד כספי לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".
הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון.

מסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס, הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו.

התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.
הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה בסעיף "מסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסעיף "מסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק יקזז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

**ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ד.מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)
(18) חוח למניה**

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות שהיו במחזור במשך התקופה.

(19) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 27א). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(20) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(21) הוראה בנושא מתסנת דוח חוח והפסד לתאגיד במקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הנסות ריבת החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הנסות ריבת (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.

עמלות פירעון מוקדם.

עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

לאור מיזוג הבנק ההערכות ליישום התקנים המפורטים להלן הינה במסגרת פעילות החברה האם

(1). דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות.

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות, אשר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות".

תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה כאמור בחוזר, הינם בין היתר: תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית;

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש (Right of Use) שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות בגין חכירה תפעולית; וכן עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842. התקן יישם החל מיום 1 בינואר 2020 ואילך. בעת היישום לראשונה, הבנק יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. כמו כן, הובהר, כי הבנק נדרש לכלול גילוי כמותי על ההשפעה הצפויה של עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות, לא יאוחר מהדוח הכספי לרבעון השני של שנת 2019. בנוסף, במסגרת חוזר זה, נכללה הוראת מעבר שמנחה תאגיד בנקאי שלא לכלול את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, אלא להמשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", הוארכה עד ליום 1 בינואר 2021.

(2). אימוץ עדכונים כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות.

ביום 28 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן חכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים. עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיר), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. התקן יישם החל מיום 1 בינואר 2021. ככלל, הכללים החדשים ייושמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(3). דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים ונושאים נוספים.

במסגרת המעבר של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לאימוץ מלא של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, ובהמשך למכתב מיום 28 במרס 2018 כמפורט לעיל, על תאגידים בנקאיים ליישם את העדכונים שחלו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא נגזרים וגידור ובדבר סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים. מכשירים נגזרים וגידור

בחודש אוגוסט 2017, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (FASB) את ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. העדכון כולל שינויים בהנחיות המדידה והייעוד של יחסי גידור כשירים ובדרישות ההצגה של תוצאות הגידור. העדכון מרחיב את היכולת של התאגידים הבנקאיים לגדר רכיבי סיכון, ויוצר הקבלה בין ההכרה וההצגה של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים. בנוסף, התיקונים בעדכון מפשטים את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור על ידי הקלה בהערכת אפקטיביות הגידור ובדרישות התיעוד. התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב.

סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

במסגרת החוזר, נכללו תיקונים להוראות אשר מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. עיקר השינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים הינם: שינויים בשווי ההוגן של השקעות במניות זמינות למכירה שיש להן שווי הוגן זמין ושטרם מומשו, יוכרו באופן שוטף ישירות בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר; השקעות במניות שאין להן שווי הוגן זמין, אשר מוצגות היום לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), יוצגו ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק. קיימת אפשרות למדידה שוטפת לפי שווי הוגן, בכפוף לתנאים שנקבעו בהוראה; עודכנו שיטות קביעת השווי ההוגן לצורך עריכת הביאור על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ההוראות שנקבעו בנושא "מכשירים נגזרים וגידור" ובנושא "סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים" בהתאם לחוזר זה יחולו מיום 1.1.2019 ואילך.

בעת היישום לראשונה, הבנק יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלו.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)
ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום.

(4). עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת.
ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-14, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת - כללי (להלן: "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.
התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.
עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת; בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית; התווספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה; וכן הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להם שתי תכניות או יותר.
הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה- 15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע.

(5). עדכון תקינה בנושא חייבים ("receivables")
בחודש מרס 2017, פרסם ה- FASB עדכון בדבר הפחתת פרמיה על מכשירי חוב שנרכשו בעלות אופציית פירעון מוקדם, המהווה תיקון לנושא 310-20 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (להלן: "התיקון"). בהתאם לתיקון תקופת הפחתת הפרמיה על אגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על-ידי המנפיק תקוצר ותחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר.
ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2018. יישום מוקדם אפשרי, לרבות בדוחות ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2017	2018
א. הכנסות ריבית (1)			
* מאשראי לציבור	453.6	430.6	447.6
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים	4.6	4.2	4.0
מפקדונות בבנקים	8.1	15.9	22.2
מאגרות חוב	12.7	15.0	24.5
* מנכסים אחרים	-	-	-
סך כל הכנסות מריבית	479.0	465.7	498.3
ב. הוצאות ריבית			
* על פקדונות הציבור	8.6	11.7	19.3
על פקדונות הממשלה	0.1	-	-
על פקדונות מבנקים	0.2	0.1	0.2
על כתבי התחייבות נדחים	18.7	14.1	16.5
* על התחייבויות אחרות	-	-	-
סך כל הוצאות הריבית	27.6	25.9	36.0
סך הכנסות ריבית, נטו	451.4	439.8	462.3
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית (2)			
הכנסות ריבית	2.1	4.3	11.7
סך הכל בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור	2.1	4.3	11.7
ד. פרוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
מוחזקות לפידיון	3.1	3.9	4.4
זמינות למכירה	9.5	11.1	20.1
למסחר	0.1	-	-
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	12.7	15.0	24.5

* סווג מחדש

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
 (2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א'.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2017	2018
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור (ראה ג' להלן) (1)			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (ALM)	(3.8)	(71.4)	46.8
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	(3.8)	(71.4)	46.8
א.2. מהשקעות באיגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח מוחזקות לפדיון	-	-	-
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	4.1	3.8	1.1
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמין למכירה (2)	(2.2)	-	-
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	(0.3)	-	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	1.6	3.8	1.1
א.3. הפרשי שער, נטו			
	12.0	75.7	(34.0)
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות			
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה	-	-	4.5
הפרשה לירידת ערך בגין מניות זמינות למכירה	-	-	(5.8)
סך הכל מהשקעה במניות	-	-	(1.3)
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	9.8	8.1	12.6
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	1.5	0.3	1.4
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו (3)	0.1	0.2	-
סך הכל מפעילויות מסחר (4)	1.6	0.5	1.4
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת הסיכון			
חשיפה למניות	1.6	0.5	1.4
סך הכל	11.4	8.6	14.0

- (1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
 (3) אין רווחים הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ו ביום 31 בדצמבר 2017.
 (4) להכנסות מריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר, ראה באור 2.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
45.7	46.5	45.6	ניהול חשבון
26.2	25.0	26.1	כרטיסי אשראי
61.8	60.8	56.6	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים
21.4	22.5	25.1	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
31.0	40.1	47.5	טיפול באשראי
15.2	15.7	16.1	הפרשי המרה
3.8	4.0	3.7	פעילות סחר חוץ
9.2	7.9	7.5	עמלות מעסקי מימון
6.7	7.0	6.7	עמלות אחרות
221.0	229.5	234.9	סך כל העמלות התפעוליות

**ביאור 4ב – הכנסות מחוזים עם לקוחות
פיצול של הכנסות**

ההכנסות להלן מפוצלות לפי מעמלות משירותים עיקריים ועיתוי ההכרה בהכנסה. כמו כן, להלן התאמה של ההכנסות המפוצלות למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
משקי בית	פעילות עיסקית	סך הכל	
32.9	12.7	45.6	ניהול חשבון
24.5	1.6	26.1	כרטיסי אשראי
54.9	1.7	56.6	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים
24.7	0.4	25.1	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
46.3	1.2	47.5	טיפול באשראי
12.0	4.1	16.1	הפרשי המרה
1.0	2.7	3.7	פעילות סחר חוץ
1.9	5.6	7.5	עמלות מעסקי מימון
6.4	0.3	6.7	עמלות אחרות
204.6	30.3	234.9	סך כל העמלות התפעוליות

עיתוי ההכרה בהכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
משקי בית	פעילות עיסקית	סך הכל	
150.4	16.5	166.9	שירותים שהועברו בנקודת זמן
54.2	13.8	68.0	שירותים שהועברו לאורך זמן
204.6	60.6	234.9	סך הכל

ביאור 5 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
2.8	1.3	45.7
1.6	4.1	2.6
4.4	5.4	48.3
רווח הון ממכירת בניינים וציוד		
אחרות		
סך כל ההכנסות האחרות		

ביאור 6 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
184.9	182.6	186.0
19.1	17.5	18.5
2.2	1.8	(0.2)
53.7	53.1	49.9
הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים): ⁽¹⁾		
* 7.5	6.9	5.5
16.7	17.3	19.0
2.3	2.9	2.6
286.4	282.1	281.3
סך כל המשכורות והוצאות הנלוות		

ביאור 7 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
1.6	5.8	5.1
10.6	4.3	101.0
14.0	14.0	14.7
9.8	9.9	9.1
91.3	90.2	98.5
2.2	2.1	1.8
1.6	1.6	1.7
5.0	5.4	6.9
2.4	2.3	2.0
2.4	1.1	1.0
5.6	5.9	6.1
10.9	10.5	8.6
157.4	153.1	256.5
סך כל ההוצאות האחרות		

* הוצג מחדש לאור יישום תיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

** מזה: עלות השירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה לשנים 2018, 2017 ו-2016 בסך של 0.9 מיליון ש"ח, 1.4 מיליון ש"ח ו- 0.9 מיליון ש"ח, בהתאמה.
(1) ראה ביאור 22 בדבר "זכויות עובדים".

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2017	2018
מיסים שוטפים בגין שנת החשבון	51.3 *	47.7	46.0
מיסים שוטפים בגין שנים קודמות	(0.1) *	(2.5)	(4.4)
סך כל המיסים השוטפים	51.2	45.2	41.6
בתוספת (בניכוי):			
מיסים נדחים בגין שנת החשבון	7.2	(8.9)	(10.7)
מיסים נדחים בגין שנים קודמות	-	-	2.4
סך כל המיסים הנדחים (1)	7.2	(8.9)	(8.3)
הפרשה למיסים על ההכנסה	58.4	36.3	33.3

* סווג מחדש

(1) הרכב הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2017	2018
הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:	4.2	(6.2)	(0.9)
השפעת שינויים בחוקי המס	6.8	-	-
מיסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד	(3.8)	(2.7)	(7.4)
סך כל הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים	7.2	(8.9)	(8.3)

סך הכנסות המיסים בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר הסתכמו ב - 7.4 מיליוני ש"ח בשנת 2018, 2.7 מיליוני ש"ח בשנת 2017 ו- 3.8 מיליוני ש"ח בשנת 2016.

ב. מס תיאורטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2017	2018
רווח לפני מיסים	142.2	107.2	108.4
שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי	35.90%	35.04%	34.19%
מיסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי	51.0	37.6	37.1
מס (חסכון במס) בגין:			
שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס	6.8	-	-
מיסים בגין שנים קודמות	-	-	-
- סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים	1.1 *	1.2	1.0
- אחרים	(1.2)	(3.7)	(3.0)
הוצאות אחרות לא מוכרות (הוצאות עודפות)	1.7	1.1	1.7
הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון	(0.6)	(0.4)	(8.2)
אחר	(0.4) *	0.5	4.7
הפרשה למיסים על ההכנסה	58.4	36.3	33.3

* סווג מחדש

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח

ג. שומות מס

שומות מס סופיות הוצאו לבנק עד וכולל שנת המס 2016.

ד. תנועה במסים נדחים:

מס	יתרה	שינויים	השפעת השינוי	שינויים	יתרה	
ממוצע	ליום 31	שנזקפו	בשיעור המס	שנזקפו	ליום 31	
2018	בדצמבר	לרווח	שנזקפה לרווח	לרווח	בדצמבר	
באחוזים	2018	כולל אחר	והפסד	והפסד	2017	
						נכסי מסים נדחים
34.2%	57.6	-	-	(0.3)	57.9	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	25.8	1.8	-	(1.1)	25.1	מהפרשה לחופשה ומענקים
						מעודף ההתחייבויות בגין הטבות
34.2%	33.4	1.2	-	8.8	23.4	לעובדים על נכסי תוכנית
34.2%	1.4	-	-	(2.1)	3.5	אחר
34.2%	118.2	3.0	-	5.3	109.9	יתרת נכסי מיסים נדחים
						יתרת התחייבות מיסים נדחים
						בגין השקעה בחברה בת
11.2%	(5.2)	-	-	(4.4)	(0.8)	כלולה בדוח הבנק
34.2%	113.0	3.0	-	0.9	109.1	יתרת נכסי מיסים נדחים, נטו

מס	יתרה	שינויים	השפעת השינוי	שינויים	יתרה	
ממוצע	ליום 31	שנזקפו	בשיעור המס	שנזקפו	ליום 31	
2017	בדצמבר	לרווח	שנזקפה לרווח	לרווח	בדצמבר	
באחוזים	2017	כולל אחר	והפסד	והפסד	2016	
						נכסי מסים נדחים
34.2%	57.9	-	-	7.4	50.5	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	25.1	0.3	-	0.4	24.4	מהפרשה לחופשה ומענקים
						מעודף ההתחייבויות בגין הטבות
34.2%	23.4	0.5	-	(1.0)	23.9	לעובדים על נכסי תוכנית
32.5%	3.5	-	-	0.2	3.3	אחר
34.2%	109.9	0.8	-	7.0	102.1	יתרת נכסי מיסים נדחים
						יתרת התחייבות מיסים נדחים
						בגין השקעה בחברה בת
11.2%	(0.8)	-	-	(0.8)	-	כלולה בדוח הבנק
34.2%	109.1	0.8	-	6.2	102.1	יתרת נכסי מיסים נדחים, נטו

ה. מיסים נדחים

מימוש המיסים הנדחים מבוסס על פירעון ההתחייבויות העתידיות בכפוף להכרה של רשויות המס בהוצאות, והם מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים במועד ההיפוך (34.19%). שינויים בשנת הדיווח ביתרת מיסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הסתכמו ב- 3.0 מיליון ש"ח (ראה ביאור 10 ב).

ו. שינויי חקיקה בתחום המס

(1) מס חברות

להלן שיעורי המס הרלוונטיים לחברה בשנים 2016-2018:

2016 - 25%

2017 - 24%

2018 - 23%

ביום 4 בינואר 2016, אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016, אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל-23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2018 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), לפי שיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה לעיל.

(2) עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015, אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ם ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ-37.71% ל-37.58% בשנת 2015. כמו כן, כתוצאה מהורדת שיעור מס החברות ל-25% בשנת 2016, ל-24% בשנת 2017 ו-23% החל מינואר 2018 ואילך, שיעור המס הסטטוטורי ירד ל-35.9% בשנת 2016, ל-35.0% בשנת 2017 ול-34.2% משנת 2018 ואילך.

ביאור 9 – רווח למניה רגילה

רווח בסיסי למניה

(1) רווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
83.8	70.9	75.1

רווח בסיסי

סך כל הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק

(2) ממוצע משוקלל של מספר המניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
54,337	54,337	54,337
12,671.2	12,671.2	12,671.2

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

ליום 31 בדצמבר (מניות בנות 0.0001, 0.001, 0.005) באלפים

ממוצע משוקלל של ערך נקוב בש"ח

ביאור 10 – רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

סך הכל רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	יתרה ליום 1 בינואר 2016 שינוי נטו במהלך השנה
(2.9)	(4.2)	1.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 שינוי נטו במהלך השנה
(40.0)	(42.3)	2.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017 שינוי נטו במהלך השנה
(42.9)	(46.5)	3.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 שינוי נטו במהלך השנה
11.2	3.3	7.9	
(31.7)	(43.2)	11.5	
(4.3)	8.7	(13.0)	
(36.0)	(34.5)	(1.5)	

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
השפע לאחר מס	השפע מס	לפני מס	השפעת לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	השפעת לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
3.3	(1.8)	5.1	10.3	(5.5)	15.8	(12.1)	6.5	(18.6)
(1.0)	0.6	(1.6)	(2.4)	1.4	(3.8)	(0.9)	0.2	(1.1)
2.3	(1.2)	3.5	7.9	(4.1)	12.0	(13.0)	6.7	(19.7)
הטבות לעובדים								
(49.2)	25.5	(74.7)	(1.8)	0.8	(2.6)	(5.6)	3.0	(8.6)
רווח (הפסד) רווח אקטוארי נטו בתקופה								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו								
מהתאמות לשווי הוגן								
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים								
למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד (1)								
סך כל השינוי נטו במהלך התקופה								
הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה								
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח								
רווח והפסד (2)								
6.9	(3.8)	10.7	5.1	(2.8)	7.9	14.3	(7.4)	21.7
(42.3)	21.7	(64.0)	3.3	(2.0)	5.3	8.7	(4.4)	13.1
שינוי נטו במהלך התקופה								
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:								
(40.0)	20.5	(60.5)	11.2	(6.1)	17.3	(4.3)	2.3	(6.6)
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה								

1. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה ביאור 3.
2. הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה בביאור 22 זכויות עובדים.

ביאור 11- מזומנים ופיקדונות בבנקים

31 בדצמבר		
2017	2018	
4,657.2	152.4	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
2,159.1	8,569.4	פיקדונות בבנקים מסחריים
6,816.3	8,721.8	סך הכל

5,010.7	4,055.4	מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים
---------	---------	--

הערה: בנושא שעבודים ראה ביאור 25 "שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות".

ביאור 12 - ניירות ערך

31 בדצמבר 2018					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
		שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון					
96.0	96.0	2.9	-	98.9	של ממשלת ישראל
34.8	34.8	4.2	-	39.0	של אחרים בישראל
130.8	130.8	7.1	-	137.9	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
רווח כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב -					
1,196.6	1,199.6	6.2	(9.2)	1,196.6	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
2.5	2.6	-	(0.1)	2.5	של אחרים בישראל
1,199.1	1,202.2	6.2	(9.3)	1,199.1	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
3.5	2.5	1.0	-	3.5	מניות
1,202.6	1,204.7	7.2	(9.3) ⁽²⁾	1,202.6 ⁽²⁾	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
1,333.4	1,335.5	14.3	(9.3)	1,340.5	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו".

הערות בעמוד הבא

31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון				
84.0	84.0	5.5	-	89.5
35.4	35.4	5.8	-	41.2
119.4	119.4	11.3	-	130.7
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון				

רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
ב. ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב -				
775.3	759.2	16.4	(0.3)	775.3
48.0	48.0	0.1	(0.1)	48.0
24.0	23.4	0.6	-	24.0
847.3	830.6	17.1	(0.4)	847.3
9.1	8.2	0.9	-	9.1
856.4	838.8	18.0	(0.4) ⁽²⁾	856.4 ⁽²⁾
מניות				
975.8	958.2	29.3	(0.4)	987.1
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו".

הערות:

- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב וכן, פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות – ראה ביאור 2 ו-3.
- ביום 31 בדצמבר 2018 אין ניירות ערך ששועבדו למלווים (31 בדצמבר 2017 - 50.0 מיליון ש"ח).

ביאור 12 – ניירות ערך (המשך)

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
2.8	2.5	יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2018							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן
-	-	-	-	9.2	-	9.2	952.3
-	-	-	-	0.1	-	0.1	2.5
-	-	-	-	9.3	-	9.3	954.8
				אגרות חוב			
				של ממשלת ישראל			
				של אחרים בישראל			
				סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה			

31 בדצמבר 2017							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן
0.3	-	0.3	108.3	-	-	-	-
0.1	-	0.1	27.9	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
0.4	-	0.4	136.2	-	-	-	-
				אגרות חוב			
				של ממשלת ישראל			
				של מוסדות פיננסיים בישראל			
				של אחרים בישראל			
				סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה			

ו. ביום 27 באוגוסט 2018, הושלמה עסקה בה נמכרו מניות הבנק בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות. התמורה בגין החזקות הבנק בשיעור של 0.87% מהון המניות של הבורסה הסתכמה בכ- 4.4 מיליון ש"ח, המשקפים שווי של 500 מיליון ש"ח לכלל הון המניות של הבורסה. בגין העסקה רשם הבנק בשנת 2018 רווח בסכום של כ-3.7 מיליון ש"ח, נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2017					31 בדצמבר 2018				
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור		
וממשלות סך הכל		סך הכל	פרטי	מסחרי	וממשלות סך הכל		סך הכל	פרטי	מסחרי
יתרת חוב רשומה:									
4,846.8	2,216.5	2,630.3	150.2	2,480.1	11,313.1	8,640.0	2,673.1	220.8	2,452.3
10,723.4	-	10,723.4	9,021.6	1,701.8	10,946.8	-	10,946.8	9,424.7	1,522.1
15,570.2	2,216.5	13,353.7	9,171.8	4,181.9	22,259.9	8,640.0	13,619.9	9,645.5	3,974.4
סך הכל חובות*									
64.1	-	64.1	25.9	38.2	62.1	-	62.1	25.4	36.7
63.6	-	63.6	8.3	55.3	51.9	-	51.9	7.0	44.9
127.7	-	127.7	34.2	93.5	114.0	-	114.0	32.4	81.6
חובות בארגון מחדש									
20.9	-	20.9	5.4	15.5	18.1	-	18.1	6.6	11.5
202.3	-	202.3	93.8	108.5	215.9	-	215.9	95.7	120.2
350.9	-	350.9	133.4	217.5	348.0	-	348.0	134.7	213.3
סך הכל חובות פגומים									
חובות בפיגור 90 ימים או יותר									
75.9	-	75.9	12.9	63.0	66.0	-	66.0	9.5	56.5
96.7	-	96.7	65.9	30.8	93.9	-	93.9	62.9	31.0
172.6	-	172.6	78.8	93.8	159.9	-	159.9	72.4	87.5
45.5	-	45.5	9.4	36.1	36.1	-	36.1	6.5	29.6

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל			
ציבור	פרטי	מסחרי	
137.7	62.6	75.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015
27.4	11.5	15.9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(89.4)	(34.1)	(55.3)	מחיקות חשבונאיות
72.7	29.3	43.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(16.7)	(4.8)	(11.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
148.4	69.3	79.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
67.2	21.5	45.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(92.7)	(38.8)	(53.9)	מחיקות חשבונאיות
55.5	28.8	26.7	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(37.2)	(10.0)	(27.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
178.4	80.8	97.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
42.0	4.7	37.3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(109.1)	(36.9)	(72.2)	מחיקות חשבונאיות
53.8	25.0	28.8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(55.3)	(11.9)	(43.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
165.1	73.6	91.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018
			מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
6.5	1.5	5.0	ליום 31 בדצמבר 2016
5.8	2.0	3.8	ליום 31 בדצמבר 2017
5.2	1.2	4.0	ליום 31 בדצמבר 2018

ביאור 14 – אשראי לממשלה

31 בדצמבר		
2017	2018	
57.4	70.6	אשראי אחר
57.4	70.6	סך כל האשראי לממשלת ישראל

ביאור 15 – השקעות בחברה בת ופרטים על חברה זו

א. הרכב

חברה בת		
31 בדצמבר		
*2017	2018	
46.2	87.5	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
46.2	87.5	*מזה רווחים שנצברו ממועד הרכישה

*סווג מחדש

ב. פרטים על חברה בת הכלולה בדוח הבנק.

תרומה לרווח הנקי		השקעה		החלק		חלק בהון		פרטים על החברה	
מפעולות רגילות		במניות לפי		בזכויות		המקנה זכות			
המיוחס לבעלי מניות		שווי מאזני		ההצבעה		לקבלת רווחים			
2017	2018	*2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
התאגיד הבנקאי		שווי מאזני		ההצבעה		לקבלת רווחים			
				%		%		%	
5.3	41.3	46.2	87.5	100	100	100	100	השקעות בנכסים	
								חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ והשכרתם	
5.3	41.3	46.2	87.5	סך הכל					

*סווג מחדש

ביאור 16 – בניינים וציוד

א. הרכב

סך הכל	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)		עלות נכסים
	צידוד, ריהוט וכלי רכב	צידוד, ריהוט וכלי רכב	
342.3	156.4	185.9	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
4.7	0.9	3.8	תוספות
(8.1)	(0.3)	(7.8)	גריעות
338.9	157.0	181.9	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
2.3	0.6	1.7	תוספות
(260.1)	(142.6)	(117.5)	גריעות
81.1	15.0	66.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
פחת			
268.9	150.3	118.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
9.2	1.6	7.6	פחת לשנה
(6.2)	(0.3)	(5.9)	גריעות
271.9	151.6	120.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
7.9	1.4	6.5	פחת לשנה
(226.0)	(142.6)	(83.4)	גריעות
53.8	10.4	43.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
הערך בספרים			
73.4	6.1	67.3	ליום 31 בדצמבר 2016
67.0	5.4	61.6	ליום 31 בדצמבר 2017
27.3	4.6	22.7	ליום 31 בדצמבר 2018
	9.56%	11.86%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2018
	9.41%	7.13%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2017

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין בבנק

מועדי סיום תקופת החכירה (בשנים)		מחויבות
ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
36.8	3.7	זכויות בבעלות(1)
0.4	0.4	זכויות החכורות בחכירה מימונית:
		מהוננת

(1) חלק מזכויות במקרקעין בבעלות בישראל בסך של 1.2 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2017 – 34.2 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין.

ביאור 17 - נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2017	2018	
109.1	113.0	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
-	28.5	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
22.4	11.8	הוצאות מראש
28.8	29.3	הכנסות לקבל
1.3	1.1	חייבים אחרים ויתרות חובה
161.6	183.7	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

בישראל

31 בדצמבר		
2017	2018	
10,240.5	11,694.4	פקדונות לפי דרישה
199.3	193.3	אינם נושאים ריבית
10,439.8	11,887.7	נושאים ריבית
7,293.2	7,578.8	סה"כ לפי דרישה
17,733.0	19,466.5	לזמן קצוב
-	-	סך כל פקדונות הציבור
-	-	(1) מזה: פקדונות שאינם נושאים ריבית
15,394.4	16,833.0	(2) מזה:
25.0	38.7	פיקדונות של אנשים פרטיים
2,313.6	2,594.8	פיקדונות של גופים מוסדיים
		פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2017	2018	
יתרה	יתרה	
13,144.4	14,062.1	תקרת הפיקדון
3,895.9	4,451.9	במיליוני ש"ח
692.7	677.0	עד 1
-	275.5	מעל 1 עד 10
17,733.0	19,466.5	מעל 10 עד 100
		מעל 100 עד 280
		סך הכל

31 בדצמבר		
2017	2018	בישראל
167.1	724.8	בנקים מסחריים:
0.9	0.2	פקדונות לפי דרישה
168.0	725.0	קיבולים
		סך כל הפקדונות מבנקים

ביאור 20 - כתבי התחייבות נדחים

א. הרכב:

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי (1)	משך חיים ממוצע (1)	
2017	2018			
16.3	75.2	3.73%	6.93	כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות :
377.5	364.0	3.22%	1.62	במטבע ישראלי לא צמוד (2)
393.8	439.2			במטבע ישראלי צמוד למדד
				סך כל כתבי ההתחייבות הנדחים

(1) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור תשואה פנימי.

(2) כולל שטרי הון נדחים לא סחירים בסך של 60 מיליון ש"ח שהונפקו על ידי הבנק לחברה האם ביום 25 ביוני 2018. בשטרי הון אלה נקבע מנגנון לספיגת הפסדים על בסיס שוטף, בהתאם להוראות הפיקוח על בנקים. כתבי התחייבות אלה ואחרים שהונפקו לחברה האם נפרעו במסגרת מיזוג הבנק עם ולתוך הבינלאומי ביום 1 בינואר 2019.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

31 בדצמבר		
2017	2018	
84.8	102.8	הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות (ראה באור 22)
16.0	-	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
69.6	97.9	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה באור 22)
5.8	4.8	הכנסות מראש
1,291.3	1,333.2	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
46.7	49.5	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,514.2	1,588.2	סך כל ההתחייבויות האחרות

א. הטבות מהותיות

1. פנסיה ופיצויי פרישה

חלק מהתחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. הסכומים שנצברו בקרנות הפנסיה או בפוליסות הביטוח אינם כלולים במאזן הבנק מאחר ואינם בשליטתו. ההתחייבות לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

2. מענקים בגין ותק

עובדי הבנק זכאים למענק ותק מיוחד עם השלימם תקופת עבודה של 20 שנה. סכום המענק שווה למשכורת חדשית אחת. עובדים שהשלימו 25 שנות עבודה זכאים להשתתפות בנופש, להם ולבני זוגם, במימון הבנק. התחייבויות אלה נמדדות על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

3. הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, שיעור הפיצויים המוגדלים, סיכויי פרישה ותמותה.

4. חופשה

על פי החוק ועל פי הסכמי העבודה זכאים עובדי הבנק לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

5. מענקי פרישה לחברי הנהלה

חברי הנהלת הבנק זכאים במקרה של פיטורין לקבל פיצויים רגילים ופיצויים מוגדלים. חלקם זכאים על פי תנאי חוזהם האישיים למענקי הסתגלות בגובה של עד 6 חודשים במקרה של פיטורין. בגין התחייבויות אלו נערכו הפרשות מתאימות.

ב. הסכמי העסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק – פרטים ראה באור 32.1.

ג. תכניות התייעלות ועלויות פרישה במסגרת מיזוג הבנק.

ביום 10 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק עדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק בהיבט מהלכי התייעלות. ביום 20 בספטמבר 2018 נחתם הסכם למיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי והוא בוצע ביום 1 בינואר 2019. עלות מהלכי התייעלות ועלויות נוספות הנובעות מפרישת עובדים במסגרת יישום הסכם המיזוג נכללו בעתודות לפיצויי פרישה ופנסיה כאמור בסעיף 1.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" קיבל הבנק אישור עקרוני של הפיקוח על הבנקים לפריסת עלות חלק מן המהלכים לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים בקו ישר.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

ד. ההרכב

31 בדצמבר		
2017	2018	
		פיצויים
203.4	210.5	סכום ההתחייבות
(133.8)	(112.6)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
69.6	97.9	עודף ההתחייבויות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
-	-	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
38.6	45.5	הטבות לפנסיונרים - סכום ההתחייבות
16.2	13.5	נופש 25 שנה - סכום ההתחייבות
9.2	8.5	חופשה
20.8	35.3	אחר - שכר לשלם
154.4	200.7	סך הכל
154.4	200.7	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

ה. תכניות להטבה מוגדרת

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
36.0	38.6	199.5	203.4	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
1.4	0.9	6.9	5.5	עלות שירות
1.5	1.6	6.8	5.8	עלות ריבית
0.8	5.4	5.6	(0.6)	הפסד אקטוארי (רווח)
(1.1)	(1.0)	(15.4)	(85.9)	הטבות ששולמו
-	-	-	82.3	אחר לרבות הפסד מצמצום ושינויים מבניים
38.6	45.5	203.4	210.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
38.6	45.5	199.3	206.9	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף שנה

מקבוצת הבינלאומי

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ה. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2017	2018	
128.5	133.8	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת השנה
7.9	(0.2)	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
3.4	3.1	הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(6.0)	(24.1)	הטבות ששולמו
133.8	112.6	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף שנה
(69.6)	(97.9)	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה*

* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

ג. סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
38.6	45.5	69.6	97.9	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
38.6	45.5	69.6	97.9	התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה

ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
9.6	14.4	56.0	38.1	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
9.6	14.4	56.0	38.1	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2017	2018	
203.4	210.5	מחויבות בגין הטבה חזויה
199.3	206.9	מחויבות בגין הטבה מצטברת
133.8	112.6	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ו. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2017	2018	
203.4	210.5	מחויבות בגין הטבה חזויה
133.8	112.6	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ה. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות ארוכות טווח / ארוח פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
0.9	1.4	0.9	7.5	6.9	5.5	עלות שירות
1.3	1.5	1.6	5.2	6.8	5.8	עלות ריבית
-	-	-	(4.5)	(4.0)	(3.6)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
(0.8)	0.6	0.6	0.9	3.0	2.4	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
-	-	-	10.6	4.3	101.0	אחר, לרבות הפסד (רווח) מצמצום או סילוק
1.4	3.5	3.1	19.7	17.0	111.1	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
7.8	0.9	5.4	66.9	1.7	3.2	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
0.8	(0.6)	(0.6)	(0.9)	(3.0)	(2.4)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
-	-	-	(10.6)	(4.3)	(18.7)	הפסד מסילוק
8.6	0.3	4.8	55.4	(5.6)	(17.9)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
1.4	3.5	3.1	19.7	17.0	111.1	סך עלות ההטבה נטו
						סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה
10.0	3.8	7.9	75.1	11.4	93.2	וברוח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2019 לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	
1.0	2.4	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
1.0	2.4	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים הסתיימו ביום 31 בדצמבר

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה:

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
2017	2018	2017	2018	
1.77%	2.45%	1.05%	1.90%	שיעור ההיוון*
2.00%	1.80%	2.00%	1.60%	שיעור עליית המדד החזוי
3.08%	2.52%	2.78%	2.73%	שיעור עזיבה ממוצע
-	-	1.06%	1.05%	שיעור גידול ממוצע בתגמול*

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

הטבות לאחז פרישה			ונכיוון פיצויים			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
1.92%-2.25%	1.91%-2.26%	1.77%-2.14%	1.47%-1.68%	1.32%-1.66%	1.05%-1.59%	שיעור ההיוון*
-	-	-	3.60%-3.90%	3.2%-3.4%	3.2%-3.5%	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התוכנית*
0%-0.22%	0.00%	0.00%	0.67%-1.11%	1.05%-1.11%	1.05%-1.06%	שיעור גידול ממוצע בתגמול*
						*במונחים ריאליים.

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
גידול בנקודת אחוז אחת 31 בדצמבר		גידול בנקודת אחוז אחת 31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
(6.6)	(7.2)	(4.5)	(3.0)	שיעור ההיוון
(0.7)	(0.7)	11.0	6.7	שיעור עזיבה
-	-	7.7	5.4	שיעור גידול בתגמול

קיטון בנקודת אחוז אחת 31 בדצמבר		קיטון בנקודת אחוז אחת 31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
8.8	9.4	7.7	5.6	שיעור ההיוון
0.9	0.9	(12.1)	(7.4)	שיעור עזיבה
-	-	(4.5)	(3.1)	שיעור גידול בתגמול

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)
ה. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(4) נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
				סוג נכס
4.6	-	-	4.6	מזומנים ופקדונות בבנקים
33.4	-	-	33.4	מניות
				אגרות חוב:
				ממשלתיות
20.4	-	-	20.4	קונצרניות
22.1	-	4.9	17.2	סך הכל
42.5	-	4.9	37.6	אחר
32.1	-	27.5	4.6	סך הכל
112.6	-	32.4	80.2	

31 בדצמבר 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
				סוג נכס
3.2	-	-	3.2	מזומנים ופקדונות בבנקים
38.6	-	-	38.6	מניות
				אגרות חוב:
				ממשלתיות
33.5	-	-	33.5	קונצרניות
22.0	-	5.9	16.1	סך הכל
55.5	-	5.9	49.6	אחר
36.5	-	28.4	8.1	סך הכל
133.8	-	34.3	99.5	

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים

31 בדצמבר		
% מנכסי התוכנית		
2017	2018	
2.4%	4.1%	מזומנים ופקדונות בבנקים
28.8%	29.6%	מניות
		אגרות חוב:
		ממשלתיות
25.0%	18.1%	קונצרניות
16.5%	19.6%	סך הכל אגרות חוב
41.5%	37.7%	אחר
27.3%	28.6%	סך הכל
100.0%	100.0%	

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

תכניות פיצויים			תחזית	הפקדות
הפקדות בפועל				
לשנה שהסתיימה ביום 31		2019		
2017	2018	2019		
3.4	3.1	3.1		

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד*

שנה	תכניות פיצויים	הטבות לאחר פרישה
2019	88.7	1.8
2020	6.2	1.8
2021	7.7	1.8
2022	11.1	1.8
2023	7.1	1.8
2024-2028	45.1	9.0
2029 ואילך	94.2	54.0
סך הכל	260.1	72.0

* בערכים לא מהוונים. לא כולל עלות שירות עתידית.

ביאור 23א - הון עצמי

א. הון המניות

להלן פרטים בנושא הון המניות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017 (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע	רשום		
0.0002	0.0002	בת 0.0002 ש"ח	מנית הכרעה
0.0002	0.0002	בנות 0.0001 ש"ח	מניות נדחות
1.5000	1.5000	בנות 0.0050 ש"ח	מניות מיסדים
4,629.7066	4,641.7398	בנות 0.0001 ש"ח	מניות רגילות
8,040.0000	8,040.0000	בנות 0.001 ש"ח	מניות בכורה 30% צוברות ומשתתפות
12,671.2070	12,683.2402		סך כל הון המניות

כל המניות שהונפקו רשומות על שם.

ב. הזכויות הנלוות למניות

מנית הכרעה

מוחזקת בידי שר הביטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מייסדים). בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלווית אחרת.

מנית מייסדים

מקנה זכות להצביע באספות בעלי מניות, למנות את חברי הדירקטוריון, לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מנית בכורה, 30% צוברת ומשתתפת

אינה ניתנת לפדיון ומקנה זכות לקבל דיבידנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבידנד אחר), מעבר לדיבידנד הבכורה האמור, כמוה כמניה רגילה לכל ענין.

ג. דיבידנדים

(1) מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד בכפוף להגבלות מסוימות.

ביום 15 בינואר 2014 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור

- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל

- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 23ב להלן).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

(2) דיבידנדים

במהלך השנים 2016-2018 לא חולקו דיבידנדים.

ביאור 23ב - הלימות הון, מינוף ונדליות לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. הלימות הון

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל.

יישום ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי יוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך, בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 50%. בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

(1) יעד הלימות הון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון והנהלה לשמירה על רמת הלימות הון, בהתאם ליעדי ההון שנקבעו בתהליך פנימי, אשר לא יפחתו מיעדי ההון המינימליים הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים. יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון והנהלה משקפים, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק, בהיותו תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וביחס הון כולל מזערי של 12.5% וזאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 9.03% ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 12.53%.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יעדי ההון יהיו: יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9.3% ויעד הון כולל שלא יפחת מן הדרישה הרגולטורית המסתכמת ביום 31 בדצמבר 2017 ב-12.53%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

ביאור 23 - הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחסי ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר":

31 בדצמבר		
2017	2018	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
1,316.2	1,428.1	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
276.7	267.8	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,592.9	1,695.9	סך הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
10,897.4	11,294.8	סיכון אשראי (1)
20.9	19.3	סיכונים שוק
1,037.0	1,114.6	סיכון תפעולי
11,955.3	12,428.7	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.01%	11.49%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.32%	13.65%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.03%	9.03%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (2)
12.53%	12.53%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (2)

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2017	2018	
1. הון עצמי רובד 1		
1,290.6	1,361.4	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
(2.5)	(2.5)	מניות בכורה צוברות ומשתתפות שלא הוכרו כהון רובד 1
1.9	-	יישום הוראות המעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים
(0.6)	(2.5)	סך ההבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
1,290.0	1,358.9	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
(0.2)	(0.3)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
26.4	69.5	סך ההתאמות בגין תכנית התייעלות- הון עצמי רובד 1
1,316.2	1,428.1	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
143.9	138.9	הון רובד 2: מכשירים
132.8	128.9	הון רובד 2: הפרשות
276.7	267.8	סך הכל רובד 2
1,592.9	1,695.9	סך כל ההון

הערות ראה בעמוד הבא

ביאור 23 - הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

א. הלימות ההון (המשך):

(4) השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רוברד 1 והתאמות בגין תכנית ההתייעלות

31 בדצמבר		
2017	2018	
באחוזים		
		יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות
10.74%	10.85%	
0.02%	0.00%	השפעת הוראות המעבר
10.76%	10.85%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות
0.25%	0.64%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
11.01%	11.49%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון

הערות לסעיפים (2) עד (4) לעיל:

(1) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 90.3 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי ההתייעלות. (31.12.17 – 34.3 מיליון ש"ח).

(2) יחסי הון עצמי רוברד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים הינם 9.0% ו-12.5%, בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

*הנתונים בביאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 ו-13 ביוני 2017 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2020. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות ראה 4 לעיל.

(5) השפעת העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל על ידי חברת S&P על מדידת הלימות הון

ביום 3 באוגוסט 2018, פרסמה חברת הדירוג העולמית Standard & Poor's (S&P) דוח דירוג אשראי למדינת ישראל, במסגרתו העלתה את דירוגה מרמה של A+ לרמה של AA-. לאור העובדה כי הבנק עושה שימוש בדירוגי חברת S&P לצורך מדידת סיכון האשראי וסיכון שוק, חלה ירידה בנכסי סיכון הנובעת, בין היתר, מהפחתת משקל הסיכון בגין חשיפות אשראי (לרבות ערבוביות שסופקו) של מדינת ישראל במטבע חוץ, בנקים מקומיים וישויות סקטור ציבור מקומיות. שינוי זה גרם לעלייה בשיעור הלימות ההון העצמי רוברד 1 ובהון הכולל בשיעור של 0.65% ו-0.79%, בהתאמה.

(6) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

(6)א רכיבי הון הנתונים לתנדוטיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.
- השפעת שינויים בריבית ובמרווחים על ההתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה.

ביאור 23 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רוברד 1 לנכסי סיכון ליום 31 בדצמבר 2018:

השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הבנק	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רוברד 1
באחוזים	
(0.86%)	(0.80%)

ב. יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדדה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכולל את הבנק)

יחס המינוף

31 בדצמבר		
2017	2018	
1,316.2	1,428.1	הון רוברד 1 (1)
22,717.6	25,559.7	סך החשיפות
5.79%	5.59%	יחס המינוף
5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות, ראה סעיף (3) ו-(4). לעיל.

גורמים שעשויים להשפיע באופן מהותי על יחס המינוף

השינויים בהיקף החשיפות והון רוברד 1 של הבנק עשויים להוביל לשינויים ביחס המינוף של הבנק. לשינויים האפשריים בהון הרגולטורי ראה ביאור 23. (1) לעיל.

להלן ניתוח השפעת האפשרויות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2018:

השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הבנק	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רוברד 1
באחוזים	
(0.2%)	(0.4%)

ביאור 23 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות נמדד על פי תרחיש קיצון אחיד המפורט בהוראה ולאופק של 30 ימים. היחס ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה, כהגדרתם בהוראה, שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד אשר נמדדים בהתאם לתזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
באחוזים	באחוזים	
329%	229%	יחס כיסוי הנזילות*
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ביאור 24 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות של בניינים

הבנק שכר מבנים וציוד לתקופות ארוכות. דמי השכירות (חלקם צמודים למדד המחירים לצרכן וחלקם צמודים למטבע חוץ) שישולמו בעתיד, בשל התקשרויות אלו הינם:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
15.9	19.1	בשנה הראשונה
15.0	15.4	בשנה השנייה
13.7	13.6	בשנה השלישית
12.0	12.2	בשנה הרביעית
10.5	9.2	בשנה החמישית
51.3	43.4	מעל חמש שנים
118.4	112.9	סך הכל

ב. תביעות משפטיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד הבנק

הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים רגיל. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

(1). להלן פירוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

א. בחודש מארס 2014, הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של כ- 2 מיליארד ש"ח נגד הבנק ועוד ארבעה בנקים נוספים.

סכום התביעה מתייחס לכל הבנקים. לטענת המבקשים הבנקים לא מספקים גילוי נאות ואף מטעים את לקוחותיהם בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי ההמרה אותם הם מספקים, כאשר הם מוכרים ללקוח מט"ח בשער הגבוה משער הקניה. הפרש בין שער הקניה של הבנקים לשער המכירה ללקוח (המכונה בבקשה כ- "עמלת ייקור"), מהווה לטענת המבקשים "עמלת תיווך" הנגבית ללא גילוי באיזה מתעריפוני הבנקים. עוד טוענים המבקשים כי הבנקים פועלים כמקשה אחת על מנת להסתיר את "עמלת הייקור" הנטענת וכי קיים ביניהם הסדר כובל.

בקשה זזה בסכום של 10.5 מיליארד ש"ח הוגשה גם כנגד החברה האם ובנקים אחרים.

ביום 1 במרס 2018, נדחתה הבקשה והתביעה לא אושרה כייצוגית. ביום 18 במרס 2018 ערערו התובעים על פסה"ד.

ביאור 24 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תביעות משפטיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד הבנק (המשך)

ב. ביום 31 בינואר 2016, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך של כ-698 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד הבנק, החברה האם, ושלושה בנקים נוספים (להלן כולם ביחד - "הבנקים"), מתוכם סך של כ-658 מיליון ש"ח בגין נזק לא ממוני וסך של כ-40 מיליון ש"ח בגין נזק ממוני.

לטענת המבקשים הבנקים אינם מחזיקים סניפים (או אינם מחזיקים מספיק סניפים) בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו. בכך, טוענים המבקשים, מפרים הבנקים את סעיף 3 (א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000, סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

הקבוצה אותה מבקשים המבקשים לייצג היא כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של הבנקים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של הבנקים במקומות יישובם. עפ"י פס"ד מיום 18 בדצמבר 2017, הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, נדחתה. ביום 14 בפברואר 2018 הומצא לבנק ערעור שהגישו המבקשים על פסה"ד.

ג. ביום 22 ביוני 2016, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך 40 מיליון ש"ח. טענת המבקשים היא כי הבנקים מפלים בשירות אנשים עם מוגבלויות בכך שהם מפרסמים מציעים ומעניקים פטור מעמלות והטבות נוספות לשכירים הפותחים חשבון ומפקידים בו משכורת חודשית מסכום מסוים אבל אינם מציעים ומעניקים אותן לאנשים עם מוגבלויות היכולים להפקיד קצבה חודשית בסכום דומה ואף גבוה ממנו.

ד. ביום 17 בדצמבר 2017, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך 177 מיליון ש"ח. בקשה זו הוגשה נגד 4 בנקים אשר מעניקים אשראי במסגרת הקרן לעידוד עסקים קטנים בערבות המדינה. נושא הבקשה הוא התניית שרות בשרות.

טענת המבקשים היא כי הבנקים דורשים מעסקים המקבלים אשראי במסגרת הקרן לעידוד עסקים קטנים בערבות המדינה פיקדון כספי. פיקדון כספי זה הינו לטענת המבקשים פיקדון "פיקטיבי" שכן מקורו של הפיקדון הינו מכספי ההלוואה עצמם.

ה. ביום 27 בדצמבר 2017, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית ללא ציון סכום תביעה. הבקשה הוגשה כנגד הבנק וכן כנגד בנק דיסקונט.

נושא הבקשה – גבית ריבית מערבים יחידים בשיעור העולה על המותר ע"פ חוק הערבות, תשכ"ז – 1967 המבקשים עותרים בין היתר להשבת הסכומים שנגבו ביתר, כן עותרים המבקשים למינוי בעל תפקיד אשר יפקח על השבת הכספים שנגבו ביתר לכלל הלקוחות.

(2). סכום החשיפה הנוספת של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 בגין תביעות תלויות שלהערכת הנהלת הבנק אפשרות התממשותן כולן או חלקן אינה קלושה ושלא בוצעה בגין הפרשה הוא כ- 1 מיליון ש"ח.

ביאור 24 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הסכמים מהותיים

הסכם המיזוג

ביום 20 בספטמבר 2018 נחתם הסכם מיזוג בין הבנק הבינלאומי ובין הבנק לפיו יתמזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי כמפרט בביאור 1.א. לדוחות הכספיים. ביום 1 בינואר 2019 בוצע ההסכם והבנק מוזג.

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש נובמבר 2015, זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2016. במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון. תנאי הריבית ללקוח יקבעו על ידי משרד הביטחון ועל פי תנאי המכרז הוא זה שישא בכל הפסדי האשראי. משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי הבנק במחנות צה"ל. למשרד הביטחון ניתנה האפשרות לבחור בהפעלתם של חלק מן הסניפים. במסגרת זו סוכם כי הבנק ימשיך להפעיל את הסניפים בפריסה הנוכחית.

הסכם חבר

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית והפרטית. בחודש ספטמבר 2017 נחתם הסכם עם ארגון חבר המאריך הסכם קודם, המסדיר את התנאים לניהול חשבונות עמיתי האירגון בבנק. תוקף ההסכם עד לחודש פברואר 2020.

ד. קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, הדן במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להיגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. החל מחודש יוני 2010 חדל הבנק מלשמש כחבר במסלקת הבורסה וכחבר במסלקת מעו"ף. הואיל והבנק חדל מלשמש כחבר מסלקת הבורסה, נחתם בינו לבין הבנק הבינלאומי הסכם, לפיו הבנק הבינלאומי יתן לבנק את השירותים הקשורים בני"ע וסליקתם עבורו ועבור לקוחותיו. במסגרת זו הבנק הבינלאומי אחראי כלפי הבורסה לסליקת ני"ע של הבנק ולקוחותיו ולהתחייבויות הכספיות הנובעות מהן. הבנק התחייב כלפי הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק הבינלאומי לבורסה, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו.

ה. מסלקת מעוף הקימה קרן סיכונים (להלן - "הקרן") שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת). כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זה על פי השווי ההוגן. הואיל והבנק חדל להיות חבר במסלקת המעו"ף, מבוצעת פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי על פי הסכם שנחתם בין הצדדים.

ביאור 24 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

להבטחת הסיכונים שתוארו לעיל בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי התחייב הבנק לבנק הבינלאומי, במסגרת הסכם שרותי סליקה במעו"ף, בערבות בלתי מוגבלת בסכום, להשלים כל סכום הנובע מהתחייבות הבנק הבינלאומי למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו.

ו. הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל. בהתאם להסכם המיזוג, התחייבות הבנק לשיפוי הדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים ושכיהנו בהם, כפי שתהיה בתוקף במועד המיזוג בגין כל תביעה ו/או הליך משפטי שהוגשו או שיוגשו נגדם בקשר לכהונתם בבנק, לרבות בקשר למיזוג, הועברה לבינלאומי במסגרת השלמת המיזוג. בכפוף לכל דין, הבינלאומי ימשיך לפעול לכך שפוליסת ביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה של הבינלאומי תמשיך לכסות את הדירקטורים ונושאי המשרה של הבנק, שיהיו עד למועד המיזוג, בגין הפעולות שביצעו במהלך תפקידם בבנק, עד למועד האמור, וזאת לפחות למשך שבע שנים ממועד המיזוג, כפי שתחול על הדירקטורים ונושאי המשרה בבינלאומי.

ביאור 25 - שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות

א. להבטחת אשראי מבנק ישראל שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקיד ו/או רשם לזכות ו/או יפקיד ו/או ירשום לזכות חשבונות הבטוחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

ב. בעקבות מיזוג הבנק נמשכו ביום 31 בדצמבר 2018 כל יתרות הבנק בבנק ישראל והופקדו בחשבון החברה האם. שיעבודים וביטחונות בגין יתרות אלו הוסרו.

להלן נתונים המתייחסים להסדר שיעבוד זה:

2017		2018		
פקדונות	אגרות חוב	פקדונות בבנק	אגרות חוב	
בבנק ישראל	משועבדות	ישראל	משועבדות	
4,523.2	50.0	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר *
4,784.3	49.9	4,291.1	39.7	יתרה שנתית ממוצעת
5,818.2	50.0	5,610.2	50.1	היתרה המירבית במשך השנה

* נכון לשנים 2018 ו-2017 אין ניצול אשראי כנגד שיעבוד זה.

ביאור 26א - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. כללי

1. הבנק נחשף לסיכוני שוק, לרבות סיכוני בסיס וסיכוני ריבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לשווי ההתחייבויות. סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני בסיס וסיכוני ריבית הבנק משתמש במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פירוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת ריבית קבועה בריבית משתנה. לבנק היו נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן.
  2. סיכון נזילות בנגזרים הינו סיכון הנובע מאי ודאות לגבי היכולת לסגור חשיפה בנגזרים במהירות במזומן או באמצעות יצירת חשיפה הפוכה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים בעלי סחירות נמוכה, או כאשר סחירות נכסי הבסיס שלה, נמוכה.
  3. אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.
  4. הבנק התקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, התאגיד הבנקאי העריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקבע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ הופרד מהחוזה המארח וטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד הוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן שלו דווחו באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.
  5. הבנק תעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחסי הגידור השונים. התיעוד כלל זיהוי ספציפי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק העריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
  6. הבנק הפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
    - (א) נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי הוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר;
    - (ב) הנגזר פקע, נמכר, מבוטל או ממומש;
    - (ג) ההנהלה ביטלה את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
- כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר המשיך להירשם במאזן לפי שווי הוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא הותאמו עוד בגין שינויים בשווי הוגן.

גידורי שווי הוגן

הבנק ייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, הוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. לנתונים בנושא חוסר אפקטיביות הקשור לגידורי שווי הוגן, מרכיב הרווח (ההפסד) בגין מכשירים נגזרים אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידורים, ראה באור 3 - "הכנסות מימון שאינן מרבית" בסעיף ג- "חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור".

ביאור 26- פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2018						
(מבוקר)						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		שקל מדד
				אחר	מטבע חוץ	
612.9	-	-	-	612.9	-	א. נגזרים מגזרים ¹
612.9	-	-	-	612.9	-	Swaps
612.9	-	-	-	612.9	-	סך הכל
612.9	-	-	-	612.9	-	מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
25.7	-	-	25.7	-	-	ב. נגזרים ALM ^{1,2}
70.9	-	-	-	70.9	-	חוזי Forward
96.6	-	-	25.7	70.9	-	Swaps
96.6	-	-	25.7	70.9	-	סך הכל
70.9	-	-	-	70.9	-	מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
396.4	-	381.2	15.2	-	-	ג. נגזרים אחרים ¹
396.4	-	381.2	15.2	-	-	חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
52.7	-	11.1	41.6	-	-	אופציות שנכתבו
51.8	-	11.1	40.7	-	-	אופציות שנקנו
-	-	-	-	-	-	Swaps
897.3	-	784.6	112.7	-	-	סך הכל
-	-	-	-	-	-	מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
0.1	-	-	0.1	-	-	ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
1,606.9	-	784.6	138.5	683.8	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 26 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2018					
(מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	חוזי ריבית שקל מדד
	ואחרים				
					א. נגזרים מגדרים¹
3.8	-	-	-	3.8	שווי הוגן ברוטו חיובי
10.1	-	-	-	10.1	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM^{1,2}
0.2	-	-	0.2	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
5.2	-	-	0.3	4.9	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ג. נגזרים אחרים¹
4.4	-	4.1	0.3	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
4.4	-	4.1	0.3	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
8.4	-	4.1	0.5	3.8	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי^{3,4}
19.7	-	4.1	0.6	15.0	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי^{3,4}

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 0.1 מיליון ש"ח.

(4) היתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אינה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 26 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2017						
(מבוקר)						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		שקל מדד
				אחר	מטבע חוץ	
א. נגזרים מגדרים¹						
353.3	-	-	-	353.3	-	Swaps
353.3	-	-	-	353.3	-	סך הכל
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
353.3	-	-	-	353.3	-	
ב. נגזרים ALM^{1,2}						
699.1	-	-	699.1	-	-	חוזי Forward
68.5	-	-	-	68.5	-	Swaps
767.6	-	-	699.1	68.5	-	סך הכל
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
68.5	-	-	-	68.5	-	
ג. נגזרים אחרים¹						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
805.6	-	784.7	20.9	-	-	אופציות שנכתבו
805.6	-	784.7	20.9	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים						
111.0	-	88.2	22.8	-	-	אופציות שנכתבו
109.7	-	88.2	21.5	-	-	אופציות שנקנו
-	-	-	-	-	-	Swaps
1,831.9	-	1,745.8	86.1	-	-	סך הכל
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
0.1	-	-	0.1	-	-	
2,952.9	-	1,745.8	785.3	421.8	-	סך הכל

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 26 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2017					
(מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות		חוזי	אחר	חוזי ריבית שקל מדד
	ואחרים	חוזים בגין מניות	מטבע חוץ		
					א. נגזרים מגדרים¹
2.4	-	-	-	2.4	שווי הוגן ברוטו חיובי
6.7	-	-	-	6.7	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM^{1,2}
1.0	-	-	1.0	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
15.0	-	-	8.1	6.9	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ג. נגזרים אחרים¹
11.0	-	10.8	0.2	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
11.0	-	10.8	0.2	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
14.4	-	10.8	1.2	2.4	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי^{3,4}
32.7	-	10.8	8.3	13.6	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי^{3,4}

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 1.2 מיליון ש"ח.

(4) היתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אינה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 26ב - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2018			
(מבוקר)			
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסה
8.4	2.4	6.0	-
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
8.4	2.4	6.0	-
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
10.4	0.7	9.7	-
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין נגזרים ¹			
18.8	3.1	15.7	-
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים			
19.7	2.3	17.4	-
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
31 בדצמבר 2017			
(מבוקר)			
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסה
14.4	6.4	8.0	-
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים			
-	-	-	-
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל			
14.4	6.4	8.0	-
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
18.8	0.5	18.3	-
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין נגזרים ¹			
33.2	6.9	26.3	-
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים			
32.7	5.6	27.1	-
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			

בשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2018 ו-2017 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

1. ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ביאור 26 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פרוט מועדי פירעון- סכומים נקובים: יתרות לסוף תקופה

31 בדצמבר 2018					
(מבוקר)					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
-	-	-	-	-	חוזי ריבית
-	-	-	-	-	-שקל מדד
683.8	537.9	89.7	-	56.2	אחר
138.5	-	-	36.3	102.2	חוזי מטבע חוץ
784.6	-	34.8	9.4	740.4	חוזים בגין מניות
1,606.9	537.9	124.5	45.7	898.8	סך הכל
31 בדצמבר 2017					
(מבוקר)					
2,952.9	318.7	129.9	139.5	2,364.8	סך הכל

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א. הגדרות

- אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
- משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליון ש"ח.
- עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליון ש"ח וקטן מ- 50 מיליון ש"ח.
- עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליון ש"ח וקטן מ- 250 מיליון ש"ח.
- עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליון ש"ח.
- גופים מוסדיים - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיעור השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.
- כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, בחשבונות עסקיים הפועלים בשוק ההון הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או שווי ממוצע הנכסים בבנק, ובחשבונות עסקיים בתחום הנדל"ן הסיווג נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או היקף המסגרות.
- מגזר ניהול פיננסי - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:
- הכנסות ריבית נטו, הכוללות:
  - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפיקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפיקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
  - ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
  - מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות הוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל לקוח במגזר פעילות מיוחסות הוצאות של כלל יחידות הבנק, הנובעות ממתן שירותים, לפי מתודולוגיית העמסה כדלקמן:
  - הוצאות ישירות, הכוללות:
    - הוצאות שכר וארגוניות בסניפים - מועמסות לפי התפלגות תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות של הלקוח לתשומות עבודה.
    - הוצאות שכר, ארגוניות - מועמסות על פי מפתחות העמסה, בהתאם לאופי הפעילות של הלקוח (כגון: התפלגות יתרות אשראי, כמות ונפח פעולות).

- הוצאות עקיפות, הכוללות את הוצאות יחידות המטה והוצאות המחשב הוצאות אלו מועמסות בהתאם לאופי ההוצאה. מרבית ההוצאות העקיפות מועמסות לפי התפלגות ההוצאות הישירות והיתר לפי התפלגות ההכנסות.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018								
מגזר	מגזר	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי בית	
ניהול	פיננסי	מוסדיים	גדולים	בינוניים	קטנים	פרטית	זעירים	סך הכל
498.3	50.8	0.1	34.3	35.5	116.4	0.3	260.9	הכנסות ריבית ממיצויים
36.0	14.0	-	1.1	0.4	3.0	2.0	15.5	הוצאות ריבית ממיצויים
								הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
462.3	36.8	0.1	33.2	35.1	113.4	(1.7)	245.4	מחיצויים
-	(0.8)	-	(7.7)	(6.1)	(10.7)	6.0	19.3	בימגזרי
462.3	36.0	0.1	25.5	29.0	102.7	4.3	264.7	סך הכנסות ריבית, נטו
								הכנסות שאינן מריבית:
297.2	58.3	0.1	1.6	5.7	35.5	9.4	186.6	מחיצויים
759.5	94.3	0.2	27.1	34.7	138.2	13.7	451.3	סך הכנסות
42.0	-	-	4.8	11.6	20.9	-	4.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הוצאות תפעוליות ואחרות:
609.1	11.1	0.2	27.2	20.5	90.0	8.0	452.1	למיצויים
609.1	11.1	0.2	27.2	20.5	90.0	8.0	452.1	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
108.4	83.2	-	(4.9)	2.6	27.3	5.7	(5.5)	רווח (הפסד) לפני מסים
33.3	25.3	-	(1.6)	0.8	8.7	1.8	(1.7)	הפרשה למסים על הרווח
								רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות
75.1	57.9	-	(3.3)	1.8	18.6	3.9	(3.8)	התאגיד הבנקאי
21,791.8	8,454.5	0.9	1,136.6	745.4	2,254.0	20.4	9,180.0	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
13,296.2	-	0.9	1,095.5	745.4	2,254.0	20.4	9,180.0	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
								יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
13,619.9	-	4.0	1,043.4	788.5	2,138.5	23.1	9,622.4	יתרת חובות פגומים
114.0	-	-	0.1	8.0	73.5	-	32.4	יתרת חובות בפיקוח מעל 90 יום
18.1	-	-	-	0.6	10.9	-	6.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
20,458.8	1,750.1	38.5	518.5	308.5	1,824.1	860.9	15,158.2	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
18,553.5	-	38.5	376.9	308.5	1,810.5	860.9	15,158.2	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
19,466.5	-	38.7	597.2	294.5	1,703.1	1,014.6	15,818.4	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
12,153.2	1,682.5	10.7	1,117.1	873.9	2,060.8	34.8	6,373.4	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^{(א),(ב)}
12,428.7	2,245.5	5.4	879.8	823.0	2,078.5	38.7	6,357.8	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}
12,687.8	-	0.6	186.6	138.9	535.7	2,445.5	9,380.5	פיצול הכנסות ריבית, נטו
375.2	-	-	25.5	28.6	98.2	0.2	222.7	מרווח מפעילות מתן אשראי
53.9	-	0.1	0.4	0.7	5.0	4.1	43.6	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
33.2	36.0	-	(0.4)	(0.3)	(0.5)	-	(1.6)	אחר
462.3	36.0	0.1	25.5	29.0	102.7	4.3	264.7	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
 ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
 ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

(בלתי מבוקר)

משקי בית									
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים זעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	סך הכל	
255.8	0.2	111.5	35.4	26.6	-	36.2	465.7	הכנסות ריבית מחיצוניים	
10.2	1.5	1.7	0.7	0.9	-	10.9	25.9	הוצאות ריבית מחיצוניים	
245.6	(1.3)	109.8	34.7	25.7	-	25.3	439.8	הכנסות ריבית, נטו:	
2.3	4.5	(6.3)	(5.4)	(4.8)	-	9.7	-	מחיצוניים	
247.9	3.2	103.5	29.3	20.9	-	35.0	439.8	בינגזרי	
								סך הכנסות ריבית, נטו	
181.1	9.3	34.8	5.5	4.0	-	8.8	243.5	הכנסות שאינן מריבית:	
429.0	12.5	138.3	34.8	24.9	-	43.8	683.3	מחיצוניים	
								סך הכנסות	
21.5	-	35.8	4.5	5.4	-	-	67.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
386.0	5.8	81.1	14.7	14.3	0.2	6.8	508.9	הוצאות תפעוליות ואחרות:	
386.0	5.8	81.1	14.7	14.3	0.2	6.8	508.9	לחיצוניים	
								סך הוצאות תפעוליות ואחרות	
21.5	6.7	21.4	15.6	5.2	(0.2)	37.0	107.2	רווח (הפסד) לפני מסים	
7.3	2.2	6.9	5.3	1.7	(0.1)	13.0	36.3	הפרשה למסים על הרווח	
								רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	
14.2	4.5	14.5	10.3	3.5	(0.1)	24.0	70.9	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)	
8,484.8	19.9	2,231.3	906.0	847.6	3.5	8,195.8	20,688.9	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)	
8,484.8	19.9	2,231.3	906.0	834.5	3.5	-	12,480.0	יתרת האשראי לציבור לטוף תקופת הדיווח	
9,149.6	22.2	2,296.1	923.1	954.6	8.1	-	13,353.7	יתרת חובות פגומים	
34.2	-	68.4	15.1	10.0	-	-	127.7	יתרת חובות בפגור מעל 90 יום	
5.4	-	15.5	-	-	-	-	20.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)	
14,317.1	908.3	1,748.9	430.6	294.3	35.6	1,724.7	19,459.5	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)	
14,317.1	908.3	1,698.8	391.7	222.5	35.6	-	17,574.0	יתרת פיקדונות הציבור לטוף תקופת הדיווח	
14,425.2	969.2	1,654.2	353.4	306.0	25.0	-	17,733.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}	
5,976.3	31.2	1,997.4	954.7	968.1	5.4	1,658.8	11,591.9	יתרת נכסי סיכון לטוף תקופת הדיווח ^(ב)	
6,267.4	32.9	1,995.4	948.3	1,030.3	5.3	1,675.7	11,955.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}	
9,179.0	2,416.6	506.1	214.6	150.4	4.1	-	12,470.8	פיצול הכנסות ריבית, נטו	
215.9	0.1	101.0	29.2	21.1	-	-	367.3	מרווח מפעילות מתן אשראי	
33.4	3.1	3.5	0.6	0.3	-	-	40.9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	
(1.4)	-	(1.0)	(0.5)	(0.5)	-	35.0	31.6	אחר	
247.9	3.2	103.5	29.3	20.9	-	35.0	439.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו	

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

**ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016								
מגזר	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי בית		
ניהול	מוסדיים	גדולים	בינוניים	זעירים	פרטית			
סך הכל	פיננסי							
479.0	28.1	-	41.7	25.8	113.0	0.1	270.3	הכנסות ריבית מחיצוניים
27.6	12.7	-	0.7	0.8	1.7	0.6	11.1	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות ריבית, נטו:
451.4	15.4	-	41.0	25.0	111.3	(0.5)	259.2	מחיצוניים
-	7.5	-	(17.8)	(0.1)	(8.9)	2.9	16.4	בינמגזרי
451.4	22.9	-	23.2	24.9	102.4	2.4	275.6	סך הכנסות ריבית, נטו
								הכנסות שאינן מריבית:
236.8	12.8	-	3.3	5.2	32.2	8.5	174.8	מחיצוניים
								בינמגזרי
236.8	12.8	-	3.3	5.2	32.2	8.5	174.8	סך הכנסות שאינן מריבית
688.2	35.7	-	26.5	30.1	134.6	10.9	450.4	סך הכנסות
27.4	-	-	(6.9)	3.1	18.7	-	12.5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
								הוצאות תפעוליות ואחרות:
518.6	4.5	0.1	16.2	13.4	89.9	5.9	388.6	לחיצוניים
-	-	-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	בינמגזרי
518.6	4.5	0.1	16.2	13.4	89.9	5.9	388.6	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
142.2	31.2	(0.1)	17.2	13.6	26.0	5.0	49.3	רווח (הפסד) לפני מסים
58.4	12.9	-	7.0	5.6	10.7	2.0	20.2	הפרשה למסים על הרווח
								רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות
83.8	18.3	(0.1)	10.2	8.0	15.3	3.0	29.1	התאגיד הבנקאי
19,737.8	7,831.8	1.2	883.2	728.6	2,245.6	19.7 *	8,027.7	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
11,890.2	-	1.2	867.4	728.6	2,245.6	19.7 *	8,027.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
								יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת
12,522.6	-	2.0	927.0	783.9	2,296.3	18.3	8,495.1	הדיווח
97.3	-	-	-	20.1	48.7	-	28.5	יתרת חובות פגומים
23.4	-	-	-	-	17.1	-	6.3	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
18,555.3 *	1,874.9	22.9	379.4	455.2	1,684.3	812.3	13,326.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
								מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות
16,541.1	-	22.9	299.3	415.9	1,664.4	812.3	13,326.3	הציבור ^(א)
								יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת
17,268.1	-	23.2	363.1	429.0	1,678.6	917.5	13,856.7	הדיווח
11,259.0	1,224.2	5.6	1,007.7	884.0	1,900.1	24.8 *	6,212.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
11,722.0	1,670.7	2.1	1,004.0	909.4	1,951.5	28.3	6,156.0	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
12,225.7	-	-	157.9	245.0	558.1	2,106.5	9,158.2	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
								הכנסות ריבית, נטו
399.1	-	-	23.4	24.7	100.6	0.1	250.3	מרווח מפעילות מתן אשראי
35.3	-	-	0.4	0.8	2.8	2.3	29.0	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
17.0	22.9	-	(0.6)	(0.6)	(1.0)	-	(3.7)	אחר
451.4	22.9	-	23.2	24.9	102.4	2.4	275.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
 ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
 ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל		כרטיסי אשראי	סך הכל		כרטיסי אשראי	
	בנקאות פרטית	אחר		משקי בית	אחר		
261.2	0.3	0.3	-	260.9	256.8	4.1	הכנסות ריבית מחיצוניים
17.5	2.0	2.0	-	15.5	15.5	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
243.7	(1.7)	(1.7)	-	245.4	241.3	4.1	מחיצוניים
25.3	6.0	6.0	-	19.3	18.6	0.7	בינמגזרי
269.0	4.3	4.3	-	264.7	259.9	4.8	סך הכנסות ריבית, נטו
							הכנסות שאינן מריבית:
196.0	9.4	9.3	0.1	186.6	162.9	23.7	מחיצוניים
465.0	13.7	13.6	0.1	451.3	422.8	28.5	סך הכנסות
4.7	-	-	-	4.7	5.8	(1.1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
460.1	8.0	7.9	0.1	452.1	430.9	21.2	לחיצוניים
460.1	8.0	7.9	0.1	452.1	430.9	21.2	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
0.2	5.7	5.7	-	(5.5)	(13.9)	8.4	רווח (הפסד) לפני מסים
0.1	1.8	1.8	-	(1.7)	(4.4)	2.7	הפרשה למסים על הרווח
							רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות
0.1	3.9	3.9	-	(3.8)	(9.5)	5.7	התאגיד הבנקאי
9,200.4	20.4	12.5	7.9	9,180.0	8,165.2	1,014.8	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
9,200.4	20.4	12.5	7.9	9,180.0	8,165.2	1,014.8	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
							יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
9,645.5	23.1	15.4	7.7	9,622.4	8,263.7	1,358.7	יתרת חובות פגומים
32.4	-	-	-	32.4	32.4	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
6.6	-	-	-	6.6	6.6	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
16,019.1	860.9	860.9	-	15,158.2	15,158.2	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
16,019.1	860.9	860.9	-	15,158.2	15,158.2	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
16,833.0	1,014.6	1,014.6	-	15,818.4	15,818.4	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
6,408.2	34.8	27.4	7.4	6,373.4	5,156.0	1,217.4	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^{(א),(ב)}
6,396.5	38.7	30.5	8.2	6,357.8	5,135.6	1,222.2	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
11,826.0	2,445.5	2,445.5	-	9,380.5	9,380.5	-	הכנסות ריבית, נטו
222.9	0.2	0.2	-	222.7	217.9	4.8	מרווח מפעילות מתן אשראי
47.7	4.1	4.1	-	43.6	43.6	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(1.6)	-	-	-	(1.6)	(1.6)	-	אחר
269.0	4.3	4.3	-	264.7	259.9	4.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
 ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
 ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית		כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית		כרטיסי אשראי	
	אחר	פרטית		אחר	משקי בית		
256.0	0.2	0.2	-	255.8	252.7	3.1	הכנסות ריבית מחיצוניים
11.7	1.5	1.5	-	10.2	10.2	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
244.3	(1.3)	(1.3)	-	245.6	242.5	3.1	מחיצוניים
6.8	4.5	4.5	-	2.3	0.8	1.5	בינמגזרי
251.1	3.2	3.2	-	247.9	243.3	4.6	סך הכנסות ריבית, נטו
							הכנסות שאינן מריבית:
190.4	9.3	9.1	0.2	181.1	158.5	22.6	מחיצוניים
441.5	12.5	12.3	0.2	429.0	401.8	27.2	סך הכנסות
21.5	-	-	-	21.5	21.3	0.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
391.8	5.8	5.7	0.1	386.0	362.6	23.4	לחיצוניים
391.8	5.8	5.7	0.1	386.0	362.6	23.4	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
28.2	6.7	6.6	0.1	21.5	17.9	3.6	רווח לפני מסים
9.5	2.2	2.2	-	7.3	6.1	1.2	הפרשה למסים על הרווח
							רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
18.7	4.5	4.4	0.1	14.2	11.8	2.4	
8,504.7	19.9	12.9	7.0	8,484.8	7,501.4	983.4	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
8,504.7	19.9	12.9	7.0	8,484.8	7,501.4	983.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
							יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
9,171.8	22.2	13.4	8.8	9,149.6	7,830.3	1,319.3	
34.2	-	-	-	34.2	34.2	-	יתרת חובות פגומים
5.4	-	-	-	5.4	5.4	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
15,225.4	908.3	908.3	-	14,317.1	14,317.1	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
							מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
15,225.4	908.3	908.3	-	14,317.1	14,317.1	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
15,394.4	969.2	969.2	-	14,425.2	14,425.2	-	
6,007.5	31.2	22.7	8.5	5,976.3	5,110.1	866.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
6,300.3	32.9	24.2	8.7	6,267.4	5,100.4	1,167.0	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
11,595.6	2,416.6	2,416.6	-	9,179.0	9,179.0	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}
							הכנסות ריבית, נטו
216.0	0.1	0.1	-	215.9	211.3	4.6	מרווח מפעילות מתן אשראי
36.5	3.1	3.1	-	33.4	33.4	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(1.4)	-	-	-	(1.4)	(1.4)	-	אחר
251.1	3.2	3.2	-	247.9	243.3	4.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
270.4	0.1	0.1	-	270.3	265.9	4.4	הכנסות ריבית מחיצוניים
11.7	0.6	0.6	-	11.1	11.1	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
258.7	(0.5)	(0.5)	-	259.2	254.8	4.4	מחיצוניים
19.3	2.9	2.9	-	16.4	16.2	0.2	בינמגזרי
278.0	2.4	2.4	-	275.6	271.0	4.6	סך הכנסות ריבית, נטו
							הכנסות שאינן מריבית:
183.3	8.5	8.3	0.2	174.8	151.1	23.7	מחיצוניים
461.3	10.9	10.7	0.2	450.4	422.1	28.3	סך הכנסות
12.5	-	-	-	12.5	12.4	0.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
394.5	5.9	5.8	0.1	388.6	365.6	23.0	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
394.5	5.9	5.8	0.1	388.6	365.6	23.0	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
54.3	5.0	4.9	0.1	49.3	44.1	5.2	רווח לפני מסים
22.2	2.0	2.0	-	20.2	18.0	2.2	הפרשה למסים על הרווח
							רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
32.1	3.0	2.9	0.1	29.1	26.1	3.0	
8,047.4	19.7	12.1	7.6	8,027.7	7,066.3 *	961.4	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
8,047.4	19.7	12.1	7.6	8,027.7	7,066.3 *	961.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
							יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
8,513.4	18.3	10.8	7.5	8,495.1	7,248.4	1,246.7	
28.5	-	-	-	28.5	28.5	-	יתרת חובות פגומים
6.3	-	-	-	6.3	6.3	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
14,138.6	812.3	812.3	-	13,326.3	13,326.3	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
							מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
14,138.6	812.3	812.3	-	13,326.3	13,326.3	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
14,774.2	917.5	917.5	-	13,856.7	13,856.7	-	
6,237.4	24.8	24.8	-	6,212.6	5,398.9 *	813.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
6,184.3	28.3	28.3	-	6,156.0	5,044.4	1,111.6	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
11,264.7	2,106.5	2,106.5	-	9,158.2	9,158.2	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}
							הכנסות ריבית, נטו
250.4	0.1	0.1	-	250.3	245.7	4.6	מרווח מפעילות מתן אשראי
31.3	2.3	2.3	-	29.0	29.0	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(3.7)	-	-	-	(3.7)	(3.7)	-	אחר
278.0	2.4	2.4	-	275.6	271.0	4.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	
186.2	34.3	33.8	0.5	35.5	28.7	6.8	116.4	96.4	20.0	הכנסות ריבית מחיצוניים
4.5	1.1	1.2	(0.1)	0.4	0.4	-	3.0	2.8	0.2	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
181.7	33.2	32.6	0.6	35.1	28.3	6.8	113.4	93.6	19.8	מחיצוניים
(24.5)	(7.7)	(7.4)	(0.3)	(6.1)	(3.9)	(2.2)	(10.7)	(5.1)	(5.6)	בינמגזרי
157.2	25.5	25.2	0.3	29.0	24.4	4.6	102.7	88.5	14.2	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
42.8	1.6	1.3	0.3	5.7	5.4	0.3	35.5	31.3	4.2	מחיצוניים
2.2	-	-	-	-	-	-	2.2	2.2	-	מזה הכנסות מכרטיסי אשראי
200.0	27.1	26.5	0.6	34.7	29.8	4.9	138.2	119.8	18.4	סך הכנסות
37.3	4.8	4.3	0.5	11.6	11.7	(0.1)	20.9	21.7	(0.8)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
137.7	27.2	27.1	0.1	20.5	18.3	2.2	90.0	81.4	8.6	לחיצוניים
137.7	27.2	27.1	0.1	20.5	18.3	2.2	90.0	81.4	8.6	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
25.0	(4.9)	(4.9)	-	2.6	(0.2)	2.8	27.3	16.7	10.6	רווח (הפסד) לפני מסים
7.9	(1.6)	(1.6)	-	0.8	(0.1)	0.9	8.7	5.4	3.3	הפרשה למסים על הרווח
17.1	(3.3)	(3.3)	-	1.8	(0.1)	1.9	18.6	11.3	7.3	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
4,136.0	1,136.6	1,000.5	136.1	745.4	697.2	48.2	2,254.0	1,834.1	419.9	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
										מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
4,094.9	1,095.5	959.4	136.1	745.4	697.2	48.2	2,254.0	1,834.1	419.9	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
3,970.4	1,043.4	1,032.5	10.9	788.5	666.4	122.1	2,138.5	1,640.9	497.6	יתרת חובות פגומים
81.6	0.1	0.1	-	8.0	6.8	1.2	73.5	66.5	7.0	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
11.5	-	-	-	0.6	0.6	-	10.9	10.4	0.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
2,651.1	518.5	450.8	67.7	308.5	226.9	81.6	1,824.1	1,640.4	183.7	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
2,495.9	376.9	309.2	67.7	308.5	226.9	81.6	1,810.5	1,626.8	183.7	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,594.8	597.2	496.0	101.2	294.5	215.9	78.6	1,703.1	1,517.7	185.4	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
4,051.8	1,117.1	862.0	255.1	873.9	718.2	155.7	2,060.8	1,701.9	358.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
3,781.3	879.8	621.6	258.2	823.0	664.8	158.2	2,078.5	1,024.1	1,054.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
861.2	186.6	186.6	-	138.9	138.9	-	535.7	535.7	-	הכנסות ריבית, נטו
152.3	25.5	25.2	0.3	28.6	24.0	4.6	98.2	84.0	14.2	מרווח מפעילות מתן אשראי
6.1	0.4	0.4	-	0.7	0.7	-	5.0	5.0	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
(1.2)	(0.4)	(0.4)	-	(0.3)	(0.3)	-	(0.5)	(0.5)	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
157.2	25.5	25.2	0.3	29.0	24.4	4.6	102.7	88.5	14.2	

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
 ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
 ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

		מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל		אחר	בינוני	אחר	בינוני	אחר	אחר	בינוני	אחר		
עסקי	סך הכל	אחר	ונדלן	סך הכל	אחר	ונדלן	סך הכל	אחר	ונדלן		
173.5	26.6	26.0	0.6	35.4	30.0	5.4	111.5	96.9	14.6	הכנסות ריבית מחיצוניים	
3.3	0.9	0.9	-	0.7	0.7	-	1.7	1.5	0.2	הוצאות ריבית מחיצוניים	
										הכנסות ריבית, נטו:	
170.2	25.7	25.1	0.6	34.7	29.3	5.4	109.8	95.4	14.4	מחיצוניים	
(16.5)	(4.8)	(4.5)	(0.3)	(5.4)	(3.5)	(1.9)	(6.3)	(3.1)	(3.2)	בינמגזרי	
153.7	20.9	20.6	0.3	29.3	25.8	3.5	103.5	92.3	11.2	סך הכנסות ריבית, נטו	
										הכנסות שאינן מריבית:	
44.3	4.0	3.3	0.7	5.5	4.8	0.7	34.8	31.1	3.7	מחיצוניים	
2.2	-	-	-	-	-	-	2.2	2.2	-	מזה הכנסות מרטיסי אשראי	
198.0	24.9	23.9	1.0	34.8	30.6	4.2	138.3	123.4	14.9	סך הכנסות	
45.7	5.4	5.7	(0.3)	4.5	4.5	-	35.8	33.9	1.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
										הוצאות תפעוליות ואחרות:	
110.1	14.3	14.2	0.1	14.7	13.7	1.0	81.1	76.2	4.9	לחיצוניים	
110.1	14.3	14.2	0.1	14.7	13.7	1.0	81.1	76.2	4.9	סך הוצאות תפעוליות ואחרות	
42.2	5.2	4.0	1.2	15.6	12.4	3.2	21.4	13.3	8.1	רווח לפני מסים	
13.9	1.7	1.3	0.4	5.3	4.2	1.1	6.9	4.1	2.8	הפרשה למסים על הרווח	
28.3	3.5	2.7	0.8	10.3	8.2	2.1	14.5	9.2	5.3	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	
3,984.9	847.6	841.9	5.7	906.0	770.2	135.8	2,231.3	1,919.8	311.5	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)	
3,971.8	834.5	828.8	5.7	906.0	770.2	135.8	2,231.3	1,919.8	311.5	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לצירוף ^(א)	
4,173.8	954.6	952.3	2.3	923.1	756.0	167.1	2,296.1	1,886.1	410.0	יתרת האשראי לצירוף לסוף תקופת הדיווח	
93.5	10.0	10.0	-	15.1	15.1	-	68.4	59.5	8.9	יתרת חובות פגומים	
15.5	-	-	-	-	-	-	15.5	14.6	0.9	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	
2,473.8	294.3	273.7	20.6	430.6	360.5	70.1	1,748.9	1,568.4	180.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)	
2,313.0	222.5	201.9	20.6	391.7	321.6	70.1	1,698.8	1,518.3	180.5	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)	
2,313.6	306.0	284.3	21.7	353.4	289.7	63.7	1,654.2	1,466.7	187.5	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	
3,920.2	968.1	905.2	62.9	954.7	711.7	243.0	1,997.4	1,178.5	818.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}	
3,974.0	1,030.3	962.8	67.5	948.3	672.3	276.0	1,995.4	1,145.7	849.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)	
871.1	150.4	150.4	-	214.6	214.6	-	506.1	506.1	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)	
151.3	21.1	20.8	0.3	29.2	25.7	3.5	101.0	89.8	11.2	הכנסות ריבית, נטו	
4.4	0.3	0.3	-	0.6	0.6	-	3.5	3.5	-	מרווח מפעילות מתן אשראי	
(2.0)	(0.5)	(0.5)	-	(0.5)	(0.5)	-	(1.0)	(1.0)	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר	
153.7	20.9	20.6	0.3	29.3	25.8	3.5	103.5	92.3	11.2	סך הכל הכנסות ריבית, נטו	

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סך הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
180.5	41.7	36.8	4.9	25.8	23.0	2.8	113.0	100.3	12.7	הכנסות ריבית מחיצוניים
3.2	0.7	0.7	-	0.8	0.8	-	1.7	1.7	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
177.3	41.0	36.1	4.9	25.0	22.2	2.8	111.3	98.6	12.7	מחיצוניים
(26.8)	(17.8)	(15.0)	(2.8)	(0.1)	0.9	(1.0)	(8.9)	(5.7)	(3.2)	בינמגזרי
150.5	23.2	21.1	2.1	24.9	23.1	1.8	102.4	92.9	9.5	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
40.7	3.3	2.3	1.0	5.2	4.0	1.2	32.2	29.0	3.2	מחיצוניים
37.5	3.3	2.3	1.0	5.2	4.0	1.2	29.0	29.0	-	מזה הכנסות מכרטיסי אשראי
191.2	26.5	23.4	3.1	30.1	27.1	3.0	134.6	121.9	12.7	סך הכנסות
14.9	(6.9)	(6.1)	(0.8)	3.1	3.8	(0.7)	18.7	17.4	1.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
119.5	16.2	14.1	2.1	13.4	12.1	1.3	89.9	81.8	8.1	לחיצוניים
119.5	16.2	14.1	2.1	13.4	12.1	1.3	89.9	81.8	8.1	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
56.8	17.2	15.4	1.8	13.6	11.2	2.4	26.0	22.7	3.3	רווח לפני מסים
23.3	7.0	6.3	0.7	5.6	4.6	1.0	10.7	9.3	1.4	הפרשה למסים על הרווח
										רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד
33.5	10.2	9.1	1.1	8.0	6.6	1.4	15.3	13.4	1.9	הבנקאי
3,857.4	883.2	807.1	76.1	728.6	660.4	68.2	2,245.6	1,981.7	263.9	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
										מזה: יתרה ממוצעת של אשראי
3,841.6	867.4	791.3	76.1	728.6	660.4	68.2	2,245.6	1,981.7	263.9	לציבור ^(א)
										יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,007.2	927.0	855.3	71.7	783.9	697.2	86.7	2,296.3	1,989.7	306.6	יתרת חובות פגומים
68.8	-	-	-	20.1	19.0	1.1	48.7	43.8	4.9	יתרת חובות בפיקוח מעל 90 יום
17.1	-	-	-	-	-	-	17.1	15.5	1.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
2,518.9	379.4	353.5	25.9	455.2	373.2	82.0	1,684.3	1,512.6	171.7	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
2,379.6	299.3	273.4	25.9	415.9	333.9	82.0	1,664.4	1,492.7	171.7	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,470.7	363.1	342.5	20.6	429.0	355.8	73.2	1,678.6	1,502.7	175.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
3,791.8	1,007.7	712.7	295.0	884.0	560.6	323.4	1,900.1	1,306.3	593.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(א)
3,864.9	1,004.0	756.6	247.4	909.4	715.4	194.0	1,951.5	1,332.8	618.7	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
961.0	157.9	157.9	-	245.0	238.7	6.3	558.1	500.6	57.5	
										הכנסות ריבית, נטו
148.7	23.4	21.3	2.1	24.7	22.9	1.8	100.6	91.1	9.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
4.0	0.4	0.4	-	0.8	0.8	-	2.8	2.8	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(2.2)	(0.6)	(0.6)	-	(0.6)	(0.6)	-	(1.0)	(1.0)	-	אחר
150.5	23.2	21.1	2.1	24.9	23.1	1.8	102.4	92.9	9.5	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
 ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
 ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
פעילות פיננסית – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
מגזר ניהול פיננסי			מגזר ניהול פיננסי			
פעילות	ניהול נכסים	פעילות למסחר	פעילות	ניהול נכסים	פעילות למסחר	
סך הכל	והתחייבויות		סך הכל	והתחייבויות		
36.2	36.2	-	50.8	50.8	-	הכנסות ריבית מחיצוניים
10.9	10.9	-	14.0	14.0	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
						הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
25.3	25.3	-	36.8	36.8	-	מחיצוניים
9.7	9.7	-	(0.8)	(0.8)	-	בינמגזרי
35.0	35.0	-	36.0	36.0	-	סך הכנסות ריבית, נטו
						הכנסות שאינן מריבית:
8.8	8.6	0.2	58.3	58.3	-	מחיצוניים
8.8	8.6	0.2	58.3	58.3	0.0	סך הכנסות שאינן מריבית
43.8	43.6	0.2	94.3	94.3	0.0	סך הכנסות
						הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
6.8	6.8	-	11.1	11.1	-	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
6.8	6.8	-	11.1	11.1	-	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
37.0	36.8	0.2	83.2	83.2	0.0	רווח לפני מסים
13.0	12.9	0.1	25.3	25.3	-	הפרשה למסים על הרווח
24.0	23.9	0.1	57.9	57.9	0.0	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
8,195.8	8,195.8	-	8,454.5	8,454.5	-	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
1,724.7	1,724.7	-	1,750.1	1,750.1	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
1,658.8	1,658.8	-	1,696.5	1,696.5	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
1,675.7	1,675.7	-	2,315.5	2,315.5	-	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
						מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית
(4.4)	(4.4)	-	2.1	2.1	-	הפרשי שער, נטו ^(א)
0.7	0.7	-	(0.8)	(0.8)	-	הפרשי מדד, נטו ^(א)
41.1	40.9	0.2	45.0	45.0	-	חשיפות ריבית, נטו ^(א)
-	-	-	-	-	-	חשיפות למניות, נטו ^(א)
-	-	-	-	-	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
37.4	37.2	0.2	46.3	46.3	0.0	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
3.8	3.8	-	1.1	1.1	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
1.3	1.3	-	2.7	2.7	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
1.3	1.3	-	44.2	44.2	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
43.8	43.6	0.2	94.3	94.3	0.0	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
 ג. לרבות בגין נירות ערך ומכשירים נגזרים

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הפעילות העסקית מנוהלת באמצעות ארבעה מגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המגזרים.

מאפייני הלקוחות והפעילות העיקריים המשמשים מסגרת לשיוך למגזרי הפעילות נקבעו על ידי הבנק.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העסקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות.

בהתאם להוראות בנק ישראל, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים ייתן בנוסף גילוי על מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה.

הקריטריונים לשיוך לקוחות למגזרי הפעילות השונים

השיוך למגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו המצוינים להלן כגון: אופי הפעילות, והיקף פוטנציאל הפעילות בשוק ההון ועוד. תהליך השיוך הכולל בדיקה והתאמת השירות, הוא רציף ומתבטא בעיקר בקביעת קריטריון לצורך שיוך לבנקאות הפרטית.

פעילות קימעונאית:

מגזר בנקאות אישית ופרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

פעילות עסקית:

מגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מגזר ניהול פיננסי - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את הפער בין השווי ההוגן לבין השווי על בסיס צבירה של מכשירים פיננסיים נגזרים ואת תוצאות הפעילות מניהול תיק הנוסטרו (לרבות פעולות מול בנקים ובנק ישראל).

ביאור 27-א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית
הכנסות ריבית, נטו:				
462.3	36.8	86.6	87.6	251.3
(0.0)	(0.8)	(14.8)	(11.6)	27.2
הכנסות שאינן מריבית:				
297.2	58.3	8.4	23.2	207.3
סך ההכנסות				
759.5	94.3	80.2	99.2	485.8
42.0	-	25.4	12.6	4.0
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)				
609.1	11.1	54.9	66.8	476.3
108.4	83.2	(0.1)	19.8	5.5
33.3	25.3	-	6.3	1.7
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				
75.1	57.9	(0.1)	13.5	3.8
יתרה ממוצעת של נכסים				
21,791.8	8,454.5	2,424.0	1,593.1	9,320.2
יתרת אשראי לסוף תקופה				
13,460.0	-	2,262.8	1,455.3	9,741.9
יתרת פקדונות לסוף תקופה				
19,466.5	-	758.5	1,230.1	17,477.9
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית
הכנסות ריבית, נטו:				
439.8	25.3	76.6	83.3	254.6
-	9.7	(12.2)	(1.1)	3.6
הכנסות שאינן מריבית:				
243.5	8.8	11.5	25.4	197.8
סך ההכנסות				
683.3	43.8	75.9	107.6	456.0
67.2	-	18.2	25.4	23.6
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)				
508.9	6.8	35.4	60.0	406.7
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				
-	-	-	-	-
107.2	37.0	22.3	22.2	25.7
36.3	13.0	7.3	7.3	8.7
יתרה ממוצעת של נכסים				
20,688.9	8,195.8	2,150.5	1,707.0	8,635.6
יתרת אשראי לסוף תקופה				
13,181.1	-	2,285.9	1,632.6	9,262.6
יתרת פקדונות לסוף תקופה				
17,733.0	-	590.0	1,206.6	15,936.4

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית	
					הכנסות ריבית, נטו:
451.4	15.4	67.1	85.8	283.1	- מחיצוניים
-	7.5	(6.2)	(0.9)	(0.4)	- בינמגזרי
					הכנסות שאינן מריבית:
236.8	12.8	11.1	24.1	188.8	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	- בינמגזרי
688.2	35.7	72.0	109.0	471.5	סך ההכנסות
27.4	-	(1.8)	16.6	12.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
					סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)
518.6	4.5	30.8	71.4	411.9	לחיצוניים
-	-	7.7	(2.7)	(5.0)	בינמגזרי
142.2	31.2	35.3	23.7	52.0	רווח לפני מיסים
58.4	12.9	14.5	9.7	21.3	הפרשה למיסים על הרווח
					רווח נקי המיוחס לבעלי מניות
83.8	18.3	20.8	14.0	30.7	התאגיד הבנקאי
19,737.8	7,831.8	2,118.5	1,709.6	8,077.9	יתרה ממוצעת של נכסים
12,380.7	-	2,120.8	1,703.8	8,556.1	יתרת אשראי לסוף תקופה
17,268.1	-	618.5	1,224.1	15,425.5	יתרת פקדונות לסוף תקופה

- (1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל III.
(2) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

2016			2017			2018			
הפרשה להפסדי אשראי אשראי לציבור			הפרשה להפסדי אשראי אשראי לציבור			הפרשה להפסדי אשראי אשראי לציבור			
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	
69.0	60.7	129.7	74.1	67.8	141.9	93.8	78.8	172.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
17.0	11.9	28.9	46.9	21.0	67.9	37.1	5.5	42.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות
(55.3)	(34.1)	(89.4)	(53.9)	(38.8)	(92.7)	(72.2)	(36.9)	(109.1)	
43.4	29.3	72.7	26.7	28.8	55.5	28.8	25.0	53.8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות נטו
(11.9)	(4.8)	(16.7)	(27.2)	(10.0)	(37.2)	(43.4)	(11.9)	(55.3)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
69.0	67.8	141.9	93.8	78.8	172.6	87.5	72.4	159.9	
6.1	1.9	8.0	5.0	1.5	6.5	3.8	2.0	5.8	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(1.1)	(0.4)	(1.5)	(1.2)	0.5	(0.7)	0.2	(0.8)	(0.6)	יתרת הפרשה לתחילת שנה גידול (קטיון) בהפרשה
5.0	1.5	6.5	3.8	2.0	5.8	4.0	1.2	5.2	יתרת הפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
79.1	69.3	148.4	97.6	80.8	178.4	91.5	73.6	165.1	סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2017					31 בדצמבר 2018					
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור			
וממשלות	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	וממשלות	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	
4,846.8	2,216.5	2,630.3	150.2	2,480.1	11,313.1	8,640.0	2,673.1	220.8	2,452.3	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ שנבדקו על בסיס פרטי
10,723.4	-	10,723.4	9,021.6	1,701.8	10,946.8	-	10,946.8	9,424.7	1,522.1	שנבדקו על בסיס קבוצתי
15,570.2	2,216.5	13,353.7	9,171.8	4,181.9	22,259.9	8,640.0	13,619.9	9,645.5	3,974.4	סך הכל חובות
75.9	-	75.9	12.9	63.0	66.0	-	66.0	9.5	56.5	הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ שנבדקו על בסיס פרטי
96.7	-	96.7	65.9	30.8	93.9	-	93.9	62.9	31.0	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
172.6	-	172.6	78.8	93.8	159.9	-	159.9	72.4	87.5	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 2.6 מיליוני ש"ח (סך של 2.1 מיליון ש"ח ב- 31.12.2017).

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2018							פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים - מידע נוסף בפיגור של 90 ימים או יותר (4) ועד 89 ימים (5)		סך הכל	בעייתיים (2)		לא פגומים	לא בעייתיים	
30	90		(3)	לא פגומים			לא פגומים
1.3	0.5	424.8	8.0	6.1	410.7	בינוי ונדל"ן - בינוי	
0.2	-	194.2	0.1	0.2	193.9	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
0.1	0.1	31.6	0.4	1.1	30.1	שרותים פיננסיים	
39.4	10.9	3,323.8	73.1	124.3	3,126.4	מסחרי אחר	
41.0	11.5	3,974.4	81.6	131.7	3,761.1	סך הכל מסחרי	
-	-	371.4	0.2	2.4	368.8	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
19.9	6.6	9,274.1	32.2	99.9	9,142.0	אנשים פרטיים - אחר	
60.9	18.1	13,619.9	114.0	234.0	13,271.9	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	8,569.4	-	-	8,569.4	בנקים בישראל	
-	-	70.6	-	-	70.6	ממשלת ישראל	
60.9	18.1	22,259.9	114.0	234.0	21,911.9	סך הכל פעילות בישראל	

31 בדצמבר 2017							פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים* - מידע נוסף בפיגור של 90 ימים או יותר (4) ועד 89 ימים (5)		סך הכל	בעייתיים (2)		לא פגומים	לא בעייתיים	
30	90		(3)	לא פגומים			לא פגומים
1.2	0.9	411.7	8.7	5.5	397.5	בינוי ונדל"ן - בינוי	
-	-	167.7	0.2	0.3	167.2	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
0.1	-	26.5	1.2	1.2	24.1	שרותים פיננסיים	
38.9	14.6	3,576.0	83.4	117.0	3,375.6	מסחרי אחר	
40.2	15.5	4,181.9	93.5	124.0	3,964.4	סך הכל מסחרי	
-	-	284.5	0.2	1.5	282.8	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
14.2	5.4	8,887.3	34.0	97.7	8,755.6	אנשים פרטיים - אחר	
54.4	20.9	13,353.7	127.7	223.2	13,002.8	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	2,159.1	-	-	2,159.1	בנקים בישראל	
-	-	57.4	-	-	57.4	ממשלת ישראל	
54.4	20.9	15,570.2	127.7	223.2	15,219.3	סך הכל פעילות בישראל	

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה ביאור 12.ב.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 60 ועד 89 ימים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

איכות האשראי- מצב פיגור החובות
מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הביטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חובות המוערכים על בסיס פרטני, מועברים לטיפול כחובות פגומים לאחר 90 ימי פיגור. בנוסף, חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, מועברים לטיפול כחובות פגומים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של החוב עד לגובה הביטחון.

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
פעילות לווים בישראל

31 בדצמבר 2018					ציבורי - מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	יתרת (2) חובות פגומים		יתרת הפרשה פרטנית (3)	
		בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)		
163.2	8.0	-	5.4	8.0	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.1	-	-	0.1	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.6	0.4	0.1	0.1	0.3	שרותים פיננסיים
190.2	73.1	7.1	24.1	66.0	מסחרי אחר
355.5	81.6	7.2	29.6	74.4	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	0.2	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
64.9	32.2	2.0	6.5	30.2	אנשים פרטיים - אחר
420.6	114.0	9.4	36.1	104.6	סך הכל פעילות בישראל*
					מזה*
417.6	113.6	9.0	36.1	104.6	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
101.9	62.1	9.0	15.5	53.1	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
(2) יתרת חוב רשומה.
(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2017					פעילות לווים בישראל
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2)(4) חובות פגומים	יתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)(4)		יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)
		פרטנית (3)	פרטנית (4)		
163.2	8.7	0.3	3.6	8.4	ציבורי - מסחרי
0.5	0.2	-	-	0.2	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.6	1.2	-	0.6	1.2	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
190.2	83.4	7.2	31.9	76.2	שרותים פיננסיים
355.5	93.5	7.5	36.1	86.0	מסחרי אחר
0.2	0.2	0.2	-	-	סך הכל מסחרי
64.9	34.0	3.1	9.4	30.9	אנשים פרטיים - הלואות לדיור
420.6	127.7	10.8	45.5	116.9	אנשים פרטיים - אחר
					סך הכל ציבור - פעילות בישראל*
417.6	126.6	9.7	45.5	116.9	*מזה
101.9	64.1	7.1	13.9	57.0	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
					חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			פעילות לווים בישראל
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²	הכנסות ריבית שנרשמו ³	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²	הכנסות ריבית שנרשמו ³	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	
6.4	0.1	-	9.1	-	-	ציבורי - מסחרי
0.4	-	-	0.3	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.3	-	-	1.0	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
56.0	2.3	0.7	83.0	1.3	0.7	שרותים פיננסיים
64.1	2.4	0.7	93.4	1.3	0.7	מסחרי אחר
0.2	-	-	0.2	-	-	סך הכל מסחרי
30.2	1.3	1.2	33.3	1.7	1.2	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
94.5	3.7	1.9 ⁽⁴⁾	126.9	3.0	1.9 ⁽⁴⁾	אנשים פרטיים - אחר
						סך הכל ציבור - פעילות בישראל
שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			פעילות לווים בישראל
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²	הכנסות ריבית שנרשמו ³	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²	הכנסות ריבית שנרשמו ³	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	
4.9	-	-	4.9	-	-	ציבורי - מסחרי
0.9	-	-	0.9	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.7	-	-	1.7	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
63.4	1.2	0.6	63.4	1.2	0.6	שרותים פיננסיים
70.9	1.2	0.6	70.9	1.2	0.6	מסחרי אחר
0.3	-	-	0.3	-	-	סך הכל מסחרי
24.5	1.0	0.7	24.5	1.0	0.7	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
95.7	2.2	1.3 ⁽⁴⁾	95.7	2.2	1.3 ⁽⁴⁾	אנשים פרטיים - אחר
						סך הכל ציבור - פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 16.9, 14.9 ו- 15.0 מיליון ש"ח בשנים 2018, 2017 ו- 2016, בהתאמה.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש

31 בדצמבר 2018					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2)	צובר (2)	שאינו צובר הכנסות ריבית	ציבורי - מסחרי
		בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר		
1.3	0.6	-	-	0.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	0.1	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.4	0.1	-	-	0.3	שרותים פיננסיים
34.9	7.3	-	-	27.6	מסחרי אחר
36.7	8.1	-	-	28.6	סך הכל מסחרי
25.4	9.7	-	-	15.7	אנשים פרטיים - אחר
62.1	17.8	-	-	44.3	סך הכל פעילות בישראל

31 בדצמבר 2017					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2)	צובר (2)	שאינו צובר הכנסות ריבית	ציבורי - מסחרי
		בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר		
3.2	0.7	-	-	2.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.3	0.2	-	-	0.1	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.8	-	-	-	0.8	שרותים פיננסיים
33.9	8.4	-	-	25.5	מסחרי אחר
38.2	9.3	-	-	28.9	סך הכל מסחרי
25.9	7.0	-	-	18.9	אנשים פרטיים - אחר
64.1	16.3	-	-	47.8	סך הכל פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

לא קיימות התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח					
2017			2018		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים
2.8	2.8	14	0.8	0.9	8
0.1	0.1	1	-	-	-
0.9	0.9	3	0.6	0.8	3
24.9	35.2	125	18.1	18.1	117
28.7	39.0	143	19.5	19.8	128
14.9	14.9	319	11.0	11.0	290
43.6	53.9	462	30.5	30.8	418

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח		
2016		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים
1.1	1.2	10
-	-	-
1.2	1.2	1
14.6	15.0	97
16.9	17.4	108
19.7	21.8	308
36.6	39.2	416

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

הערות בעמוד הבא.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שכשלו ²				
2017		2018		
יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	מס' חוזים	
רשומה		רשומה		
-	-	0.6	10	פעילות לווים בישראל
0.1	2	0.8	1	ציבורי- מסחרי
6.4	44	11.8	83	בינוי ונדל"ן - בינוי
6.5	46	13.2	94	שרותים פיננסיים
1.7	99	2.8	139	מסחרי - אחר
8.2	145	16.0	233	סך הכל מסחרי
				אנשים פרטיים - אחר
				סך הכל ציבור - פעילות בישראל

ארגונים מחדש שכשלו ²			
2016			
יתרת חוב	מס' חוזים		
רשומה			
0.1	6		פעילות לווים בישראל
-	-		ציבורי- מסחרי
2.8	97		בינוי ונדל"ן - בינוי
2.9	103		שרותים פיננסיים
1.4	162		מסחרי - אחר
4.3	265		סך הכל מסחרי
			אנשים פרטיים - אחר
			סך הכל ציבור - פעילות בישראל

*

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
 (2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב1. רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. רכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנרכש					
2017			2018		
מזה: אשראי	סיכון אשראי	אשראי	מזה: אשראי	סיכון אשראי	אשראי
בעייתי	חוך מאזני* שנרכש השנה	לציבור שנרכש השנה	בעייתי	חוך מאזני* שנרכש השנה	לציבור שנרכש השנה
25.6	-	2,770.1	4.2	-	3,361.1
25.6	-	2,770.1	4.2	-	3,361.1
					סך הכל מסחרי
					סך הכל אשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוך מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

יתרה ל-31 בדצמבר 2018					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם			
חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי	
סיכון אשראי	אשראי לציבור	סיכון אשראי	אשראי לציבור	סיכון אשראי	אשראי לציבור
חוך מאזני*	אשראי לציבור	חוך מאזני*	אשראי לציבור	חוך מאזני*	אשראי לציבור
-	48.5	-	257.9	-	257.9
-	48.5	-	257.9	-	257.9
					סך הכל מסחרי
					סך הכל אשראי לציבור
יתרה ל-31 בדצמבר 2017					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם			
חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי	
סיכון אשראי	אשראי לציבור	סיכון אשראי	אשראי לציבור	סיכון אשראי	אשראי לציבור
חוך מאזני*	אשראי לציבור	חוך מאזני*	אשראי לציבור	חוך מאזני*	אשראי לציבור
-	56.6	-	197.1	-	197.1
-	56.6	-	197.1	-	197.1
					סך הכל מסחרי
					סך הכל אשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוך מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2018			תקרת האשראי - באלפי ש"ח	
סיכון אשראי חוץ (מאזני (1,4))	אשראי (1,3)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ (מאזני (1,4))	אשראי (1,3)	מספר לווים (2)		
118.2	70.0	43,676	119.3	69.0	44,892	עד 10	
281.7	144.4	25,123	312.3	145.2	25,738	עד 20	מעל 10
684.5	393.0	33,037	762.0	389.0	33,657	עד 40	מעל 20
1,155.3	1,066.7	35,448	1,304.6	1,068.2	36,491	עד 80	מעל 40
1,236.3	1,999.3	27,775	1,402.2	2,001.7	28,435	עד 150	מעל 80
1,065.0	2,997.6	18,927	1,173.9	2,972.2	19,000	עד 300	מעל 150
436.0	2,338.0	6,638	469.9	2,451.1	6,891	עד 600	מעל 300
239.2	1,481.5	2,139	268.5	1,728.8	2,444	עד 1,200	מעל 600
83.7	358.9	283	80.1	394.0	302	עד 2,000	מעל 1,200
113.3	489.7	214	110.7	414.6	188	עד 4,000	מעל 2,000
120.0	550.8	123	117.6	598.7	126	עד 8,000	מעל 4,000
152.4	745.2	72	207.6	658.4	67	עד 20,000	מעל 8,000
159.9	329.5	19	82.0	355.7	16	עד 40,000	מעל 20,000
37.6	454.9	10	166.7	413.0	11	עד 73,507 (5)	מעל 40,000
5,883.1	13,419.5	193,484	6,577.4	13,659.6	198,258		סך הכל

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (2) מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 13,619.9 מיליון ש"ח, 37.3 מיליון ש"ח ו-2.4 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.2017 - 13,353.7 מיליון ש"ח, 59.4 מיליון ש"ח, 6.4 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (5) בשנת 2017 עד 72,081 אלפי ש"ח.

ד. מכשירים פיננסיים חוץ – מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

31 בדצמבר			
2017	2018	2017	2018
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)	
-	-	9.0	2.8
0.8	0.4	57.2	42.1
0.3	0.3	75.2	167.6
0.8	0.9	203.8	233.7
0.9	0.6	2,752.2	2,948.4
1.4	1.0	1,768.8	1,784.8
1.1	1.0	988.5	1,431.5
0.5	1.0	123.7	271.2
-	-	2.1	1.3

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

-	-	9.0	2.8	אשראי תעודות
0.8	0.4	57.2	42.1	ערביות להבטחת אשראי
0.3	0.3	75.2	167.6	ערביות לרוכשי דירות
0.8	0.9	203.8	233.7	ערביות והתחייבויות אחרות
0.9	0.6	2,752.2	2,948.4	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
				מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי
1.4	1.0	1,768.8	1,784.8	דרישה שלא נוצלו
1.1	1.0	988.5	1,431.5	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
0.5	1.0	123.7	271.2	התחייבויות להוצאת ערביות
-	-	2.1	1.3	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

ה. ערביות כללי

הבנק סיפק מגוון רחב של ערביות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לשפר את יכולת האשראי שלהם ולאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. בעבור חוזים מסוימים, אשר עונים להגדרת ערבות, הבנק מכיר במועד ההכרה לראשונה, בהתחייבות בגובה השווי ההוגן של המחויבות בגין הערבות בעת הנפקת הערבות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערביות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות.

ליום 31 בדצמבר 2018 סך העלות המופחתת של ההתחייבויות הקשורות לערביות כמפורט בטבלאות מטה, הינה בסך של כ- 3.3 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 3.0 מיליוני ש"ח). העלות המופחתת של הערביות הפיננסיות והביצוע כלולה בסעיף "התחייבויות אחרות".

ליום 31 בדצמבר 2018					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
יתרה	סך הכל	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 שנים ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
41.7	41.7	-	0.4	4.8	36.5
167.3	167.3	-	167.3	-	-
232.8	232.8	-	6.7	48.6	177.5
270.2	270.2	-	270.0	-	0.2
712.0	712.0	-	444.4	53.4	214.2

ערביות להבטחת אשראי*

ערביות לרוכשי דירות

ערביות והתחייבויות אחרות

התחייבויות להוצאת ערביות

סך הכל ערביות

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. ערבויות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים
יתרה	סך הכל	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 שנים ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
56.4	56.4	-	0.7	6.3	49.4	ערבויות להבטחת אשראי*
74.9	74.9	-	74.9	-	-	ערבויות לרוכשי דירות
203.0	203	-	3.7	38.9	160.4	ערבויות והתחייבויות אחרות
123.2	123.2	-	121.8	-	1.4	התחייבויות להוצאת ערבויות
457.5	457.5	-	201.1	45.2	211.2	סך הכל ערבויות

הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים								
ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 31 בדצמבר 2018				
סך הכל	מדורגות לא	מדורגות בדירוג	מדורגות שלא בדירוג	סך הכל	מדורגות לא	מדורגות בדירוג	מדורגות שלא בדירוג	
56.4	1.2	4.4	50.8	41.7	0.2	2.0	39.5	ערבויות להבטחת אשראי*
74.9	7.3	-	67.6	167.3	-	-	167.3	ערבויות לרוכשי דירות
203.0	2.5	5.2	195.3	232.8	6.8	5.9	220.1	ערבויות והתחייבויות אחרות
123.2	-	-	123.2	270.2	-	-	270.2	התחייבויות להוצאת ערבויות
457.5	11.0	9.6	436.9	712.0	7.0	7.9	697.1	סך הכל ערבויות

31 בדצמבר 2018						
		מטבע חוץ(1)			מטבע ישראלי	
	פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל	דולר ארה"ב	אחר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
נכסים						
מזומנים ופקדונות בבנקים	-	8,721.8	422.4	145.3	399.1	7,755.0
ניירות ערך	3.5	1,333.4	436.7	244.4	368.6	280.2
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	-	13,460.0	329.5	129.8	256.2	12,744.5
אשראי לממשלה	-	70.6	-	-	-	70.6
בניינים וציוד	27.3	27.3	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4.1	8.4	4.1	0.1	-	0.1
נכסים אחרים	11.8	183.7	-	-	2.9	169.0
סך כל הנכסים	46.7	23,805.2	1,192.7	519.6	1,026.8	21,019.4
התחייבויות						
פקדונות הציבור	-	19,466.5	1,199.4	487.3	719.8	17,060.0
פקדונות מבנקים	-	725.0	1.3	0.6	-	723.1
פקדונות הממשלה	-	205.3	3.3	2.9	0.6	198.5
כתבי התחייבות נדחים	-	439.2	-	-	364.0	75.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4.0	19.6	3.4	9.9	-	2.3
התחייבויות אחרות	4.8	1,588.2	11.1	2.0	7.7	1,562.6
סך כל ההתחייבויות	8.8	22,443.8	1,218.5	502.7	1,092.1	19,621.7
הפרש	37.9	1,361.4	(25.8)	16.9	(65.3)	1,397.7
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
	-	-	13.7	(13.5)	-	(0.2)
סך הכל	37.9	1,361.4	(12.1)	3.4	(65.3)	1,397.5

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה (לא צמוד - 141.7 מיליוני ש"ח, צמוד מדד - 2.8 מיליוני ש"ח, דולר - 13.5 מיליוני ש"ח, אחר - 1.9 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2017						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים (2)	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		נכסים
		אחר	דולר ארה"ב	צמוד למדד המחירים		
				לא צמוד	לא צמוד	
6,816.3	-	102.7	37.7	503.0	6,172.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
975.8	9.1	240.4	190.8	275.6	259.9	ניירות ערך
13,181.1	-	125.0	297.5	325.6	12,433.0	אשראי לציבור,נטו ⁽³⁾
57.4	-	-	0.5	-	56.9	אשראי לממשלה
67.0	67.0	-	-	-	-	בניינים וציוד
14.4	10.8	1.7	1.7	-	0.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
161.6	22.4	-	-	1.9	137.3	נכסים אחרים
21,273.6	109.3	469.8	528.2	1,106.1	19,060.2	סך כל הנכסים
התחייבויות						
17,733.0	-	456.3	1,106.9	786.9	15,382.9	פקדונות הציבור
168.0	-	0.3	1.9	-	165.8	פקדונות מבנקים
142.5	-	2.5	3.9	-	136.1	פקדונות הממשלה
393.8	-	-	-	377.5	16.3	כתבי התחייבות נדחים
31.5	9.6	10.6	0.8	-	10.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,514.2	5.8	1.5	10.9	8.5	1,487.5	התחייבויות אחרות
19,983.0	15.4	471.2	1,124.4	1,172.9	17,199.1	סך כל ההתחייבויות
1,290.6	93.9	(1.4)	(596.2)	(66.8)	1,861.1	הפרש
-	-	11.0	595.0	-	(606.0)	השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
1,290.6	93.9	9.6	(1.2)	(66.8)	1,255.1	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה (לא צמוד - 159.7 מיליוני ש"ח, צמוד מדד - 3.5 מיליוני ש"ח, דולר - 7.0 מיליוני ש"ח, אחר - 2.4 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(1)

31 בדצמבר 2018							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה				
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	
חמש	ארבע	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	
שנים	שנים	שלוש	שנתיים	שנה (6)	חודשים (6)	שלושה	עם דרישה
							ועד חודש (6)
1,029.0	1,276.0	2,009.0	2,350.0	5,426.0	2,177.0	5,482.0	נכסים
56.0	66.0	95.0	187.0	1,387.0	906.0	17,818.0	התחייבויות
973.0	1,210.0	1,914.0	2,163.0	4,039.0	1,271.0	(12,336.0)	הפרש
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
973.0	1,210.0	1,914.0	2,163.0	4,039.0	1,271.0	(12,336.0)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
							מטבע חוץ⁽³⁾
64.0	27.0	27.0	60.0	50.0	217.0	840.0	נכסים
11.0	11.0	12.0	12.0	93.0	59.0	1,567.0	התחייבויות
53.0	16.0	15.0	48.0	(43.0)	158.0	(727.0)	הפרש
49.0	13.0	13.0	14.0	(27.0)	147.0	(516.0)	מזה : הפרש - בדולר
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
53.0	16.0	15.0	48.0	(43.0)	158.0	(727.0)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים

הערות לעמודים 196 עד 199 ראה עמוד 201

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

שיעור תשואה חוזי(5) באחוזים	יתרה מאזנית(4)		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשר ועד עשרים שנה		מעל חמש ועד עשר שנים
	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)		מעל עשרים שנה	ועד עשרים שנה	
1.97%	22,056.0	161.0	22,928.0	12.0	794.0	2,373.0
0.16%	20,717.0	-	20,775.0	21.0	54.0	185.0
	1,339.0	161.0	2,153.0	(9.0)	740.0	2,188.0
	-	-	-	-	-	-
	1,339.0	161.0	2,153.0	(9.0)	740.0	2,188.0
2.93%	1,706.0	2.0	1,922.0	-	-	637.0
0.91%	1,718.0	-	1,803.0	-	-	38.0
	(12.0)	2.0	119.0	-	-	599.0
	(595.0)	2.0	85.0	-	-	392.0
	-	-	-	-	-	-
	(12.0)	2.0	119.0	-	-	599.0

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2018							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל שלוש מעל ארבע		מעל שלושה			מעל חודש		
ועד	מעל שנתי ועד	מעל שנה	מעל חודשים	ועד	ועד	עם דרישה	
חמש	ארבע	ועד	ועד	ועד	ועד	שלושה	
שנים	שנים	שלוש	שנתיים	שנה (6)	חודשים (6)	ועד חודש (6)	
1,093.0	1,303.0	2,036.0	2,410.0	5,476.0	2,394.0	6,322.0	סך הכל
67.0	77.0	107.0	199.0	1,480.0	965.0	19,385.0	נכסים*
1,026.0	1,226.0	1,929.0	2,211.0	3,996.0	1,429.0	(13,063.0)	התחייבויות**
							הפרש
761.0	1,051.0	1,499.0	1,893.0	2,981.0	1,179.0	2,171.0	*מזה: אשראי לציבור
30.0	38.0	58.0	103.0	1,020.0	711.0	17,440.0	**מזה: פיקדונות הציבור

31 בדצמבר 2017							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל שלוש מעל ארבע		מעל שלושה			מעל חודש		
ועד	מעל שנתי ועד	מעל שנה	מעל חודשים	ועד	ועד	עם דרישה	
חמש	ארבע	ועד	ועד	ועד	ועד	שלושה	
שנים	שנים	שלוש	שנתיים	שנה (6)	חודשים (6)	ועד חודש (6)	
787.0	1,178.0	2,099.0	3,131.0	4,020.0	1,223.0	6,813.0	סך הכל
47.0	80.0	145.0	381.0	1,406.0	818.0	16,981.0	נכסים*
740.0	1,098.0	1,954.0	2,750.0	2,614.0	405.0	(10,168.0)	התחייבויות**
							הפרש
766.0	1,071.0	1,536.0	1,996.0	3,320.0	1,180.0	1,772.0	*מזה: אשראי לציבור
19.0	50.0	74.0	75.0	1,170.0	552.0	15,720.0	**מזה: פיקדונות הציבור

הערות לעמודים 196 עד 199 ראה עמוד 201

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

שיעור תשואה חוזי(5)	יתרה מאזנית(4)			סך הכל תזרימי מזומנים	מעל חמש		ועד עשר שנים
	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)	מעל עשרים שנה		ועד עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	
2.00%	23,762.0	163.0	24,850.0	12.0	794.0	3,010.0	
0.15%	22,435.0	-	22,578.0	21.0	54.0	223.0	
	1,327.0	163.0	2,272.0	(9.0)	740.0	2,787.0	
2.66%	13,460.0	46.0	14,375.0	12.0	788.0	2,040.0	
0.10%	19,467.0	-	19,478.0	-	23.0	55.0	

שיעור תשואה חוזי(5)	יתרה מאזנית(4)			סך הכל תזרימי מזומנים	מעל חמש		ועד עשר שנים
	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)	מעל עשרים שנה		ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	
2.41%	21,164.0	139.0	22,052.0	8.0	645.0	2,148.0	
1.53%	19,968.0	-	20,043.0	1.0	34.0	150.0	
	1,196.0	139.0	2,009.0	7.0	611.0	1,998.0	
2.32%	13,181.0	29.0	14,063.0	8.0	640.0	1,774.0	
0.12%	17,733.0	-	17,741.0	-	20.0	61.0	

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1)

הערות לעמודים 196 עד 199:

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החזוי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 46.3 מיליון ש"ח שזמן פירעונם עבר (בשנת 2017 – 28.2 מיליון ש"ח).
- (3) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (4) כפי שנכללה בביאור מס' 29 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (6) סכומי אשראי בתנאי חח"ד וסכומי החריגה ממסגרת חח"ד שנכללו הם 949.5 מיליוני ש"ח ו- 32.5 מיליוני ש"ח בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2017 – 985.8 מיליוני ש"ח ו- 28.2 מיליוני ש"ח בהתאמה). סכומי האשראי בתנאי חח"ד מוינו לפי תקופת המסגרת שנקבעה וסכומי החריגה ממסגרת החח"ד מוינו לטור "ללא תקופת פירעון".

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2018

סה"כ	שווי הוגן (1)			יתרה במאזן	
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
8,720.5	2,860.0	5,708.2	152.4	8,721.8	נכסים פיננסיים
1,340.5	1.0	720.1	619.4	1,333.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
13,178.7	12,300.9	877.8	-	13,460.0	ניירות ערך (2)
70.2	0.7	69.5	-	70.6	אשראי לציבור, נטו
8.4	0.3	4.0	4.1	8.4	אשראי לממשלה
30.4	30.4	-	-	30.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
23,348.7	15,193.3	7,379.5	775.9 (3)	23,624.6	נכסים פיננסיים אחרים
					סך כל הנכסים הפיננסיים
19,221.5	3,390.0	15,831.5	-	19,466.5	התחייבות פיננסיות
724.9	0.2	724.7	-	725.0	פקדונות הציבור
205.2	1.6	203.6	-	205.3	פקדונות מבנקים
460.5	460.5	-	-	439.2	פקדונות הממשלה
19.6	-	15.5	4.1	19.6	כתבי התחייבות נדחים
1,380.0	502.2	877.8	-	1,381.4	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,011.7	4,354.5	17,653.1	4.1 (3)	22,237.0	התחייבויות פיננסיות אחרות
					סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
1.3	1.3	-	-	1.3	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
					עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
256.0	256.0	-	-	256.0	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים (4)

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2017					יתרה	
שווי הוגן (1)				במאזן		
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1			
6,828.7	1,117.2	5,577.6	133.8	6,816.3	נכסים פיננסיים	
987.1	9.1	472.4	505.6	975.8	מזומנים ופקדונות בבנקים	
13,031.4	12,187.2	844.2	-	13,181.1	ניירות ערך (2)	
57.1	15.7	41.3	-	57.4	אשראי לציבור, נטו	
14.4	0.4	4.3	9.7	14.4	אשראי לממשלה	
30.2	30.2	-	-	30.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
20,948.9	13,359.9	6,939.8	649.1 (3)	21,075.2	נכסים פיננסיים אחרים	
					סך כל הנכסים הפיננסיים	
					התחייבויות פיננסיות	
(5) 17,576.5	3,637.9	13,938.6	-	17,733.0	פקדונות הציבור	
168.1	0.4	167.7	-	168.0	פקדונות מבנקים	
142.5	2.3	140.2	-	142.5	פקדונות הממשלה	
423.7	423.7	-	-	393.8	כתבי התחייבות נדחים	
31.5	-	21.8	9.7	31.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
1,335.5	491.3	844.2	-	1,336.2	התחייבויות פיננסיות אחרות	
19,677.8	4,555.6	15,112.5	9.7 (3)	19,805.0	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	
1.3	1.3	-	-	1.3	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו -	
203.4	203.4	-	-	203.4	פנסיה ופיצויים (4)	

הערות:

- (1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 5, "ניירות ערך".
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 2,440.0 מיליוני ש"ח ובסך 11,808.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2017- 2,060.6 מיליוני ש"ח ו- 10,632.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה), אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 14 ב'ד'.
- (4) ההתחייבויות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
- (5) סווג מחדש. הוצג לאחר השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי ריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה לרבות אלו שאינם נושאים ריבית. בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן לא ניתן ביטוי להשפעת המס הנובעת מהפער בין ערכי השווי ההוגן לערכים המופיעים במאזן. יש לציין, כי הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים לישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואת ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים עסקות בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולא יאיות האשראי של הצד הנגדי.

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2018				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
			נצפים משמעותיים (רמה 2)	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
1,196.6	-	-	678.6	518.0
אגרות חוב של ממשלת ישראל				
-	-	-	-	-
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל				
2.5	-	-	2.5	-
אגרות חוב של אחרים בישראל				
3.5	-	1.0	-	2.5
מניות של אחרים				
1,202.6	-	1.0	681.1	520.5
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל				
-	-	-	-	-
אגרות חוב של אחרים בישראל				
-	-	-	-	-
סך כל ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
3.8	-	-	3.8	-
חוזי ריבית אחרים				
0.5	-	0.3	0.1	0.1
חוזי מטבע חוץ				
4.1	-	-	0.1	4.0
חוזי מניות				
8.4	-	0.3	4.0	4.1
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,211.0	-	1.3	685.1	524.6
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
15.0	-	-	15.0	-
חוזי ריבית אחרים				
0.6	-	-	0.5	0.1
חוזי מטבע חוץ				
4.1	-	-	0.1	4.0
חוזי מניות				
19.7	-	-	15.6	4.1
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים				

ביאור 31-ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2017				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים	מחירים
			נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
775.3	-	-	407.2	368.1
48.0	-	-	-	48.0
24.0	-	-	24.0	-
847.3	-	-	431.2	416.1
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
2.4	-	-	2.4	-
1.2	-	0.4	0.7	0.1
10.8	-	-	1.2	9.6
14.4	-	0.4	4.3	9.7
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים				
861.7	-	0.4	435.5	425.8
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	-
13.6	-	-	13.6	-
8.3	-	-	8.2	0.1
10.8	-	-	1.2	9.6
32.7	-	-	23.0	9.7
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים				

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2018				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	סך הכל שווי הוגן	נתונים		
		נתונים לא נצפים משמעותיים רמה 3	נצפים משמעותיים אחרים רמה 2	מחירים מצוטטים בשוק פעיל רמה 1
-	0.4	0.4	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

31 בדצמבר 2017				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	סך הכל שווי הוגן	נתונים		
		נתונים לא נצפים משמעותיים רמה 3	נצפים משמעותיים אחרים רמה 2	מחירים מצוטטים בשוק פעיל רמה 1
-	1.1	1.1	-	-
-	9.1	9.1	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
השקעות במניות

ג. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך השנים 2018 ו-2017 לא היו העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן.

ביאור 31ג – שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

רווחים (הפסדים) בתקופה שטרם מומש, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018 (1)	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו שנכללו (2)(1)	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2018	
נדבכים						
נדבכים בגין מכשירים נגזרים :						
(0.2)	0.3	(3.0)	(0.3)	3.2	0.4	חוזי מטבע חוץ
(0.2)	0.3	(3.0)	(0.3)	3.2	0.4	סך כל הנכסים
התחייבויות						
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :						
-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית שקל - מדד
-	-	-	-	-	-	סך כל ההתחייבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

רווחים (הפסדים) בתקופה שטרם מומש, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017 (1)	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו שנכללו (2)(1)	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2016	
נדבכים						
נדבכים בגין מכשירים נגזרים :						
0.1	0.4	(3.6)	(0.1)	3.2	0.9	חוזי מטבע חוץ
0.1	0.4	(3.6)	(0.1)	3.2	0.9	סך כל הנכסים
התחייבויות						
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :						
-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית שקל - מדד
-	-	-	-	-	-	סך כל ההתחייבויות

(1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
(2) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

ביאור 31ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2018					נכסים	
ממוצע משוקלל	טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	נכסים בגין מכשירים נגזרים:	
2.27%	1.05%-7.36%	0.3	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	חוזי מטבע חוץ	
31 בדצמבר 2017					נכסים	
ממוצע משוקלל	טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	נכסים בגין מכשירים נגזרים:	
1.58%	1.05%-7.36%	0.4	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	חוזי מטבע חוץ	

מידע איכותי בדבר פריטים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3:

- ריבית צמודה למדד - שינוי בשיעור האינפלציה החזוי ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות מדד, כך שעלייה (ירידה) בתחזית האינפלציה תביא לעלייה (קיטון) השווי ההוגן בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק.
- סיכון אשראי צד נגדי - שינוי בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה, כך שככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי של העסקה יהיה גבוה/נמוך.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

א. יתרות⁽¹⁾

31 בדצמבר 2018										
בעלי עניין (1)				צדדים קשורים (1)						
מחזיקי מניות										
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה										
אחרים (6)		העסקה		אחרים (4,5)		נושאי משרה (3)		בעלי שליטה (2)		
יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	
ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31
הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)
-	-	-	-	0.5	-	-	-	8,369.8	8,369.8	נכסים
0.1	-	4.4	3.8	0.2	-	2.6	2.2	8.4	-	פקדונות בבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור
0.1	-	4.4	3.8	0.2	-	2.6	2.2	8.4	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	51.5	17.9	נכסים אחרים - חייבים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחרים ויתרות חובה
0.2	0.2	-	-	2.1	1.8	5.1	3.3	-	-	התחייבויות
-	-	-	-	0.4	-	-	-	542.1	542.1	פקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	271.7	269.7	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	-	7.2	7.2	71.6	47.8	התחייבויות אחרות -
-	-	-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	זכאים אחרים ויתרות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון) (7)
0.2	0.2	4.8	4.5	0.3	0.2	1.1	0.8	18.8	9.7	סיכון אשראי במכשירים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פיננסיים חוץ מאזניים (8)

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 212

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)
א. יתרות⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2017										
צדדים קשורים(1)		בעלי ענין (1)								
		מחזיקי מניות								
		מי שהיה בעל ענין בעת שנעשתה								
(6) אחרים		העסקה		(4,5) אחרים		(3) נושאי משרה		(2) בעלי שליטה		
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	
ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	
הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	הגבוהה	
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	
(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	(9) ביותר	
-	-	43.5	-	1.0	0.7	-	-	2,123.7	1,974.4	נכסים
3.0	2.8	0.5	0.1	0.8	0.5	4.1	3.5	0.2	-	פקדונות בבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור
3.0	2.8	0.5	0.1	0.8	0.5	4.1	3.5	0.2	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	35.8	18.3	נכסים אחרים - חייבים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחרים ויתרות חובה
3.8	1.3	-	-	71.8	57.9	6.7	3.5	41.3	13.8	התחייבויות
-	-	-	-	0.8	0.8	-	-	42.0	29.5	פקדונות הציבור
-	-	-	-	82.5	-	-	-	208.6	206.6	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	-	7.9	7.9	74.8	51.0	התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות
-	-	-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	מניות (כלול בהון) (7)
0.7	0.7	0.2	0.2	3.1	3.1	1.4	1.4	26.2	17.5	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים (8)

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 212

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

הערות לסעיף א'

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד.(1). בהוראות הדיווח לציבור. ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק הבינלאומי לכלל בעלי המניות בבנק לרכוש את מניותיהם בבנק, על סוגיהן השונים, בהתאם למחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבינלאומי לחבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ. ביום 15 בינואר 2018 נענה חבר להצעה בגין מלוא אחזקותיו בבנק וביום 16 בינואר 2018 הושלמה העברת אחזקות חבר לידי הבינלאומי. ביום 22 באפריל 2018 הושלמה רכישת מניותיהם של כלל בעלי מניות המיעוט בבנק על ידי הבנק הבינלאומי בהתאם להוראות סעיף 341 לחוק החברות. בעקבות השלמת התהליך החזיק הבנק הבינלאומי ב- 100% מזכויות ההצבעה והזכויות בהון הבנק.
- (3) נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80.ד.(3). בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) בהתאם לסעיף 80.ד.(4). בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) מזה: סך הכל נכסים לתאריך המאזן בסך 0.3 מיליון ש"ח (2017: 0.4 מיליון ש"ח) וסך הכל התחייבויות לתאריך המאזן בסך 1.2 מיליון ש"ח (2017: 57.1 מיליון ש"ח), בגין תאגידיים, שאדם או תאגיד, שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (6) בהתאם לסעיף 80.ד.(8). בהוראות הדיווח לציבור.
- (7) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- (8) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
- (9) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)
ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	-	-	12.2	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (**)
-	-	-	92.1	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	(12.2)	-	(104.3)	הוצאות תפעוליות ואחרות (***)
-	(12.2)	-	-	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(0.8)	-	-	5.6	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (**)
0.2	-	-	(32.9)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	(11.3)	-	(96.0)	הוצאות תפעוליות ואחרות (***)
(0.6)	(11.3)	-	(123.3)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(3.9)	-	-	(9.2)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (**)
0.1	-	-	25.2	הכנסות שאינן מריבית
-	(10.5)	-	(97.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (***)
(3.8)	(10.5)	-	(81.7)	סך הכל

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.
 ** פירוט בביאור 32.ד. להלן.
 *** פירוט בביאור 32.ג. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 213.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין מהבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	10.2	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	9	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.0	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	14	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	-	-	104.3	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	9.0	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	9	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.3	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	17	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	-	-	96.0	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	8.1	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	10	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.4	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	19	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	-	-	97.7	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.
ראה הערות לטבלה בעמוד 214.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

הערות

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד. בהוראות הדיווח לציבור.
 (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד.(1). בהוראות הדיווח לציבור.
 (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף 80.ד.(2). בהוראות הדיווח לציבור.
 (4) נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80.ד.(3). בהוראות הדיווח לציבור.
 (5) בהתאם לסעיף 80.ד.(4). בהוראות הדיווח לציבור.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק עם בעלי עניין

	2016	2017	2018
א. בגין נכסים			
מאשראי לציבור	0.1	0.2	0.2
מפקדונות בבנקים	(5.0)	10.6	19.9
ב. בגין התחייבויות			
על פקדונות הציבור	(0.1)	-	-
על פיקדונות מבנקים	-	-	-
על כתבי התחייבות נדחים	(8.1)	(6.0)	(7.9)
סך כל הוצאות ריבית, נטו	(13.1)	4.8	12.2

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק.
 הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים הנהוגים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.
 היתרות עם צדדים קשורים אינן מובטחות למעט הלוואות משכנתא והלוואות למימון המובטחות בשעבוד על הנכס הממומן. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ו. הסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק

יו"ר הדירקטוריון מועסק על ידי החברה האם. שכרו ותנאי העסקתו נקבעים ומשולמים על ידה.

תנאי העבודה של מנכ"ל הבנק אושרו על ידי הדירקטוריון. נקבע בהם כי תקופת ההעסקה הינה בלתי קצובה וכל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים.

משכורתו של המנכ"ל צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית מדד המקזזת את ירידת המדד. המנכ"ל זכאי להפרשות סוציאליות, לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה, להחזר הוצאות הקשור במילוי תפקידו, לרכב של הבנק, לחופשה שנתית ולחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתו.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי המנכ"ל לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום.

26 בפברואר 2019

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פיצויים ופיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 31 בדצמבר 2018 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה.

אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 37 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויית את הנתונים האמורים לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
  5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
  6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.
  7. ההתחייבות המופרטת בדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.
- אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018.

חתימה

אליאור וייסברג

שם האקטואר

26/02/2019

תאריך

לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת – גן 52521

**הנדון: הערכה אקטוארית בהתאם להוראות המפקח על הבנקים
בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 31 בדצמבר 2018**

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, ל- 31 בדצמבר 2018.

2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.

3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטיים השונים ופירוט המחויבויות השונות.

4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2018

4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:

4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המרבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).

4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.

4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:

4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.

4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.

4.2.3 **שארים** – בן/בת זוגו של הפנסיונר/רית.

5. קבלתי מהבנק מסמך ובו מיפוי של ההסכמים וההנהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות הטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עבורן בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. מענק ותק

- 6.1 עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 6.2 עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 6.3 המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 6.4 זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 6.5 גובה המענק כולל מרכיב קבוע ומרכיב הנגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

7. הטבות לפנסיונרים

- 7.1 עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 7.2 החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 7.3 המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 7.4 ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 7.5 ההנחה היא ששווי ההטבות יוצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

8. פיצויים

התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה החל משנת 1994 על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. הסכומים שהופקדו על שם העובדים לכיסוי מחייבות זו אינם כלולים במאזן הבנק מכיון שאינם בשליטת הבנק. החבות עד שנת 1994 וחלק מהחבות לפיצויים בשיעור של 8.33% / 2.33% מן השכר לפיצויים מופקד באופן שוטף בהפקדה נפרדת על שם העובד. ההתחייבות הכלולה בדוחות משקפת את מחויבותו של הבנק בגין חלק זה.

- 8.1 עובד שהתפטר יקבל את הכספים שנצברו לזכותו בקופת הפיצויים.
- 8.2 עובד בעל ותק של שנה ומעלה שפוטר מעבודתו יהיה זכאי לפיצויי פיטורין כנדרש בחוק פיצויי פיטורין.

9. פיצויים מוגדלים

בגין עובדים פעילים שבהתאם להערכת ההנהלה, צפוי שיפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק, במסלול פיצויים מוגדלים, חושבה התחייבות בהתבסס על צפי הפיצויים שישולמו ועל ניסיון העבר.

9.1 מהלכי התייעלות – שיעורי העזיבה ושיעורי הפיצויים הותאמו להחלטת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לפרישה מרצון שתוכננה לשנים 2016-2020 בעקבות מהלכי התייעלות ועודכנה בהתאם למהלכי המיזוג.

10. מענק נופש

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1 **שיעור ההיוון** – שיעור ההיוון להטבות לעובדים חושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בארה"ב בדירוג AA, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
  - 11.2 **שיעור תמותה ונכות** – מבוססים על לוחות תמותה ב' של חברות הביטוח.
  - 11.3 **שיעורי עזיבה** – שיעורי העזיבה חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק ונתוני עזיבה החל משנת 2009.
  - 11.4 **גיל פרישה** – גברים ונשים - 67.
  - 11.5 **שיעורי הגידול בשכר** – שיעורי הגידול בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים וזמניים משנת 2009.
  - 11.6 **עלות ההטבה** – מוערכת על בסיס עלויות בפועל וכוללת תחזית לגידול ריאלי.
12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לוותק שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

13. תוצאות ההערכה האקטוארית

להלן ריכוז ההתחייבות האקטוארית:

31 ליום בדצמבר 2017	31 ליום בדצמבר 2018	
הטבות לאחר פרישה		
79.8	33.0	פיצויים*
38.6	45.5	הטבות לפנסיונרים
הטבות אחרות לזמן ארוך		
3.6	3.5	מענק ותק
16.2	13.5	נופש 25 שנה
138.2	95.5	סך הכל

*היתרה לא כוללת יתרה בקופה המרכזית לפיצויים בסך (11.6) מיליון ש"ח והטבות שהוצגו לא על בסיס חישוב אקטוארי בסך 76.5 מיליון ש"ח.

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שיסיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה.

בכבוד רב,

אליאור וייסברג
אקטואר

נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, בשיעור עליית השכר ובשיעורי העזיבה

רגישות לשינויים בשיעורי העזיבה		רגישות לשינויים בשיעורי ההיוון		התחייבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2018	
אחוז השינוי	קיטון ב-1%	גידול ב-1% השינוי	אחוז השינוי	קיטון ב-1%	גידול ב-1% השינוי
הטבות לאחר פרישה					
(22.4%)	(7.4)	20.3%	6.7	17.0%	5.6
2.0%	0.9	(1.5%)	(0.7)	20.7%	9.4
הטבות לפנסיונרים					
הטבות אחרות לזמן ארוך					
5.7%	0.2	(5.7%)	(0.2)	5.7%	0.2
8.1%	1.1	(7.4%)	(1.0)	8.1%	1.1
(5.4%)	(5.2)	5.0%	4.8	17.1%	16.3

רגישות לשינויים בשיעורי התגמול		התחייבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2018	
אחוז השינוי	קיטון ב-1%	אחוז השינוי	גידול ב-1% השינוי
הטבות לאחר פרישה			
(9.4%)	(3.1)	16.4%	5.4
-	-	-	-
הטבות לפנסיונרים			
הטבות אחרות לזמן ארוך			
(5.7%)	(0.2)	5.7%	0.2
-	-	-	-
(3.5%)	(3.3)	5.9%	5.6

ממשל תאגידי פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

תוכן עניינים

223	חברי הדירקטוריון
230	חברי ההנהלה
232	גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד
234	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
235	שכר רואה החשבון המבקר
235	שכר בכירים
239	עסקאות עם בעלי עניין
240	פרטים נוספים

רשימת לוחות – ממשל תאגידי

235	שכר רואי החשבון המבקרים	1
236	שכר נושאי משרה בכירה	2
241	רכוש קבוע	3
241	המבנה הארגוני של הבנק	4
242	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק	5
242	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות	6
262	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית	7
265	נספח 2 - מידע רב רבעוני	8
267	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד ל-5 השנים האחרונות	9
268	נספח 4 - מאזן לסוף 5 השנים האחרונות	10

חברי הדירקטוריון (*)

יוסי לוי, יו"ר הדירקטוריון

אירית שלומי

אריה פורת

בן ציון (בנצי) אדירי

דפנה פלי

זיוה ברק

יהודה בוצר

יורם הסל ז"ל**

ירון מגל

נחמן ניצן

רותם רודן

* כל הדירקטורים כיהנו עד ליום 31 בדצמבר 2018, מועד מיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי.
** נפטר ב-21.12.2018.

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדווח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

1. שם הדירקטור: יוסף לוי
תאריך תחילת כהונה: 23.2.2016 כדירקטור, כיו"ר הדירקטוריון החל מ-18.3.2016.
חברות בועדות הדירקטוריון: תגמול
כהונה כדח"צ: לא.
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: ראש חטיבת משאבים וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי.
השכלה: תואר בוגר בהנדסת תעשייה וניהול מהטכניון.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: משמש כראש חטיבת משאבים וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי, מכהן כדירקטור בפורטראב חברה להשקעות בע"מ וכמפרק הבינלאומי הראשון ושות' - חיתום והשקעות בע"מ (בפירוק מרצון).
כיהן כיו"ר מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, כיו"ר הבינלאומי הראשון ושות' - חיתום והשקעות בע"מ, כדירקטור ביובנק בע"מ וכדירקטור בבנק פאג"י בע"מ ובבנק מסד בע"מ, כיהן כדירקטור בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (שב"א), במרכז סליקה בנקאי בע"מ (מס"ב)
2. שם הדירקטור: יורם הסל ז"ל
תאריך תחילת כהונה: 24.11.2011
נתינות: ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון: יו"ר ועדת ביקורת ומאזן, חבר ועדת ניהול סיכונים וועדת תגמול
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.Sc. בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים ובכלכלה בינלאומית
London School of Economics and Political Science, University of London
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם שימש כדירקטור:
היה איש עסקים פרטי (החל מ-2003), כיהן כמנכ"ל וינטג' קראון בע"מ. כיהן כחבר דירקטוריון במעריב החזקות בע"מ, מעריב הוצאת מודיעין בע"מ, מספנות ישראל בע"מ, לוג'יק אינדוסטריז בע"מ, אשלד בע"מ, ג'.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ), אשטרומ נכסים בע"מ, בחברת קווינקו להזר אינטרנשיונל בע"מ ובתדיראן החזקות בע"מ. כיהן, בעת פטירתו, כחבר דירקטוריון בחברת אפקון החזקות בע"מ וכדח"צ בחברת גול פרטנרס בע"מ.
3. שם הדירקטור: ירון מגל
תאריך תחילת כהונה: 22.12.2011
נתינות: ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ (עד מרץ 2015) ובחברת דש קרנות נאמנות (2009-2011), וכן כיהן כדירקטור בחברת כפי"י – קופת גמל מרכזית לקציבה (2005-2010). שימש כגזבר חברת החשמל וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל (2006-2008).

4. שם הדירקטור: רותם רודן
תאריך תחילת כהונה: 15.1.2012
נתינות: ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים, תגמול.
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: M.A. במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב, B.A. בכלכלה ובמדע המדינה מאוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש בתפקיד מנכ"ל חברת עלי שלכת בע"מ מאפריל 2013 עד שנת 2015. שימש כסמנכ"ל כספים בחברת ואהו קוסמטיקס עד 9.3.2012. שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת מרקורי מוצרי מדע (2006-2011).

5. שם הדירקטור: דפנה פלי
תאריך תחילת כהונה: 2.7.2002
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A. בכלכלה ויחסים בינלאומיים, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
חברת דירקטוריון בחברות: חברה בועד המנהל ובוועדת הכספים של עזריאלי המכללה האקדמית להנדסה בירושלים וחברה בועד המנהל של קרן גבריאל שרובר וחברת מרכז שרובר.
כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת ישראלכרט בע"מ וביורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ עד ליום 31.12.2009.

6. שם הדירקטור: אירית שלומי
תאריך תחילת כהונה: 17.8.06
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.
השכלה: B.A. בכלכלה, אוניברסיטת חיפה ו-MBA התמחות באסטרטגיה מהמרכז הבינתחומי הרצליה ו-Wharton פילדלפיה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מכהנת כדירקטורית בבנק מסד ובחברת אמיליה פיתוח בע"מ, כדירקטורית חיצונית בחברת ריט 1 וכדירקטורית בלתי תלויה בחברת קרסו מוטורס בע"מ. משמשת כמנכ"ל חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. כיהנה בעבר כדירקטורית מטעם הבינלאומי בויהו כ.א.ל. שימשה כסמנכ"ל, חברת הנלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

7. שם הדירקטור: אריה (אריק) פורת
תאריך תחילת כהונה: 13.11.2014
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ביקורת ומאזן, תגמול כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.
השכלה: בעל תואר בוגר בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר Master of Science בניהול מ- Polytechnic University New York. בעל רישיון רואה-חשבון.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מכהן כמנכ"ל וכדירקטור בחברת יואיט מערכות בע"מ וכדירקטור בחברות: אי.אר.אי מידטאון החזקות בע"מ, אפולון טכנולוגיות בע"מ וב- קיפה בע"מ (חברה זרה – רשומה בקפריסין).
8. שם הדירקטור: יהודה בוצר
תאריך תחילת כהונה: 4.3.2010
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא.
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.
השכלה: BA בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת תל-אביב.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כמנכ"ל, מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי. כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד 4.3.2010 - מועד מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.
9. שם הדירקטור: נחמן ניצן
תאריך תחילת כהונה: 24.5.2012
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי וחבר הנהלת הבנק הבינלאומי.
השכלה: בעל רישיון רואה חשבון בישראל, BA בכלכלה - חשבונאות מורחב ו- E.M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כחשבונאי ראשי בבנק ירושלים עד שנת 2008, שימש כמנכ"ל כספים בחברת ביטוח ישיר (IDI חברה לביטוח) עד שנת 2010, כמ"מ מנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית בבנק ירושלים עד 30.6.2011. החל מ- 1.9.2011 ועד היום משמש כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי.
מכהן כיו"ר דירקטוריון בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ וכדירקטור בחברת מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, יו"ר דירקטוריון פיבי שוויץ.

10. שם הדירקטור: זיוה ברק
תאריך תחילת כהונה: 10.4.2016
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: מנהלת המחלקה העסקית בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי.
השכלה: תואר MA במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ו-BA בכלכלה ומדעי המדינה מהאוניברסיטה העברית.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימשה כראש סקטור בנייה ונדל"ן בינלאומי, משמשת היום כמנהלת מחלקה עסקית בחטיבה העסקית בבינלאומי.

11. שם הדירקטור: בן ציון בנצי אדירי
תאריך תחילת כהונה: 12.7.2016
חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים.
כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי.
השכלה: בעל תואר ראשון במנהל עסקים (B.B) מהמכללה למנהל ובעל רישיון רואה-חשבון.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כסמנכ"ל ומנהל האגף העסקי בבנק ירושלים, משמש היום כמנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי.

בשנת 2018 קיים דירקטוריון הבנק 20 ישיבות מליאה, מתוכן 2 ישיבות בדרך של החלטה בכתב ו- 3 ישיבות בדרך של החלטה בתקשורת, ו-43 ישיבות של ועדות הדירקטוריון, מתוכן ישיבה אחת בדרך של החלטה בכתב וישיבה אחת בדרך של החלטה בתקשורת..

שינויים בדירקטוריון

אייל אביב סיים כהונתו כדירקטור ביום 16.1.2018.
מישל מלמד סיימה כהונתה כדירקטורית ביום 16.1.2018.
יצחק שגב סיים כהונתו כדירקטור ביום 16.1.2018.
יורם הסל ז"ל נפטר ביום 21.12.2018.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות בנק ישראל בחוזר מיום 11 בדצמבר 2004 נדרש הבנק ליישם הנחייה של הרשות לניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה"). על פי ההנחיה, על כל חברה לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהנם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

בהנחיה הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית", כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, נסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהנחיה הודגש, כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההנחיה, כי בדוח הדירקטוריון יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 29 במרס 2005, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית ע"פ חוק החברות, התשנ"ט 1999.

בפועל, מתוך אחד עשר דירקטורים אשר כיהנו בדירקטוריון, תשעה דירקטורים (ובכללם ארבעה דחצ"ים) הם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. ששת הדירקטורים שביניהם בוועדת הביקורת הם בעלי מומחיות כאמור.

להלן פרטים אודות חברי הדירקטוריון שהנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לפי הצהרתם, השכלתם וניסיונם, כהגדרתה בהוראת בנק ישראל דלעיל:

יו"ר הדירקטוריון

יוסף לוי: ראש חטיבת משאבים, סמנכ"ל וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי, בעל תואר בוגר בהנדסת תעשייה וניהול בטכניון, יו"ר דירקטוריון הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ (בפירוק מרצון), מכהן כדירקטור בפורטראב חברה להשקעות בע"מ. כיהן כיו"ר וכמנכ"ל מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, כדירקטור ביובנק בע"מ וכדירקטור בבנק פאג"י בע"מ ובבנק מסד בע"מ. כיהן כדירקטור בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (שב"א) ובמרכז סליקה בנקאי בע"מ (מס"ב).

יהודה בוצר: בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת תל-אביב ולימודי תעודה במנהל עסקים. ממלא תפקידים במערכת הבנקאית מאז שנת 1975.

כיהן כסמנכ"ל, מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי.

כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד 4.3.2010 - מועד מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.

אירית שלומי: בעלת תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת חיפה ותואר MBA התמחות באסטרטגיה מהמרכז הבינתחומי הרצליה ו- Wharton פילדלפיה.

שימשה בתפקיד סמנכ"ל – ראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

מכהנת כדירקטורית בבנק מסד ובחברת אמיליה פיתוח בע"מ, כדירקטורית חיצונית בחברת ריט 1 וכדירקטורית בלתי תלויה בחברת קרסו מוטורס בע"מ.

משמשת בתפקיד מנכ"ל בחברת א. שלומי יעוץ בע"מ.

בעבר כיהנה כדירקטורית מטעם הבנק הבינלאומי בויזה כ.א.ל.

יורם הסל ז"ל: בעל תואר B.Sc בכלכלה, M.Sc ביחסים בינלאומיים
London School of Economics and Political Science, University of London
שימש כראש אגף במשרד ראש הממשלה, מילא תפקיד מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ כיהן כחבר דירקטוריון בחברת
אפקון החזקות בע"מ. כיהן כדח"צ בחברת גול פרטנרס בע"מ.

ירון מגל: בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.
כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות בע"מ ובחברת גוליבר אנרג'י בע"מ וכן כיהן כדירקטור בחברת כפ"י – קופת
גמל מרכזית לקיצבה. שימש כגזבר חברת החשמל לישראל בע"מ וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל לישראל
בע"מ.

נחמן ניצן: בעל תואר B.A בכלכלה וחשבונאות ו- E.M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן. בעל רישיון
רואה-חשבון.

משמש כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי. שימש כמ"מ מנכ"ל בנק ירושלים בתפקיד מנהל החטיבה
הפיננסית, סמנכ"ל כספים באי.די.אי חברה לביטוח בע"מ (ביטוח ישיר) וכחשבונאי ראשי בבנק ירושלים.
מכהן כיו"ר דירקטוריון וכמנכ"ל בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ וכדירקטור במת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ.

אריה (אריק) פורת: בעל תואר בוגר בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר Master of Science
בניהול מ- Polytechnic University New York. בעל רישיון רואה-חשבון.
מכהן כמנכ"ל וכדירקטור בחברת יואיט מערכות בע"מ וכדירקטור בחברות: אי.אר.אי מידטאון החזקות בע"מ, אפלון
טכנולוגיות בע"מ וב- קיפה בע"מ (חברה זרה – רשומה בקפריסין)

רותם רודן: בעל תואר B.A בכלכלה ובמדע המדינה, בעל תואר M.A במדיניות ציבורית
מאוניברסיטת תל-אביב.
שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת וואו קוסמטיקס ובחברת מרקורי מוצרי מדע וכאחראי תקציב ובקרה בחברת
אלוריון.
כיהן כמנכ"ל חברת עלי שלכת בע"מ.

בן ציון בנצי אדירי: בעל תואר ראשון במנהל עסקים (B.B) מהמכללה למנהל, בעל רישיון רואה-חשבון. משמש
כסמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי. שימש כסמנכ"ל ומנהל
האגף העסקי בבנק ירושלים.

יעקב מלכין - מנהל כללי
דורון כליף - סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית.
משה יגן - סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית.
עופר סלפטר - סמנכ"ל, חשבונאי ראשי.

נושאי משרה בכירה*

איה אשתר- סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק.
יגאל אהרוני- מנהל אגף משאבי אנוש.
רות לפיד- מנהלת סיכונים ראשית (CRO).
ניר הרצנשטיין - מנהל היחידה הפיננסית.

יעל רונן רו"ח – מבקרת פנימית ראשית
סומך חייקין רואי חשבון – רואי החשבון המבקרים של הבנק

*** חברי ההנהלה ונושאי המשרה כיהנו בתפקידם עד למיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי ביום 31 בדצמבר 2018.**

1. שם: יעקב מלכין
תאריך תחילת כהונה: 1.12.2013
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מנכ"ל הבנק השכלה: B.A בכלכלה ומנהל עסקים אוניברסיטת בן-גוריון, MBA במנהל עסקים אוניברסיטת בן-גוריון.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: ראש החטיבה הקמעונאית בבנק הבינלאומי
2. שם: דורון כליף
תאריך תחילת כהונה: 1.4.2002
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית
השכלה: לימודי חשבונאות וכלכלה – אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית בבנק
3. שם: משה יגן
תאריך תחילת כהונה: 1.5.2016 כממלא מקום ומיום 12.7.2017 כמנהל החטיבה.
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל ומנהל החטיבה הקמעונאית בבנק
השכלה: B.A במנהל עסקים, המכללה לישראל
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנהל אגף ניהול מכירות בחטיבה הקמעונאית בבנק.

4. שם: עופר סלפטר

תאריך תחילת כהונה: 17.1.2008

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי בבנק.

השכלה: רו"ח מוסמך, B.A – בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל (החל מ-2008), חשבונאי ראשי

מבקרת פנימית

שם: יעל רזן

תאריך תחילת כהונה: 22.5.2011

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מבקר פנימי ראשי של הבנק, מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי ממאי 2011.

השכלה: רואה חשבון מוסמך, B.A בכלכלה ופסיכולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי חשבונאות באוניברסיטת תל-אביב, הסמכה בינלאומית בביקורת מערכות מידע - CISA, הסמכה בינלאומית בביקורת פנימית - CIA.

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מבקרת פנימית בקבוצת הבנק בינלאומי

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך-חייקין, רואי חשבון

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי.

פרטי המבקרת הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח כיהנה כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011 המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית"), והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 15 במאי 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במאי 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פעלה על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, שכללה את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה הובאה לדיון בוועדת הביקורת אשר המליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ואושרה על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה הותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, הובאו לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים שעסקו בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2018 על כ- 8.5 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוגבר על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת ככלל על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים. הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנה גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקרת הפנימית הראשית

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, הוגשו בכתב. דוחות הביקורת הפנימית הוגשו לחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון. יו"ר ועדת הביקורת, קבע בהתייעצות עם המבקרת הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. כמו כן, הוגשו לעיונם של חברי ועדת הביקורת תקצירים של דוחות הביקורת שהופצו בחודש שחלף, שאינם נדונים בוועדה. והם היו רשאים לעיין בכל דוח ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגו לדיון בשלמותו בוועדת הביקורת.

הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כללו דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כללו דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דוח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2017 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 18 במרס 2018. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2018 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 13 בספטמבר 2018. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2018 צפוי לידון בוועדת ביקורת של הבנק הבינלאומי באפריל 2019.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקרת הפנימית

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית היו סבירים בנסיבות העניין, והיה בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

המבקרת הפנימית מועסקת על ידי החברה האם המשלמת לה את שכרה. הבנק נושא בחלקו בעלות תשומות הביקורת המושקעות הכוללות בין היתר את עלות שכרה של המבקרת הפנימית הראשית. להערכת הדירקטוריון תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקרת הפנימית לא גרם להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

תהליך אישור הדוחות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 שונה בעקבות מיזוג הבנק, תואם עם בנק ישראל והוא מובא להלן:

בתום הרבעון האחרון של שנת 2018 התכנסה ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות החשבונאי הראשי שניהנו בבנק עד למועד השלמת המיזוג, חברי הנהלה ומנהלים אחרים בבנק אשר כיהנו בוועדה טרום המיזוג, גורמים רלוונטיים בבנק הבינלאומי ורואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת הגילוי דנה בליקויים ובנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן ליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי, ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים.

בעקבות המיזוג, החל מיום 1 בינואר 2019 האורגן בבנק האחראי על בקרת העל הינו דירקטוריון הבנק הבינלאומי. עד למועד זה, האורגן בבנק האחראי על בקרת העל היה דירקטוריון בנק אוצר החייל.

בטרם הובאו הדוחות הכספיים לדיון בדירקטוריון הבנק הבינלאומי, נערכו דיונים מקדימים בעניינים עם גורמים רלוונטיים בבנק הבינלאומי, בוועדת הגילוי בהשתתפות המנכ"ל והחשבונאי הראשי שניהנו בבנק עד למועד השלמת המיזוג ורואה החשבון המבקר של הבנק, אשר במסגרתם התקיים דיון בדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

ועדת הביקורת של הבנק הבינלאומי מקיימת דיונים מקדימים פרטניים בנושא הדוחות הכספיים. בראש ועדת הביקורת מכהן דירקטור חיצוני. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק הבינלאומי, התואמת את הוראות ניהול בנקאי תקין 301, נדרש כי יכהנו בדירקטוריון ובוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. כיום בפועל 12 חברי הדירקטוריון, ו-5 חברי ועדת הביקורת הינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. הדיון בדוחות הכספיים נערך בהשתתפות היו"ר, המנכ"ל והחשבונאי הראשי שניהנו בבנק עד למועד השלמת המיזוג וכן המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק הבינלאומי. לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבת הדירקטוריון בה נידונו ואושרו הדוחות הכספיים, הוזמנו ונכחו גם רואי החשבון המבקרים של הבנק שהתבקשו להציג את הממצאים העיקריים, אם היו כאלה, שעלו מתהליך הביקורת ועמדו לרשות חברי ועדת הביקורת וחברי הדירקטוריון בכל שאלה והבהרה טרם אישורם. ועדת הביקורת העבירה לדירקטוריון הבנק הבינלאומי את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ודיווחה לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך בחינת הדוחות.

ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק הבינלאומי קיימה דיון בחובות הבעייתיים ובהפרשה להפסדי אשראי, לצורך אישורם בטרם הובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. בנוסף, דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX. הדיון התקיים בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל והחשבונאי הראשי ונושאי משרה נוספים שניהנו בבנק עד למועד השלמת המיזוג ורואה החשבון המבקר של הבנק. במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים של הבנק, הועברו טיוטות של הדוחות הכספיים של הבנק ודוח הדירקטוריון, לעיונם של חברי ועדת הביקורת וחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי לפי העניין, לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

בישיבת דירקטוריון הבנק הבינלאומי הדנה באישור הדוחות הכספיים של הבנק, השתתפו היו"ר, המנכ"ל והחשבונאי הראשי שניהנו בבנק עד למועד השלמת המיזוג ורואה החשבון המבקר. במהלך ישיבת הדירקטוריון בה נידונו ואושרו הדוחות הכספיים סקר מנכ"ל הבנק שניהנו בבנק עד למועד המיזוג באופן מפורט, את עיקרי הדוחות הכספיים.

בנוסף, נסקרה הפעילות השוטפת של הבנק והשפעת פעילות זו על תוצאות הבנק. במעמד זה התקיים דיון במהלכו השיבו נושאי המשרה בבנק* לשאלות הדירקטורים בנושאים הקשורים לתוצאות הפעילות ולדוחות הכספיים. בתום הדיון התקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק והסמכת היו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי שניהנו בבנק עד למועד המיזוג ובנוסף, המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק הבינלאומי, לחתום על הדוחות הכספיים.

*שניהנו בבנק עד למועד השלמת המיזוג.

שכר רואי החשבון המבקרים (1) (2) (3)

2017	2018	
אלפי ש"ח		
1,301	1,325	עבור פעילות הביקורת (4): רואה חשבון המבקרים
118	125	עבור שירותים אחרים: רואה חשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט – 1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי, ביקורת דוחות מס וסקירת דוחות ביניים.

שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים

- א. שכר יו"ר הדירקטוריון משולם על ידי החברה האם.
- ב. שכר המבקרת הפנימית של הקבוצה והבנק בכללה משולם על ידי החברה האם. בדוחות נכללה הוצאה המשקפת את עלות הביקורת המבוצעת על ידי גורמים שאינם עובדי הבנק והמבקרת הפנימית בכללם, בסך של 92 אלפי ש"ח בגין 2018 (112 אלפי ש"ח בגין שנת 2017).

ג. להלן פרוט השכר, שווי ההטבות ותשלומי המעביד לחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק בשנים 2018 ו-2017 באלפי ש"ח בסכומים מדווחים:

2018									
שם	תפקיד (1)	שכר	מענק	שווי רכב	הטבות נוספות (4)	סך הכל שכר והוצאות חוק (2)	סך הכל שכר והוצאות חוק (2)	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (6)	תגמולים, פיצויים, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל ומחלה, ביטוח לאומי
קובי מלכין	מנהל כללי	1,156	130	70	248	1,604	1,333	-	
דורון כליף	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	952	47 (3)	57	1,531	2,587	2,432	795	
משה יגן	סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	910	46 (3)	60	27	1,043	912	130	
סלפטר עופר	סמנכ"ל, חשבונאי ראשי	771	41 (3)	53	1,382	2,247	2,101	8	
יגאל אהרוני	מנהל אגף משאבי אנוש	679	38 (3)	44	122	883	757	912	
2017									
שם	תפקיד (1)	שכר	מענק	שווי רכב	הטבות נוספות (4)	סך הכל שכר והוצאות חוק (2)	סך הכל שכר והוצאות חוק (2)	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (6)	תגמולים, פיצויים, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל ומחלה, ביטוח לאומי
קובי מלכין	מנהל כללי	1,156	-	70	250	1,476	1,336	-	
דורון כליף	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	940	-	57	245	1,242	1,135	68	
משה יגן	סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	901	-	58	223	1,182	1,098	154	
סלפטר עופר	סמנכ"ל, חשבונאי ראשי	773	-	55	197	1,025	920	15	
יגאל אהרוני	מנהל אגף משאבי אנוש	707	-	51	205	963	876	708	

הערות בעמוד הבא

הערות לטבלאות שכר בכירים:

- (1) מועסק במשרה מלאה.
- (2) לא כולל מס שכר.
- (3) סכום המענק לכל אחד מחברי הנהלת הבנק טרם אושר על ידי הגורמים המתאימים. הסכום שנרשם משקף את החלק הרלוונטי בהפרשה הכללית הכלולה בדוחות הכספיים.
- (4) כולל השלמת עתודות לפיצויים בגין שנים קודמות.
- (5) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על פי דין, אשר לא נכללות בהגדרות "תגמול" לצורך חישוב סכום ההתקשרות בסעיף 2(א) לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג) תשע"ו-2016.
- (6) כולל הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהם נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

הערה: התנאים לניהול חשבונות נושאי המשרה בבנק, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

פרוט הסכמי השכר עם נושאי המשרה

יעקב מלכין - מועסק ומכהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 בדצמבר 2013. לתיאור תנאי העסקתו ראה ביאור 32 ו' לדוחות הכספיים.

בתנאי העבודה שאושרו על ידי הדירקטוריון נקבע כי תקופת ההעסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים. משכורתו של המנכל צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית מדד המקזזת את ירידת המדד. המנכל זכאי להפרשות סוציאליות, לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה, להחזר הוצאות הקשור במילוי תפקידו, לרכב של הבנק, לחופשה שנתית ולחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתו. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר מלכין לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום.

דרון כליף – מכהן כסמנכ"ל בכיר ומנהל החטיבה העיסוקית. מועסק בבנק מיום 4 במאי 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 4/2002 לתקופה בלתי קצובה. על פי תנאי ההסכם האישי כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר כליף לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגובה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים. במקרה של פיטורים (ובמקרה של התפטרות, בכפוף לאישור הדירקטוריון), יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר כליף צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר כליף זכאי להפרשות סוציאליות, לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה, להחזר הוצאות הקשור במילוי תפקידו, לרכב של הבנק, לחופשה שנתית ולחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתו.

סיום החוזה בגיל פרישה לא יחשב פיטורין

משה יגן - מכהן כסמנכ"ל ומנהל החטיבה הקימעונית בבנק מיום 12 ביולי 2017. מועסק בבנק מיום 1 ביולי 2005, ובהסכם אישי כסמנכ"ל ומ"מ מנהל החטיבה הקמעונית, בתוקף מיום 1 במאי 2016. בתנאי העבודה שאושרו על ידי הדירקטוריון נקבעה תקופת עבודה ראשונה בת 3 שנים ומתום תקופה זו תקופת ההעסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 3 חודשים. עם סיום העסקתו בבנק מכל סיבה שהיא, זכאי מר יגן לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. ככל שתסתיים עבודתו של מר יגן בפיטורין פיצויי הפיטורין שיקבל כולל שחרור כספי הפיצויים שבקופות לא יפחתו מהסכום הגבוה מבין מכפלת שכרו האחרון בשנות עבודתו או ממכפלת 200% משכרו האחרון לפני המעבר מההסכם הקיבוצי להסכם האישי בשנות עבודתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום. משכורתו של מר יגן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת אותה. מר יגן זכאי להפרשות סוציאליות, לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה, להחזר הוצאות הקשור במילוי תפקידו, לרכב של הבנק, לחופשה שנתית ולחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתו.

עופר סלפטר מכהן כסמנכ"ל חשבונאי ראשי. מועסק בבנק מיום 1 בפברואר 1987 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בינואר 2008 לתקופה בלתי קצובה. על פי תנאי ההסכם האישי כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר סלפטר לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגבוה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים. במקרה של פיטורים (ובמקרה של התפטרות, בכפוף לאישור הדירקטוריון), יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר סלפטר צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. סיום החוזה בגיל פרישה לא יחשב פיטורין. מר סלפטר זכאי להפרשות סוציאליות, לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה, להחזר הוצאות הקשור במילוי תפקידו, לרכב של הבנק, לחופשה שנתית ולחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתו.

יגאל אהרוני מנהל אגף משאבי אנוש, מועסק בבנק החל מ 16 ביוני 1991. מכהן בתפקידו כמנהל אגף משאבי אנוש בחטיבת המשאבים מנובמבר 2000, ובכפיפות למנכ"ל מיולי 2014. תנאי העסקתו קבועים בהסכם הקיבוצי עם עובדי הבנק.

עסקאות עם בעלי עניין

1. ביום 12 בנובמבר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר שהתקבלו אישור ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, את חידוש פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה" לשנת הביטוח שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2018, במסגרת פוליסת הביטוח של קבוצת הבנק הבינלאומי, באמצעות חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ. הפוליסה תחול לגבי נושאי המשרה, כפי שיכנהו בבנק מעת לעת, לרבות המנכ"ל ונושאי משרה.
2. מתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, מפורט בביאור 24 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות" לדוחות הכספיים.
3. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין:
  - א. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 32 לדוחות הכספיים.
  - ב. הקבוצה והבנק בכללה, רוכשת במשותף פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.
  - ג. בנוסף, הבנק מבצע עסקאות עם בעלי עניין בבנק מעת לעת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק.

השליטה בבנק ומיזוגו

במהלך שנת 2017 ועד ליום 16 בינואר 2018 החזיק הבנק הבינלאומי ב-77.99% מהזכות לקבלת רווחים וב-78.0% מזכויות ההצבעה וחבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן- "חבר") החזיק 22.0% מהזכות לקבלת רווחים וזכויות ההצבעה.

ביום 14 בינואר 2018, הציע הבנק הבינלאומי לכלל בעלי המניות בבנק לרכוש את מניותיהם בבנק, על סוגיהן השונים, בהתאם למחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבינלאומי לחבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ.

ביום 15 בינואר 2018, נענה חבר להצעה בגין מלוא אחזקותיו בבנק וביום 16 בינואר 2018 הושלמה העברת אחזקות חבר לידי הבינלאומי.

במהלך השנה פעל הבנק הבינלאומי לרכישת מניותיהם של יתר בעלי המניות בבנק בהתאם לסעיפים 341 ו-342 לחוק החברות.

עם השלמת ההליך וערב ההחלטה על מיזוג הבנק החזיק הבנק הבינלאומי ב-100% מן השליטה ומן הזכות לקבלת רווחים.

ביום 20 בספטמבר נחתם הסכם מיזוג בין הבנק ובין הבנק הבינלאומי. ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי.

על פי הסכם התמזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי (על פי הוראות הפרק הראשון לחלק השמיני בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובהתאם להוראות הפרק השני לחלק ה' 2 לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961) באופן בו הנכסים וההתחייבויות של הבנק כפי שהיו במועד המיזוג, הועברו לבינלאומי ללא תמורה, הבנק חוסל, ללא פירוק ורשם החברות מחק אותו מרישומיו.

אוצר החייל כמותג עצמאי, לרבות הפעילות והצביון של סניפיו, יישמרו גם לאחר מיזוג המשפטי לתוך הבינלאומי ובכלל זה תשמר המומחיות של אוצר החייל בתחום הקימעונאי ובמתן שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון.

פרטים נוספים

241	רכוש קבוע
241	הון אנושי
245	שירותי תפעול
245	הסכמים מהותיים
246	הליכים משפטיים
246	דירוג הבנק
246	מגזרי הפעילות של הבנק
248	התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם
252	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על הבנק

רכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018		
יתרה	פחת שנצבר	יתרה	עלות
במיליוני ש"ח			
61.6	22.7	43.4	66.1
בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)			
5.4	4.6	10.4	15.0
ציוד (לרבות מחשבים ריהוט וכלי רכב)			
67.0	27.3	53.8	81.1
סך הכל			

נכון לתאריך 31 בדצמבר 2018 הבנק הינו הבעלים או החוכר של שטחים המשתרעים על כ- 1,447 אלף מ"ר, ב- 4 נכסים שונים. בנוסף, הבנק שוכר שטחים ברחבי הארץ, המשתרעים על כ- 14,231 אלף מ"ר, ב- 47 נכסים שונים ברחבי הארץ. חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, כאשר לרוב ניתנות לבנק אופציות להארכת תקופות השכירות. על פי רוב, חוזי השכירות הינם צמודים למדד המחירים לצרכן.

מידע נוסף לגבי היבטים נוספים הקשורים להשקעה בבניינים וציוד, ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות

לבנק חברה בת פעילה אחת, חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, מוחזקת בשיעור של 100%, מחזיקה בנכסים שרכש הבנק ומשכירה אותם בעיקר לבנק.

ההון האנושי

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 היו לבנק 46 סניפים ושלוחות. בחינה כוללת של כל סניפי קבוצת הבינלאומי נערכה באופן שוטף במסגרתה נבחנת ההתפתחות ברווחיות ובפעילות העסקית של הסניפים, ביחס לאוכלוסיות המטרה אותן הם נועדו לשרת, היעדים שנקבעו בתוכניות העבודה והיכולת למצות את הפוטנציאל באזור הגיאוגרפי בו פועל כל סניף. במסגרת זו נבחנת באופן שוטף התאמת הפריסה הסניפית לסביבה העסקית ולשינויים באיזורים המהווים פוטנציאל לפיתוח עסקי באוכלוסיית המטרה.

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש של הבנק ניבנתה בהתאמה למדיניות הבנק ויעדיו העסקיים ועיקרה שותפות אסטרטגית בהשגת היעדים העסקיים של הבנק ומימוש מלוא הפוטנציאל של ההון האנושי. בהתאם, במהלך שנת 2018 התמקדה אסטרטגיית משאבי אנוש במספר תחומים עיקריים:

פיתוח ההון האנושי - חיזוק ההון האנושי ופיתוחו בהתאם לצרכי הבנק ויעדיו העסקיים ותוך ראייה לטווח ארוך: איתור ומיצוי הפוטנציאל בקרב העובדים, מיפוי פערי ידע והקניית יכולות ליבה מרכזיות, הכשרות מקצועיות וניהוליות ופיתוח מנהלים.

תכנון כח אדם לטווח ארוך - מיפוי ותכנון צרכי ההון האנושי בהלימה ליעדי הבנק, התאמת מסלולי קריירה, גיוס והכשרת עתודות ניהול ועתודות מקצועיות בהתאם לצרכי הבנק.

פיתוח ארגוני - פיתוח כלים מתקדמים בכל תחומי הטיפול בהון האנושי בארגון, ביניהם: טיוב תהליכי גיוס, קליטה ושימור עובדים, הוקרת עובדים, ייעול תהליכים ארגוניים ובניית כלי בקרה, הערכת ביצועים, תמיכה ביחידות הבנק ועוד.

תקשורת פנים ארגונית - ניהול התקשורת הפנים ארגונית לשם יצירת שיח ושיתוף פעולה חוצה ארגון תוך העצמת ההון האנושי, דגש על פתיחות ושקיפות מידע, עידוד דיאלוג שוטף בבנק באמצעים שונים ומיתוג פעילויות הרווחה של הבנק.

תרבות ארגונית - תמיכה בתרבות המחזקת את ערכי ויעדי הבנק תוך שימת דגש על מצוינות בכל התחומים, אתיקה, אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

כח אדם

אוכלוסיית עובדי הבנק כללה עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כוח אדם. מצבת כח האדם בבנק:

2017	2018	
740	699	מספר משרות ליום 31 בדצמבר*
757	711	מספר משרות ממוצע

*כולל תרגום למשרות של שעות נוספות

ממוצע שנתי של מצבת כח אדם לפי מגזרי פעילות:

המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק.

2017	2018	
565	532	בנקאות אישית
8	8	בנקאות פרטית
134	121	עסקים קטנים וזעירים
22	18	עסקים בינוניים
21	25	עסקים גדולים
7	7	ניהול פיננסי
757	711	סך הכל

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק היה כ- 45 שנים. הותק הממוצע הוא כ- 17.5 שנים. כ-60% מעובדי הבנק בעלי השכלה אקדמאית. כ-12% מעובדי הבנק הם עובדים זמניים.

הכשרה מקצועית ופיתוח משאבי אנוש

הרחבת הידע המקצועי בתחומי בנקאות ופיננסיים ושימוש בידע הנרכש במתן שירות ללקוח היה מן היעדים החשובים של הבנק. מטרת ההכשרה שהתבצעה בבנק היתה לפתח ולהדריך את העובדים והמנהלים בתחום המקצועי, הניהולי וההתנהגותי ולהקנות את המיומנויות הנדרשות לעמידה ביעדים העסקיים של הבנק. היקף ההדרכה בשנת 2018 הסתכם בכ- 2400 ימים (אשתקד 3,800 ימים).

ניוד עובדים

על מנת להקטין ככל הניתן סיכונים ותלות בנושאי תפקידים שונים וכחלק מהפיתוח האישי והמקצועי של העובדים, הבנק הקפיד על ניוד עובדים בתוך הבנק ועל נהלי רוטציה בתפקיד. לשם כך פעל הבנק באופן שוטף לניוד בעלי תפקידים רגישים בסוף תקופת הכהונה הקבועה בנהלי הבנק בהתאם לתוכנית רוטציה רב שנתית, על פי סוג התפקיד ו/או הצרכים הפרסונליים ובכפוף למגבלות של הסכמי העבודה בבנק.

קוד אתי

הבנק פעל למיסוד והטמעת התנהגות אתית, פיתוח כלים להטמעה של הקוד ולקידום תרבות של אתיקה ואחריות חברתית בקרב עובדיו. לשם כך מונו מוסדות אתיקה בבנק, ביניהם ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה אשר אחראי על הטמעת הקוד ועל מתן ייעוץ והדרכה בהתאם לערכי הקוד האתי, בין היתר, באמצעות פורטל הקוד האתי הכולל כלים אינטראקטיביים שונים לשימוש כלל העובדים.

יחסי עבודה והסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב 1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. חברי הנהלת הבנק ומספר מצומצם של עובדים בתפקידים ייחודיים מועסקים בהסכמים אישיים. תוקף הסכם תנאי ההעסקה באוצר החייל הסתיים ביום 31 במרס 2018. בעקבות החלטת דירקטוריון הבנק הבינלאומי ביום 1 במאי 2018 והחלטת דירקטוריון הבנק ביום 17 במאי 2018 להסמיך את הנהלת הבנק הבינלאומי, לבוא בדברים עם ההסתדרות ועם ועד העובדים של אוצר החייל בנוגע לאפשרות מיזוג אוצר החייל עם ולתוך הבנק ו/או שינויים מבניים אחרים באוצר החייל, הודיעה ביום 23 במאי 2018 הסתדרות המעו"ף על סכסוך עבודה באוצר החייל. ביום 20 בספטמבר 2018, הודיעו הבנק הבינלאומי והבנק על חתימת הסכם למיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. בעקבותיו נקטו העובדים בעיצומים שונים. ביום 29 בנובמבר 2018, הכריז ועד העובדים על השבתת הבנק, שביתה שנמשכה עד ליום 12 בדצמבר 2018. ביום 1 בינואר 2019 מוזג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. ביום 6 בינואר 2019 הושבתה חלקית פעילות מטה הבנק עד ליום 13 בינואר 2019. מאז נמשך מו"מ בין נציגות העובדים והנהלת הבנק הבינלאומי לרבות פגישות בין הצדדים שנקבעו בעקבות סעד שביקשה נציגות העובדים מבית הדין לעבודה.

מדיניות התגמול

עובדי הבנק הועסקו בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד משנת 1965, אשר התעדכן מעת לעת בהסכמי שכר תקופתיים. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 22 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים.

בחודש ספטמבר 2017 בחלוף כשלוש שנים ממועד האישור הקודם, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן: "הוראה 301A"), את מדיניות התגמול של הבנק (להלן: "מדיניות התגמול").

מדיניות התגמול נקבעה בהתאם למדיניות התגמול הקבוצתית של הבנק הבינלאומי (להלן: "מדיניות התגמול הקבוצתית"), היא חלה על כלל העובדים וניתנה במסגרתה התייחסות ספציפית לעדכון ההוראות בקשר לתגמול עובדים ועובדים מרכזיים, לרבות בהתאם לתיקונים שחלו בהוראה ממועד פרסומה לראשונה וכן עודכנו הוראות בדבר חלוקת האחריות בין הגורמים הרלוונטיים בבנק העוסקים במנגנון התגמול. כמו כן, במסגרת מדיניות התגמול הקבוצתית עודכנו העקרונות בדבר תגמול קבוע ותגמול משתנה של נושאי משרה בתאגידים נשלטים, לרבות בשים לב לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק הבינלאומי. לגילוי נוסף בנושא "תגמול", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", שעומד לעיון באינטרנט.

תרומה לקהילה

הבנק עודד את עובדיו להשתלב בפעילות של תרומה לקהילה. הבנק מקיים 2 מסלולי תרומה קבועים, האחד בשיתוף עם "מתן – הדרך שלך לתת" במסגרתו תורמים העובדים והבנק בצורה מאורגנת לצרכים חברתיים ולאומיים שונים. השני עם "פתחון לב" במסגרתו אוספים עובדי הבנק מצרכי מזון עבור נזקקים לקראת פסח וראש השנה.

הבנק אימץ גדוד תותחנים במסגרת "אמץ לוחם". האימוץ בא לידי ביטוי בתרומה כספית ובהשתתפות באירועים. הבנק העניק תמיכות וחסינות שונות לצרכים חברתיים וכן עובדי הבנק תורמים בסיוע לצרכים שונים בקהילה. תרומות הבנק למטרות שונות הסתכמו 2018 בכ- 280 אלף ש"ח בדומה לשנים קודמות.

שירותי תפעול

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנו באמצעות חברת מת"ף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן: "מתף"), חברה בת של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנו באמצעות הבנק הבינלאומי.

מתף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי. מתף מספקת את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים.

בחודש דצמבר 2016 נחתם בין הבנק לבין מתף הסכם למתן שירותי מיחשוב, שאחד מנספחיו הוא הסכם לרמת שירות (SLA). ההסכם מעגן בכתב את השירותים הניתנים בפועל לבנק ע"י מתף וכן את עקרונות תשלום התמורה אשר אושרו בוועדת הביקורת ובדירקטוריון.

הבנק לא השקיע לא היוון השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם בוצע פיתוח על ידי מתף על פי דרישת הבנק ושימושו הבלעדי.

הוצאות המחשב ששולמו לחברת מתף בגין שירות עיבוד הנתונים כאמור הסתכמו בשנת 2018 ב- 88.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל 83.2 מיליון ש"ח בשנת 2017.

הסכמים מהותיים

הסכם מיזוג

ביום 20 בספטמבר 2018 נחתם הסכם למיזוג הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי. בעקבותיו מוזג הבנק ביום 1 בינואר 2019. מידע אודות ההסכם נכלל בביאור 1.א. לדוחות הכספיים.

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש נובמבר 2015 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2016.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון. תנאי הריבית ללקוח יקבעו על ידי משרד הביטחון ועל פי תנאי המכרז הוא זה שיישא בכל הפסדי האשראי. משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות.

כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי הבנק במחנות צה"ל. למשרד הביטחון ניתנה האפשרות לבחור בהפעלתם של חלק מן הסניפים.

הסכם חבר

הבנק ראה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית והפרטית. בחודש ספטמבר 2017 נחתם הסכם עם ארגון חבר המאריך הסכם קודם המסדיר את התנאים לניהול חשבונות עמיתי האירגון בבנק. תוקף ההסכם עד לחודש פברואר 2020.

הליכים משפטיים

בדבר תביעות משפטיות ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

דירוג הבנק

ביום 25 בדצמבר 2018 הודיעה חברת מידרוג כי נוכח מיזוגו הצפוי של הבנק עם ולתוך הבנק הבינלאומי יופסק דירוג הבנק. עד למועד המיזוג דורגו פיקדונות לזמן ארוך בדירוג Aa2, כתבי התחייבות נדחים (הון משני תחתון) Aa3.il, והפיקדונות לזמן קצר P-1.il אופק דירוג יציב. דירוגים אלה נבעו מאיתנות פיננסית פנימית ומתמיכה חיצונית גבוהה של החברה האם.

מגזרי הפעילות של הבנק

לתיאור מגזרי הפעילות ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי הפעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה

פעילות קימעונאית - משקי בית ובנקאות פרטית כללי

בשנת 2018 התבצעה הפעילות הקימעונאית באמצעות 31 יחידות בנקאות אישית, 23 יחידות בנקאות פרטית הממוקמות במערך הכולל 46 סניפים ושלוחות ובאמצעות ערוצים ישירים הכוללים פעילות באמצעות האינטרנט, אפליקציה לסלולר מוקד טלפוני ושירותי והודעות בטלפון הסלולרי.

פעילויות, מוצרים ושירותים

הבנק פעל לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים. בין השיפורים הטכנולוגיים שהוצעו ללקוחות בשנת 2018:

חידושים באפליקציה הסלולרית כגון: השקת פיבי הבנקאית הוירטואלית, העברת מט"י במועד עתידי, העברת מט"י ברשימה, התכתבות עם בנקאי וניהול הסכמים מרחוק, שחזור קוד משתמש, advise me, העברת מט"י לאנשי קשר ועדכון פרטי התקשרות.

במקביל חיזק הבנק את יישום תפיסת שירות חדשה של הסניפים הצבאיים שכללה אירגון פעילותם ושינוי בשינוי הלקוחות וכן ערך שינויים במערך הסניפי הכולל של הבנק שמטרתם שינוי הפריסה וצמצום שטחי התפעול במטרה להביא לשיפור השירות וייעול התפעול.

בדומה לשנים קודמות, הציע הבנק בשנת 2018 מסגרות פעילות ייעודיות מתאימות ללקוחות מערכת הביטחון. חלק מן הפעולות הן במסגרת יישום תנאי מכרז משרד הביטחון למתן אשראי שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון וחלקן בנוסף כגון הלוואות גישור, הלוואות שיקום, הלוואות לרכישת רכב במבצעי "חבר". כמו כן, לבנק תכניות הדרכה וייעוץ לפורשי מערכת הביטחון.

פעילות המשכנתאות של לקוחות המיגזר מתבצעת ברובה באמצעות דלפקי המשכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק, בהם ניתן השירות ללקוח. האשראי הניתן נרשם בספרי הבנק הבינלאומי.

על פי הסכם המיזוג אוצר החייל כמותג עצמאי, לרבות הפעילות והצביון של סניפיו, יישמרו גם לאחר מיזוג המשפטי לתוך הבינלאומי ובכלל זה תשמר המומחיות של אוצר החייל בתחום הקימעונאי ובמתן שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון.

פעילות עיסוקית - מגזר עסקים קטנים וזעירים, מגזר עסקים בינוניים ומגזר עסקים גדולים

מבנה המיגזר

הפעילות העיסוקית כוונה לספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים של הבנק. המוצרים והשירותים הותאמו לצרכים העסקיים של הלקוחות, וכללו אשראי עסקי, פקטורינג, ליווי פרויקטים לבניה, ערבויות, פעילות מט"ח וסחר חוץ, פעילות בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד. הפעילות העיסוקית התבצעה באמצעות מערך של יחידות עסקיות שפעלו ב-17 סניפי הבנק הפרוסים ברחבי הארץ, באמצעות צוותי קשרי לקוחות בחטיבה העסקית ובאמצעות מחלקת פקטורינג. כמו כן, לרשות הלקוחות עומדים ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט, בטלפון סוללרי, מוקד טלפוני ושירות SMS.

פעילויות מוצרים ושירותים

במקביל לניהול חשבון שוטף, אשראי, ערבויות לסוגיהן, פעילות סחר חוץ, פיקדונות ופעילות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים וכו' ניתנה ללקוחות אפשרות לקיים פעילות פקטורינג ופעילויות מימון מיוחדות משמשות כבסיס להרחבת סל המוצרים והשירותים ולפעילויות משלימות בסחר חוץ ובמט"ח.

קרנות לסייע לעסקים קטנים ובינוניים - חלק מהפעילות העיסוקית בבנק התבצע באמצעות מגוון קרנות מימון, בחלקן קרנות ייחודיות לבנק. הקרנות מספקות אשראי להקמה, וביסוס עסקים קטנים ובינוניים והן ממומנות בשיתוף פעולה עם גורמים כגון: משרד האוצר, משרד התמ"ת, התאחדות התעשיינים באמצעות הקרן ההדדית של המעסיקים קרנות תורמים ועוד.

בחודש ינואר 2016 זכה הבנק בשותפות עם מיטב ד"ש גמל ופנסיה (להלן "מיטב דש") במכרז החשב הכללי במשרד האוצר לבחירת שותפיות פיננסיות להעמדת הלוואות לעסקים קטנים בערבות מדינה. הבנק ומיטב ד"ש צפויים להעמיד אשראי לעסקים קטנים ובינוניים במהלך השנתיים הקרובות. מאפייני פעילות הקרנות:

- הקלה משמעותית ללקוח בצורך להעמיד ביטחונות, בשל ערבות הגופים השותפים לקרן.
- החלטת מימון מבוססת על בחינת התוכנית והפוטנציאל העסקי.
- יצירת חבילת מימון תואמת את צרכי העסק באמצעות שילוב אפשרי בין הקרנות השונות ובשילוב אשראי בנקאי רגיל.

היקף האשראי שניתן באמצעות הקרנות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2018 בכ- 607 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 747 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, קיטון בשיעור של כ- 18.7%.

התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם

התפתחויות ריאליות

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2018, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית, אך לאורך זמן נחזית מגמה של החלשות הצמיחה. על פי האומדן שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") במהלך חודש פברואר 2019, במחצית השנייה של שנת 2018 צמח המשק ב-2.2% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 3.4% במחצית הראשונה של שנת 2018 ועלייה של 4.3% במחצית השנייה של שנת 2017. העלייה בתוצר במחצית השנייה של שנת 2018 מבטאת עליות בהוצאה לצריכה פרטית, בהוצאה לצריכה הציבורית וביצוא הסחורות והשירותים וירידה בהשקעות בנכסים קבועים. בנוסף, חלה ירידה ביבוא הסחורות והשירותים. פרמטר נוסף המצביע על האטה בקצב הצמיחה הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל שעלה במהלך שנת 2018 ב-3.1%, בדומה לקצב הצמיחה של התוצר. ירידת קצב הגידול של המדד בהשוואה לקצב של שנת 2017 שעמד על 4.2%, משקפת את הקושי של המשק הישראלי להגדיל את היקף הייצור באמצעות הגדלה של כמות העובדים מכיוון ששיעור האבטלה נמוך, והמשק נדרש לספק יותר מהביקושים ממקורות חיצוניים. חטיבת המחקר של בנק ישראל הורידה בחודש ינואר 2019 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2019 ל-3.4% בהשוואה ל-3.6% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2020 הינה 3.5%. התחזית ל-2019 נמוכה מהתחזית הקודמת, בהשפעת האטת הפעילות המשתקפת בנתוני החשבונאות הלאומית. הצריכה הפרטית צפויה לצמוח ב-2019 בקצב נמוך מההערכה הקודמת וההשקעה בנכסים קבועים צפויה לצמוח ב-3% ב-2019 אך ב-2020 היא צפויה להתכווץ ל-2% כתוצאה ממיצוי כמה השקעות גדולות במשק. על פי תחזית משרד האוצר מינואר 2019, קצב הצמיחה הצפוי בשנת 2019 צפוי לעמוד על 3.1%.

סיכויי אשראי של המשק

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה. חברת דירוג האשראי העולמית Moody's העלתה במהלך חודש יולי 2018 את אופק דירוג האשראי של ישראל מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישררה אותו ברמה של A1. משמעות העלאת התחזית הינה סיכוי גבוה להעלאת דירוג האשראי של ישראל במהלך 12-18 החודשים הקרובים. בין הגורמים להעלאת תחזית הדירוג הינם הביצועים הפיסקליים הטובים ובין היתר, הורדת יחס החוב הציבורי לתוצר ביותר מ-10 נקודות האחוז משנת 2008 לכ-60% מהתוצר. גורם נוסף שהביא להחלטה הינו איתנותה הגוברת של הכלכלה, הנתמכת על ידי הדינמיות של מגזר ההי-טק.

חברת S&P העלתה במהלך חודש אוגוסט 2018 את דירוג האשראי של ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-. העלאת הדירוג באה על רקע שיפור במדיניות הפיסקלית של ממשלת ישראל, אשר לצד ביצועים כלכליים חזקים במיוחד, הביאו לירידה ניכרת ביחס החוב הממשלתי נטו לתוצר בשנים האחרונות. נציגי חברת הדירוג הדגישו את חוזקות הליבה של דירוג האשראי של ישראל, כגון: כלכלה מגוונת, מודרנית ומשגשגת, חשבונות חיצוניים חזקים, משמעת פיסקלית ומסגרת מוניטרית גמישה.

תקציב המדינה

על פי אומדן ראשון של משרד האוצר, בשנת 2018 נמדד גירעון בסך 38.9 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה שהם כ-2.9% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 24.6 מיליארד ש"ח שהם כ-1.9% מהתמ"ג בתקופה המקבילה אשתקד. הגירעון שנמדד בשנת 2018 דומה לתכנון בתקציב המקורי שעמד על 38.5 מיליארד ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג. עם זאת ההכנסות היו גבוהות מהחזוי בסך כ-0.7 מיליארד ש"ח וההוצאות היו גבוהות מהתכנון בתקציב המקורי בסך כ-1.1 מיליארד ש"ח.

הוצאות המשרדים האזרחיים עלו ב-6.2% ואילו בתקציב המקורי תוכנן גידול שנתי של 5.2% בהשוואה לאומדן הביצוע בשנת 2017. הוצאות מערכת הביטחון עלו ב-1.6%, ואילו בתקציב המקורי תוכנן קיטון שנתי של -0.4%.

הכנסות המדינה ממיסים בשנת 2018 הסתכמו בכ-306 מיליארד ש"ח, עלייה ריאלית של 2.3% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בניכוי תיקוני חקיקה, הכנסות חריגות והקדמת יבוא כלי רכב בצדמבר 2016 על חשבון 2017. על פי תחזית משרד האוצר מינואר 2019, תחזית הגירעון לשנת 2019 עומדת על 3.5%.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק נמצאת במגמה של עלייה, אם כי היא עדיין נמוכה וזאת לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% בשנת 2018, לאחר עלייה של 0.4% בשנת 2017 מעט מתחת לרף התחתון של יעד האינפלציה של בנק ישראל, העומד על 1%. יצוין כי בחמש השנים האחרונות, 2014-2018, נרשמה ירידה מצטברת של 0.2% במדד המחירים לצרכן.

בשנת 2018 עיקר העלייה נרשמה בסעיפי ירקות ופירות – 12.4%, דיור – 1.9% ומזון – 0.8%. עיקר הירידה נרשמה בסעיפי הלבשה והנעלה – 2.9% וריהוט וציוד לבית – 1.2%.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2019, האינפלציה בשנת 2019 תעמוד על 1.3% ובשנת 2020 תעמוד האינפלציה על 1.8%. התחזית מבטאת את ההערכה כי שוק העבודה ההדוק יוסיף לתמוך בעלויות שכר ותביא לכך שהאינפלציה תתכנס למרכז היעד. אולם על פי הערכות עליית האינפלציה צפויה להיות הדרגתית, על רקע תהליכים שנראה כי הם טרם מוצו, המשך הגידול בתחרות, הצעדים שהממשלה נוקטת כדי להוזיל את יוקר המחייה והתפתחות המסחר באינטרנט.

נכון לחודש ינואר 2019, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור של 1.2%, הנמצא בתוך יעד יציבות המחירים של הממשלה, כאמור.

המשך המדיניות המוניטרית של בנק ישראל, תלויה, בין היתר, בסביבת האינפלציה הקיימת והתבססותה בתוך טווח היעד.

שוק הדיור

הפירוטומים האחרונים משקפים ירידה במחירי הדירות ובהיקפי העסקאות. על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, שפורסם בחודש ינואר 2019, נרשמה ירידה של 0.4% במחירי הדירות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2018, בהשוואה לעסקאות שבוצעו בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2018. מחירי העסקאות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2018 ירדו ב-2.3%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

ב-12 החודשים שבין אוקטובר 2017 לספטמבר 2018 הוחל בבנייתן של כ-44,510 דירות, ירידה של כ-17% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, ונסתיימה בנייתן של כ-47,700 דירות, ירידה של 6.7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2018 נמכרו כ-5,650 דירות חדשות, עלייה של כ-17%, בהשוואה למספר הדירות החדשות שנמכרו בחודשים יוני-אוגוסט 2018, בניכוי הגורמים העונתיים.

ב-12 החודשים שבין דצמבר 2017 לנובמבר 2018 נרשמה ירידה של כ-10% במספר הדירות החדשות שנמכרו, בהשוואה ל-12 החודשים הקודמים, בניכוי הגורמים העונתיים.

שוק העבודה

שיעורי האבטלה ממשיכים להיות נמוכים ויציבים. שיעור האבטלה בחודש נובמבר 2018 (בקרב גילאי 15 ומעלה) עמד על 4.1%, בדומה לחודש אוקטובר 2018. בקרב גילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) שיעור הבלתי מועסקים נמוך ועמד בחודש נובמבר 2018 על 3.6%, בדומה לחודש אוקטובר 2018. על פי חטיבת המחקר של בנק ישראל, שוק העבודה ההדוק, צפוי לתמוך בעלויות שכר וכך לתרום לעלייה באינפלציה.

שער החליפין

בשנת 2018, עלה שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-8.1% ושער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-3.4%.

במהלך שנת 2018 רכש בנק ישראל כ-3.3 מיליארד דולר (מזה 1.5 מיליארד דולר בגין רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין).

בחודש נובמבר 2017 הודיע בנק ישראל שבמסגרת התכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, ירכוש הבנק בשנת 2018 כ-1.5 מיליארד דולר. בחודש נובמבר 2018 הודיע בנק ישראל על סיום תוכנית רכישות המט"ח שנועדו לקזז את השפעת הפקת הגז על שער החליפין. יחד עם זאת בנק ישראל הדגיש כי הוא ימשיך לפעול בשוק

המט"ח במקרה של תנודות חריגות בשער החליפין, אשר אינן תואמות את התנאים הכלכליים הבסיסיים, או כאשר שוק מט"ח אינו מתפקד כראוי.

שער החליפין ליום	שער החליפין ליום	שער החליפין ליום	שיעור השינוי שנת 2017	שיעור השינוי שנת 2018
31.12.18	30.9.18	31.12.17		
3.75	3.63	3.47	(9.8%)	8.1%
4.29	4.22	4.15	2.7%	3.4%

ריבית בנק ישראל

בחודש נובמבר 2018 העלה בנק ישראל את הריבית, לראשונה מפרברואר 2015, ב-0.15 נקודות אחוז לרמה של 0.25%. סביבת האינפלציה התייצבה מעל הגבול התחתון של יעד המחירים. הציפיות לטווחים הבינוניים נותרו מבוססות בתוך תחום היעד. המשך עליית השכר והימצאות המשק בסביבת תעסוקה מלאה, ייתמכו בהמשך עליית האינפלציה לכיוון מרכז היעד, כמו גם הפיחות, במידה שיתמיד.

בנק ישראל מעריך שתוואי העלאת הריבית בעתיד יהיה הדרגתי וזהיר, באופן שיתמוך בתהליך שבסופו האינפלציה תתייצב בסביבת מרכז תחום היעד, ובפעילות הכלכלית.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2019, הריבית צפויה לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של שנת 2019 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.75% ברבעון הראשון של שנת 2020. חזאי שוק ההון מעריכים כי העלאת הריבית הבאה לא תהיה לפני תחילת 2020.

הסביבה הגלובלית

תמונת המקרו של הכלכלה העולמית ממשיכה להצביע על ירידה במומנטום, תנודתיות גבוהה וחוסר ודאות. מסתמן שהסיכונים שיוצרת ההחרפה ב"מלחמת הסחר" מחלחים גם לפעילות העסקית של חברות מובילות. בתי ההשקעות עדכנו כלפי מטה את תחזיות הצמיחה למרבית הגושים, ונמשכת ההתמתנות בסחר העולמי בקרב המשקיעים המפותחים. הצימצום המוניטרי הגלובלי צפוי להאט: למרות שהריבית בארה"ב ובמספר משקים נוספים עלתה, השווקים בארה"ב כבר אינם מתמחרים העלאת ריבית נוספת, והשווקים באירופה משקפים דחייה במועד שבו הריבית צפויה לעלות. בשווקים הפיננסיים נרשמו ירידות שערים ותנודתיות חדה במרבית מדדי המניות, תשואות האג"ח הממשלתיות ירדו, ומרווחי האג"ח התאגדי התרחבו.

ארה"ב המשיכה לצמוח בקצב גבוה אך הוא צפוי להתמתן מעט ברבעון הרביעי. באירופה הפעילות הכלכלית מאבדת מומנטום ומדדי הסנטימנט מוסיפים להיחלש. התבוננות במדינות העיקריות באירופה מעלה תמונה מעורבת: בצרפת ובספרד נרשמה צמיחה חיובית בשעה שבגרמניה ובאיטליה ניכרה התכווצות. בבריטניה נרשמה האצה בצמיחה, אך אי-הוודאות נותרה גבוהה לנוכח הברקזיט.

ביפן פורסמו ברבעון הרביעי נתוני פעילות שמצביעים על התאוששות, לאחר ההתכווצות ברבעון השלישי. במשקים המתעוררים חלה התייצבות יחסית, אך קצב הצמיחה עלול להיפגע עקב החרפה אפשרית ב"מלחמת הסחר" והשלכות הצמצום המוניטרי במשקים המפותחים.

הצמיחה בסין מוסיפה להיחלש גם ברבעון הרביעי, בעיקר במגזר הייצור.

קרן המטבע הבינלאומית פירסמה במהלך חודש ינואר 2019 תחזית פחות אופטימית לצמיחה הגלובלית. הקרן הודיעה על הורדת תחזית הצמיחה העולמית בפעם השנייה ברציפות לצמיחה בשיעור של 3.5% בשנת 2019 ובשיעור של 3.6% בשנת 2020, בהשוואה לתחזית צמיחה של 3.7% שפורסמה במהלך אוקטובר 2018. הירידה בתחזית הצמיחה נובעת בעיקר מירידה בביקוש ברחבי אירופה והתנודות בשוקי ההון. בקרן המטבע אף הזהירו עי מתיחות סחר חדשה עלולה להוביל לבעיות נוספות.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2018 נרשמו ירידות במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 35 ירד בכ- 3.0% ומדד ת"א 125 ירד בכ- 2.3%. מדד האג"ח הכללי ירד בכ- 1.5%. מרבית הירידות בשוקי ההון התרחשו במהלך חודש דצמבר 2018, בו ירד מדד ת"א 35 ב- 10.2%, מדד ת"א 125 ירד ב- 9.2% ומדד האג"ח הכללי ירד ב- 0.5%. במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית נרשמה מגמת עלייה בהיקפי המחזוריים. במחזורי המסחר היומיים הממוצעים של מניות ת"א 35 נרשמה עלייה של כ- 11.5% ובמניות ת"א 125 נרשמה עלייה של 2.8%. במחזורי המסחר של האג"ח נרשמה עלייה של 1.8%.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים במיליוני ש"ח	מחזורי מסחר יומיים ממוצעים במיליוני ש"ח	שיעור השינוי ב- % ינואר - דצמבר 2017	שיעור השינוי ב- % ינואר - דצמבר 2018	
742	827	2.7%	(3.0%)	מדד ת"א 35*
996	1,024	6.4%	(2.3%)	מדד ת"א 125*
3,639	3,706	4.7%	(1.5%)	מדד אג"ח כללי

* החל מיום 9 בפברואר 2017 חל שינוי בשמות המדדים - מדד ת"א 25 הפך לת"א 35 ומדד ת"א 100 הפך לת"א 125.

בסך גיוסי ההון (מניות ואג"ח), במהלך שנת 2018 חלה ירידה של כ- 7.9%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נרשמה בגין ירידה סגוסי מניות והמירים וגיוסי אג"ח קונצרני.

שיעור השינוי	ינואר - דצמבר 2017	היקף גיוסי ההון במיליוני ש"ח ינואר - דצמבר 2018	
(35.5%)	11,657	7,524	מניות והמירים
0.2%	46,279	46,353	אג"ח ממשלתי
(8.6%)	72,006	65,793	אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)
(7.9%)	129,942	119,670	סך הכל

מדד ה-S&P-500 ירד בכ- 6.2% במהלך שנת 2018. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ- 11.8%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ- 16.6%. מרבית הירידות נרשמו במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018, מדד ה-S&P-500 ירד בכ- 14.0%. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ- 10.4%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ- 7.8%.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על הבנק

להלן תמצית פירוט של שינויי חקיקה ויזמות חקיקה רלוונטיים עיקריים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע מהותית על פעילות הבנק.

בנקאות

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב ושל עסקאות חיוב מיידיות), התשע"ט-2018

הצו, שפורסם ביום 25 בנובמבר 2018, קובע כי שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב ושל עסקאות חיוב מיידיות, מוכרז שירות בר-פיקוח לעניין העמלה הנגבית בעדו ומועברת למנפיק. שיעור העמלה שנגבית בעד שירותי סליקה צולבת יהיה כקבוע בתוספת לצו. בהתאם לצו, עמלת סליקה צולבת על עסקאות חיוב נדחה תופחת משיעור של 0.7% עד לשיעור של 0.5% בחמישה שלבים. בשלב ראשון, החל מיום 1 בינואר 2019 תופחת ל-0.6% (למעט לקוח שהוא מוסד ציבורי – 0.55%), והחל מיום 1 בינואר 2020 תופחת, מידי שנה, ב-0.025% נוספים. בשלב האחרון, החל מיום 1 בינואר 2023, תופחת ל-0.5%.

עמלת סליקה צולבת על עסקאות חיוב מיידיות תופחת משיעור של 0.3% עד לשיעור של 0.25% בשני שלבים, הראשון החל מיום 1 בינואר 2021 והשני מיום 1 בינואר 2023.

טיטת תיקון כלכלי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008

הטיטת, אשר הופצה על ידי איגוד הבנקים ביום 25 באוקטובר 2018 לאחר שפורסמה להערות הציבור, כוללת מספר תיקונים, שעיקרם - חובת צירוף לקוח שהינו עסק קטן או עוסק מורשה למסלול עמלות המתאים לו, ביזמת הבנק, כאשר בהתאם לבדיקה שנקבעה בכללים הלקוח עשוי להנות מחיסכון בעמלות כתוצאה מהצירוף למסלול; עדכון הבדיקה הקבועה בכללים לצירוף אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות למסלול עמלות בסיסי, ביזמת הבנק; הוספת עמלות לתעריפון בגין שירותים מיוחדים חדשים וכן עדכון הכללים בעניין גילוי התעריפון והצגת מידע על עמלות.

החלטת רשות ההגבלים העסקיים בעניין פטור הסכם הכרה הדדית

ביום 30 ביולי 2018 ניתנה החלטה של מ"מ הממונה על הגבלים עסקיים בעניין בקשת פטור שהוגשה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בקשר עם הסכם שעניינו הסכמה הדדית לשימוש של לקוחות כל צד להסכם במכשירי הבנק האוטומטיים (להלן - "ATM") של הצדדים האחרים, הסדרת הפן התפעולי וקביעת גובה העמלה בין הצדדים בגין פעילות זו, אשר נחתם בשנת 1984 בין הבנק לבין בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן - "ההסכם"), אליו הצטרפו במועד מאוחר יותר בנק ירושלים בע"מ ובנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.

מ"מ הממונה העניק להסכם פטור מותנה בתנאים, שאלה עיקרם: הצדדים יצרכו להסכם בתנאים שווים וללא עלות כל מנפיק או מתפעל מכשירים אוטומטיים המעוניין בכך, בתנאי שיתקיים לגביו אחד משני התנאים הבאים: א. הוא מפוקח על פי דין לעניין פעילותו כמנפיק או כמתפעל מכשירים אוטומטיים ומבצע פעולות הנוגעות לסליקת ATM, אשר כלולות בהסכם. במקרה זה, ניתן יהיה לגבות מאותו גוף מתפעל תשלום חד פעמי, מבוסס עלויות, שגובהו לא יעלה על ההוצאות הנובעות באופן ישיר מהתאמת המערכות של יתר הצדדים להסכם לצורך החיבור; ב. הוא מתפעל מכשירים אוטומטיים או מנפיק מפוקח על פי דין לעניין פעילותו כמנפיק המבצע את כל הפעולות הנוגעות לסליקת ATM, אשר כלולות בהסכם, באמצעות אחד הצדדים להסכם או באמצעות שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן - "שב"א"). שיעור העמלה בגין משיכת מזומן יהיה זהה לכל הצדדים להסכם, לרבות אלו שיצטרפו להסכם בהתאם לתנאי הפטור המצוין לעיל, ולא יעלה על 20 סנט לפעולה.

הצדדים לא יסרבו סירוב בלתי סביר להתקשר בהסכם למתן שירותי סליקת ATM עם כל מנפיק או מתפעל מכשירים אוטומטיים או בהסכם לשימוש במכשירים אוטומטיים עם כל מתפעל מכשירים אוטומטיים. ככל ששב"א תפעיל ממשק סליקת ATM, החובה להתקשר כאמור לא תהא בתוקף לגבי מנפיקים ומתפעלי מכשירים אוטומטיים שבאפשרותם לעשות שימוש בממשק הסליקה לצורך פעילותם. הפטור בתוקף למשך 5 שנים.

חוק הגנת הצרכן (תיקון מספר 57), התשע"ח-2018

החוק, אשר פורסם ביום 25 ביולי 2018, כולל תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, ולפיו תאגיד בנקאי המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, ייתן מענה אנושי מקצועי ללקוח לפחות לסוגי השירותים המפורטים להלן: טיפול בתקלה, בירור חשבון, סיום התקשרות. בנוסף, נקבע כי משך ההמתנה לקבלת מענה אנושי מקצועי בסוגי השירותים הנ"ל לא יעלה על שש דקות מתחילת השיחה, והלקוח לא יופנה לשירות השארת הודעה, אלא אם כן בחר בכך. המפקח על הבנקים יהיה רשאי להורות כי תאגיד בנקאי רשאי לחרוג ממשך ההמתנה הקבוע לעיל, בשיעור מכלל הפניות לתקופה שקבע, או בפרק זמן שקבע. טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין להסדרת הנושא פורסמה ביום 20 לינואר 2019. תחילתו של החוק שנה מיום פרסומו.

חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019

ביום 9 בינואר 2019 פורסם החוק, אשר נחקק בהמשך להמלצות דוח הוועדה הבינמשרדית לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים, ויוצר הסדרה מקיפה ואחידה של נושא שירותי התשלום ואמצעי התשלום וכן מחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986. החוק מותאם להתפתחויות הטכנולוגיות בתחום שירותי התשלום, ומתבסס גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות שנקבעו ב-PSD (Payment Service Directive).

החוק מסדיר שתי מערכות חוזיות עיקריות -

- בין "נותן שירות תשלום למשלם" (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם.
- בין "נותן שירות תשלום למוטב" (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).

שירותי התשלום עליהם חל החוק הם הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקת תשלום וניהול חשבון תשלום, ותחילתו על הבנק רחבה וכוללת גם שירותי תשלום במסגרת פעולות מסוימות המבוצעות בחשבונות העו"ש.

החוק עוסק בהוראות המהותיות וההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום וקובע הוראות בנושאים העיקריים הבאים - חוזה שירותי תשלום (אופן כריתת החוזה, תוכנו, קיומו וסיומו), גילוי נאות ואיסור הטעיה, פעולת תשלום (ביצועה, הפסקתה והאחריות לה), הקפאת השימוש באמצעי תשלום, שימוש לרעה באמצעי התשלום, הרשאות לחיוב (של חשבון או אמצעי תשלום), אופן ביצוע הוראות תשלום, קביעת סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרות מסוימות של הוראות החוק. החוק כולל איסור התנייה על הוראותיו אלא לטובת לקוח, למעט ביחס ללקוח שהוא עסק שמחזור המכירות השנתי שלו עולה על 30 מיליון ₪.

מועד תחילת החוק יהיה שנה מיום פרסומו ("יום התחילה"), וניתנה לשר המשפטים סמכות להורות על דחיית יום התחילה בשנה נוספת לכל היותר. החוק יחול גם על אמצעי תשלום שהונפק לפני יום התחילה ועל הרשאה לחיוב שניתנה לפני יום התחילה, בכפוף להוראות המעבר שנקבעו לענין זה. בנוסף, מחייב החוק תיקון מספר נושאים בחוזים הקיימים לשירותי תשלום עד ליום התחילה. בשלב זה, לא ניתן לכמת את השפעת החוק על הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 בעניין כרטיסי חיוב

בהתאם לתיקונים להוראה, שפורסמו ביום 2 ביולי 2018, וביום 21 בנובמבר 2018, מנפיק שהינו בנק יעביר למתפעל הנפקה את התמורה בגין כל העסקאות שנעשו בכרטיס חיוב שהנפיק, בהתאם למועדים שנקבעו/ בהסכם הסליקה הצולבת, ללא תלות במועד החיוב של הלקוח או בזהות הסולק שאליו מעביר מתפעל ההנפקה את התמורה.

מועד תחילת ההוראה נקבע ליום 1 בפברואר 2019 ביחס לתמורה שנדרש מתפעל ההנפקה להעביר לסולק במועד זה.

כלל הבנקים ומתפעלי ההנפקה נדרשים להמציא למפקח על הבנקים את הסכמי התפעול החדשים (לרבות חידוש של הסכם קיים שנעשה בו שינוי מהותי, לדעת הבנק או מתפעל ההנפקה) שנחתמו עד 31 בינואר 2022. בנק בעל היקף פעילות רחב נדרש לקבל את אישור המפקח להסכם החדש (דרישה זו אינה חלה על הבנק). מועד תחילת הוראה זו הוא מיום פרסומה.

- קביעת הסדר ליישום הוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 בעניין הצגת מידע על ידי בנק ביחס לכלל כרטיסי החיוב שברשות הלקוח, אשר התשלום בגינם נעשה בדרך של חיוב חשבון הלקוח (לרבות כרטיסים חוץ בנקאיים).

מועד התחילה של תיקון זה הוא במועד כניסתו לתוקף של סעיף 77 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. ביום 31 בינואר 2019 נדחה מועד התחילה של סעיף 77 הנ"ל ליום 31 לינואר 2020.

- עדכון והרחבת חובת המנפיק למסור ללקוח מידע אודות עסקאות שביצע בכרטיס חיוב באמצעות ערוצי התקשורת שהוא מעמיד לרשות לקוחותיו ולכל הפחות באתר האינטרנט שלו ובאפליקציה בסלולר.

- הרחבת ההיתר לחברות כרטיסי אשראי למשלוח הסכם כרטיס חיוב ללקוח בכל אמצעי המשלוח הנהוגים בחברה, ולא רק בדואר.

טיטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 - ניהול מסגרות אשראי

טיטת מעודכנת לתיקון ההוראה פורסמה ביום 28 באוקטובר 2018, ועיקרה הרחבת תחולת ההוראה גם ביחס למסגרות הניתנות בכרטיסי אשראי. בנוסף להרחבת התחולה, עודכנו מספר דרישות בהוראה הנוגעות להסכם האשראי ולחריגות ממסגרת האשראי וכן התווספו דרישות הנוגעות למתן התראות ללקוחות אודות אופן ניצול מסגרות אשראי בחשבון העו"ש ובכרטיסי אשראי.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 359A - מיקור חוץ

ההוראה פורסמה על ידי בנק ישראל ביום 8 באוקטובר 2018 במטרה לקבוע עקרונות להעברת פעילויות שונות למיקור חוץ, תוך צמצום החשיפה לסיכונים פוטנציאליים הגלומים במיקור חוץ.

ההוראה חלה כאשר תאגיד בנקאי עושה שימוש בצד ג' על מנת לבצע, על בסיס מתמשך, פעילויות מהותיות הכלולות ברשימת עיסוקיו של התאגיד הבנקאי לפי חוק הבנקאות (רישוי), בשמו או עבורו. ההגדרה של פעילות כ"מהותית" תיקבע על ידי התאגיד הבנקאי בהתאם לשיקולים המפורטים בהוראה. יישום ההוראה בתוך קבוצה בנקאית יהיה לפי הערכת הסיכונים של התאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראה, אין להעביר למיקור חוץ את תפקידי הדירקטוריון והנהלה הבכירה, וכן החלטות המחייבות הפעלת שיקול דעת בנושאים הכוללים, בין היתר, פתיחת חשבון ללקוח או סגירתו ופעילות חיתום בהלוואות, אלא אם יתקיימו התנאים שנקבעו בהוראה. כמו כן נקבעו תנאים למיקור חוץ של פנייה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לקבלת אשראי והרחבו האפשרויות של תאגידי בנקאיים להתקשר עם מתווכים.

ההוראה מטילה חובות על הדירקטוריון, הנהלה הכללית והביקורת הפנימית, ומחייבת, בין היתר, לבצע בדיקת נאותות לנותן השירות, להסדיר את מיקור החוץ בחוזה כתוב, ולגבש תכנית מקיפה לניהול סיכונים מיקור חוץ ותכנית המשכיות עסקית.

מועד תחילת ההוראה נקבע ליום 31 במרס 2020 וניתנה אפשרות ליישום מוקדם של ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 - בנקאות בתקשורת

ביום 25 בדצמבר 2017 פורסם תיקון להוראה, במסגרתו הוסדרו בעיקר הכללים ליישום חובה, שהוטלה על התאגידים הבנקאיים בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, להעביר מידע בדבר יתרת לקוח בחשבון עובר ושב לגופים פיננסיים אחרים. מועד תחילת ההוראה נקבע ליום 31 ביולי 2018.

ביום 22 במרס 2018 פורסם תיקון נוסף להוראה במסגרתו נקבעה דרך נוספת לפתיחת חשבון מקוון ואימות פרטי זהות הלקוח באמצעות שימוש בטכנולוגיה לזיהוי ואימות חזותיים מרחוק, בכפוף לאישור הפיקוח על הבנקים. במסגרת תיקון זה הותרה גם פתיחת חשבון מקוון לקטין שמלאו לו 16 שנים, והותרה פעילות בדואר אלקטרוני ללא הצפנה, בכפוף להערכת סיכונים ובקורות נוספות.

ביום 13 בנובמבר 2018 פורסם תיקון נוסף להוראה שעיקריו- מתן אפשרות לצרף או לגרוע מרחוק בעלים בחשבון או מורשה חתימה בחשבון, וביטול שתי מגבלות בהוראה - האחת, איסור שינוי בעלי חשבון מקוון לאחר פתיחתו, והשנייה, איסור פעילות מורשה חתימה בחשבון מקוון.

ביום 18 בדצמבר 2018 פורסמה טיוטת תיקון להוראה שעיקרה החלת הנחיות ההוראה על השירותים הבנקאיים הניתנים בפקס וכן הקלה באמצעי זיהוי ואימות בהעברה למוטבים.

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 367- בנקאות בתקשורת ומספר 462 - השקעות של לקוחות בנכסים פיננסיים באמצעות מנהלי תיקים

ביום 4 באוקטובר 2018 פורסמה הוראת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 ומספר 462. התיקון להוראות מאפשר מתן יפוי כוח לבעל רשיון ניהול תיקים ("מנהל תיקים") באופן מקוון וללא צורך בהגעת הלקוח לסניף, וכן מאפשר למנהל תיקים לפעול בחשבון שנפתח באופן מקוון.

אשראי ובטוחות

החוק וההצעה שלהלן כוללים רפורמה משמעותית בדיני בטוחות וחדלות פרעון, העלולה לפגוע בזכויות נושים מובטחים וביכולת גביית חובות.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

החוק פורסם ביום 15 במרס 2018 והוא ייכנס לתוקף 18 חודשים מיום פרסומו. בחוק נקבעו הוראות מעבר בנושאים שונים, לרבות בעניין שעבוד צף. החוק מאחד את דיני חדלות הפירעון, שכיום מפוזרים במספר חוקים שונים (מהותית וארגונית) תחת קורת גג אחת. מדובר ברפורמה רחבת היקף, הכוללת שינויים רבים בנושאים רבים בדין הקיים ובכלל זה, מטילה על הבנק, כנושה מובטח, הגבלות שונות, לרבות ביחס למימוש בטוחות לאשראי שניתן לפני תחילת החוק. בעוד שבעבר המטרה העיקרית של החקיקה בתחום דיני הפירעון הייתה השאת החזר החוב לנושים השונים, בחוק החדש המטרה העיקרית שונתה באופן מהותי והיא שיקום החייב. מטרה זו באה לידי ביטוי לאורך החוק כולו.

החוק כולל, בין היתר, את החידושים הבאים: הגדרת חדלות פרעון תהיה לפי המבחן התזרימי במקום המבחן המאזני הנהוג כיום; חוב המובטח בשעבוד צף ייגבה מהנכסים הכפופים לשעבוד רק עד 75% מערכם. יתרת החוב המובטח בשעבוד הצף, תהפוך לחוב רגיל ותהיה במעמד שווה לכלל החובות הרגילים האחרים; תשלומים שיתקבלו ע"ח חוב ייזקפו לפי הסדר שלהלן: קרן החוב, רבית הסכמית ובכפוף להוראות החוק, בתנאים מסוימים, בסוף גם רבית פיגורים; רבית פיגורים שנצברה לטובת נושה מובטח לאחר צד חדלות הפירעון, לא תחשב לחוב מובטח ותפרע רק לאחר פירעון חובם של הנושים הרגילים; נושה רגיל לא יוכל להיפרע מרבית פיגורים שנצברה לטובתו, לאחר צד חדלות הפירעון; רשימת החובות בדין קדימה שונתה; השתנה סף הכניסה להליך חדלות פירעון; תכנית לשיקום היחיד תיקבע לתקופה של עד 3 שנים, בסופה יחיד שיעמוד בתנאי התכנית, יזכה להפטר ויתכנו מקרים בהם חייב יוכל לקבל הפטר אף לאלתר; זכות הנושה לקבוע את סוג ההליך תופקע ובית המשפט הוא זה שיקבע איזה הליך מתאים; השפעת הנושה המובטח

על זהות בעל התפקיד, גם במקרה של מימוש נכס המשועבד לטובתו, תהיה, אם בכלל, מועטה; ככלל, נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתיחת הליכי חדלות פירעון, ועוד.

הצעת חוק המשכון, התשע"ה-2015

ההצעה, אשר אושרה בקריאה ראשונה ביום 17 ביולי 2015 והחלה להידון בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ביום 29 במאי 2018, כוללת שינויים מרכזיים בדיני השעבודים, בין היתר כמפורט להלן: זכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד "השעבוד השוטף" - החברה החייבת תוכל ליצור משכון קבוע על הנכסים העתידיים של החברה, ומעמדו של משכון זה לא יהיה נחות אוטומטית ביחס לשעבודים ספציפיים; ביטול האפשרות של נושה להגביל את כוחו של החייב לבצע עסקאות בנכס הממושכן, ועוד.

תחרותיות

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מספר 5), התשע"ז-2017

ביום 9 באוגוסט 2017 פורסם תיקון מספר 5 לחוק שבנדון, במסגרתו תוקן, בין היתר, גם שם החוק ל "חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993" ("החוק").

התיקון לחוק נעשה על רקע המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ומטרתו להשוות בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לאלה החלות על מלווים מוסדיים, לרבות המערכת הבנקאית. במסגרת התיקון נקבעו תקרות ביחס לעלות האשראי וביחס לרביית על אשראי בפיגור, ובנוסף הוחלו גם על הגופים המוסדיים וביניהם הבנקים, כלל הוראות החוק לרבות הוראות הקשורות בתהליך מתן האשראי וגבייתו. התיקון לחוק קובע סנקציות פליליות ומנהליות בגין הפרות שונות. החוק חל על יחידים בלבד, אולם לשר המשפטים סמכות להרחיב את התחולה גם לתאגידים מסוג שייקבע. התיקון יחול על חוזים שייכרתו מיום כניסת התיקון לתוקף. ביום 8 בנובמבר 2018 פורסם תיקון נוסף לחוק אשר דחה את מועד התחילה המקורי וקבע כי התיקון האמור ייכנס לתוקפו שישה חודשים מיום שיפורסמו תקנות ראשונות על פיו או 27 חודשים מיום פרסום התיקון לחוק, לפי המוקדם.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 449 - פישוט הסכמים ללקוח

ההוראה, אשר פורסמה ביום 10 ביולי 2018, נועדה לקבוע מבנה וכללים לפישוט הסכמים בנקאיים למתן אשראי, ומהווה יישום של סעיף 3(ד) לחוק אשראי הוגן הנזכר לעיל. ההוראה קובעת כי על התאגיד הבנקאי להציג בפני הלקוח, באופן מרוכז ותמציתי בדף הראשון להסכם אשראי, את הפרטים והתנאים המשתנים והמהותיים להתקשרות הספציפית עמו. מועד תחילת ההוראה נקבע ליום 9 במאי 2019.

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018,

פרק ב': בנקאות - מעבר חשבונות בין בנקים

החוק, אשר פורסם ביום 22 במרס 2018 מתקן, בין היתר, את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981, במטרה להפחית את החסמים הקיימים בשוק הבנקאות שמקשים על מעבר לקוחות בין בנקים.

החוק מחייב את הבנקים לאפשר העברת פעילות פיננסית של לקוח מהבנק בו היא מתנהלת לבנק הקולט, באופן מקוון, נוח, אמין ומאובטח, ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך זה, בתוך 7 ימי עסקים מהמועד שבו קיבל הבנק המקורי הודעה על אישור בקשת הלקוח בידי הבנק הקולט.

הנגיד, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי הוראות אלה לא יחולו על בנקים מסוימים (בנק בעל היקף פעילות קטן - ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים, או בנק מקוון), או לקבוע שההוראות יחולו בתום תקופה שיקבע הנגיד או שיחולו עליהם רק כבנק קולט או כבנק מקורי.

החוק קבע עיצום כספי בגין הפרות מסוימות של הוראותיו (שייכנס לתוקף כעבור ארבע שנים מיום פרסום החוק).

מועד התחילה - שלוש שנים מיום הפרסום (עם אפשרות דחייה בשתי תקופות נוספות של חצי שנה כל אחת). הבנק
נערך ליישום החוק במועד שנקבע.

ביום 25 לנובמבר 2018 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים),
התשע"ט-2018, ובהם נקבע כי הוראות התיקון האמור תחולנה בהתקיים התנאים הבאים, במצטבר:
1. החשבונות, הן בבנק המקורי והן בבנק הקולט, הם חשבונות עו"ש.
2. ישנה זהות מוחלטת בין בעלי החשבון בבנק המקורי ובבנק הקולט, או לחלופין- כל בעלי החשבון בבנק המקורי הם
בעלים גם בחשבון בבנק הקולט (ניתן שיהיו בעלים נוספים).
3. החשבון בבנק המקורי אינו נושא מגבלות מסוימות הנקובות בכללים, כגון - החשבון אינו מסווג כחשבון נאמנות,
החשבון אינו מנוהל באמצעות אפטרופוס, החשבון אינו בבעלות לקוח שנמצא בהליכי פשיטת רגל, ועוד.
בנוסף, עד למועד התחילה של התיקון, יקבע הנגיד בכללים את סוגי הפעילויות הפיננסיות עליהם יחול התיקון, ואשר
יכללו במסגרת העברת החשבונות.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 21), התשע"ט – 2019

התיקון פורסם ביום 10 בינואר 2019, ובמסגרתו תוקן, בין היתר, שם החוק ל- "חוק התחרות הכלכלית" והממונה
על הגבלים עסקיים יקרא מעתה "הממונה על התחרות". תיקונים מהותיים נוספים בחוק הינם: הרחבת אחריותם
של נושאי משרה בתאגיד והטלת חובות פיקוח ומניעת עבירות על החוק בידי התאגיד או בידי עובדיו; הרחבת הגדרת
"בעל מונופולין" באופן שבעל מונופולין יהיה גם מי שמרכז בידי כוח שוק משמעותי וזאת אף אם הוא אינו מחזיק
בנתח שוק הגבוה מ- 50%; העלאת תקרת העיצום הכספי שרשאי הממונה להטיל על תאגיד שהפר את הוראות
החוק, באופן שהעיצום הכספי המקסימלי יהיה 8% ממחזור המכירות של התאגיד ולא יותר מ- 100 מיליון ש"ח,
והחמרת הענישה הפלילית המרבית על עבירות הסדר כובל.

שוק ההון

א. קופות גמל

משרד האוצר פרסם ביום 19 בדצמבר 2016 את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה,
מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016, אשר מתקנת טיוטות קודמות באותו נושא.
על פי הטייטה משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם עם תאגיד למתן שירותי ניהול או
תפעול ("מתפעל") רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות המתפעל או באמצעות צד קשור למתפעל ובלבד
ששיעור עמלת הרכישה או המכירה לא יעלה על 20% מסך כל עמלות הרכישה או המכירה ששילם המשקיע המוסדי
במהלך השנה. כמו כן, נקבעו תנאים שבהם משקיע מוסדי רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צדדים קשורים
למשקיע המוסדי. הטייטה מוסיפה דרישה להליך תחרותי, לפחות אחת לשלוש שנים, בקשר להחזקה של ניירות ערך
וקובעת כי משקיע מוסדי שהתקשר בהסכם ישיר עם גלובל קסטודיאן (למעט בנק, בנק למשכנתאות או בנק חוץ
שקיבלו רשיון מבנק ישראל) להחזקת ניירות ערך, יהיה פטור מהחובה לקיים הליך תחרותי לקבלת שירותי החזקה.
ביום 31 באוקטובר 2017 פורסמו התקנות הסופיות, אשר אינן כוללות את המגבלה הנ"ל של 20% לעניין רכישה או
מכירה של ניירות ערך באמצעות מתפעל או צד קשור למתפעל, כאמור לעיל. כמו כן, נקבע כי ההליך התחרותי הנוגע
להחזקה של ניירות ערך ייערך אחת לחמש שנים במקום שלוש, כאשר הדרישה לעריכת הליך תחרותי כאמור תיכנס
לתוקפה רק בחלוף שנה מיום פרסום התקנות.

ב. הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 330 - ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2018, והיא כוללת עקרונות לניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של
לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך, ובעיקר פעילות ספקולטיבית ובכלל זה הוראות בעניין ממשל תאגידי, מדידת
הסיכונים, ניהול ובקרת הסיכונים, והנחיות בדבר ניהול הסיכונים התפעוליים והמשפטיים.

בין היתר, נקבעה דרישה להעמדת בטחונות נזילים בגין נגזרי OTC - בטחונות משתנים (כנגד החשיפה הקיימת) ובטחונות ראשוניים (כנגד החשיפה הפוטנציאלית). דרישות הנוהל בנושא בטחונות מלקוחות לא יחולו בשלב ראשון על לקוח מפוקח (תאגיד בנקאי, קופות גמל, חברות ביטוח, קרנות נאמנות ותעודות סל) ובנק מרכזי, או לקוח שאינו עוסק בפעילות ספקולטיבית, והן תקבענה במועד מאוחר יותר.

ג. תנאי היתר כללי לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך

סעיף 49 א (ב) לחוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968 (להלן: "חוק ני"ע") שנכנס לתוקף ביום 6 ביולי 2017, קובע כי לצד האיסור להציע שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, שאין לה רישיון בורסה בישראל, יו"ר רשות ני"ע רשאי להתיר לאדם לפנות בהצעה כאמור, באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה מחוץ לישראל, בתנאים שיקבע, אם מצא שאין בכך כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים בישראל.

ביום 27 בדצמבר 2018 פירסמה רשות ני"ע תנאי היתר כללי לפי סעיף 49 א לחוק ני"ע. ההיתר מחולק לשניים: האחד, היתר לבורסות זרות או מי מטעמן. השני, מתן היתר לגורמים אחרים.

גורם המבקש לקבל היתר מכוח סעיף 49 א (ב) לחוק ני"ע נדרש לפנות לרשות ני"ע ולהצהיר על התקיימות התנאים הרלבנטיים עבורו ולקבל היתר הרשות להציע שירותים כאמור לעיל. על בעל היתר כאמור, להגיש אחת לשלוש שנים הצהרה דומה בדבר עמידתו בתנאי ההיתר הכללי הרלבנטיים אליו. בהתאם לתנאי ההיתר, תאגיד בנקאי רשאי לפנות ללקוחותיו בהצעה למתן שירותי ברוקראז' באמצעות ברוקרים זרים בבורסות בחו"ל, בתנאי שהוא אינו פועל מטעמה של הבורסה הזרה בה יבוצעו העסקאות בניירות ערך, וכן בתנאי שאינו משווק בורסה זרה מסוימת או שוק מסוים. בעל היתר נדרש לתת גילוי בולט בהתאם לנוסח המצורף לתנאי ההיתר הכללי.

על בקשה לקבלת היתר להיות מוגשת לרשות תוך 4 חודשים מיום פרסום נוסח ההיתר. האיסור לפעול ללא היתר יכנס לתוקף 6 חודשים לאחר פרסומו.

ממשל תאגידי

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מ' 301 בנושא דירקטוריון התיקון להוראה, אשר פורסם ביום 13 לנובמבר 2018, כולל שני נושאים-

- חובת הקמת "ועדה דירקטוריונית" לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות", אשר לפחות אחד מחבריה יהיה דירקטור בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע. תפקידיה העיקריים של הועדה- לדון ולהמליץ לדירקטוריון בנוגע לאישור אסטרטגיה ומדיניות טכנולוגיית המידע, אבטחת מידע וסייבר, התשתיות הטכנולוגיות, מאגרי נתונים, חדשנות טכנולוגית, היערכות לבנקאות העתיד, מסגרת לניהול סיכונים טכנולוגיים, תכנית התאוששות מאסון, יעדים לביצוע בשנה הקרובה ועמידה בהם.

הוועדה תשתמש ביועצים חיצוניים בלתי תלויים, ככל הנדרש לדעתה, על מנת למלא את חובותיה, ותקיים קשר עם מנהל טכנולוגיית המידע, מנהל אבטחת מידע, מנהל הגנת הסייבר והאחראי על תחום החדשנות.

- חובת קביעת מדיניות למשך כהונה מקסימלי של יושבי ראש ועדות הדירקטוריון – על הדירקטוריון לקבוע מדיניות למשך כהונה מירבי של יושבי הראש של ועדות הדירקטוריון, במטרה לרענן את החשיבה הקולקטיבית של חברי הוועדה ולקדם נקודות מבט חדשות.

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016

על מנת שניתן יהיה ליישם את ההסכם הביטורלי בין ארה"ב לבין ישראל בנוגע ליישום ה-FATCA ("הסכם הפטקא") והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (CRS - COMMON REPORTING STANDARD) שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במדינת ישראל לבין הרשויות המוסמכות במדינות עמן נחתם הסכם לחילופי מידע, במתכונת שקבע ארגון ה-OECD, פורסם ביום 14 ביולי 2016 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מספר 227), התשע"ו-2016. החוק מטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים חובה לאסוף ולהעביר מידע, כהגדרתו בחוק, הכל כפי שיקבע בתקנות שר האוצר לעניין זה. בהתאם לחוק, ניתן יהיה להטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים עיצום כספי בגין אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם, וזאת מבלי לגרוע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה כאמור המהווה עבירה.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016

התקנות, אשר פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016, קובעות את החובות המוטלות על מוסדות פיננסיים לצורך יישום הסכם הפטקא, ומסדירות את התהליכים השונים שעל מוסדות פיננסיים לבצע לשם בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים לצורך זיהוי בעלי החשבון וסיווגם כחשבונות שיש לדווח עליהם במסגרת הסכם זה. כן כוללות התקנות חובת מתן הודעה ללקוח בדבר העברת מידע למנהל רשות המסים, חובת דיווח וניכוי המוטלות על המוסדות הפיננסיים שאינם משתתפים ביישום הסכם הפטקא, והוראת מעבר לעניין תנאי ההכרה ביישום כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסי ישראל מדווח.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019

התקנות, אשר אושרו ביום 1.1.19 ע"י ועדת הכספים של הכנסת, מאמצות את התקן הבינלאומי לחילופי מידע ("תקן CRS"), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי, למטרות סיוע הדדי באכיפת מס עם מדינות עמן נכרתו הסכמים אשר לפיהם קיימת התחייבות למסור את המידע האמור ("מדינות בנות דיווח"). בהתאם לתקנות, מוסדות פיננסיים, ובנקים בכללם, יבצעו בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים של יחידים וישויות, יסווגו חשבונות של תושבי מדינה זרה לפי דיני המס באותן מדינות, ויעבירו את המידע הנדרש לרשות המיסים הישראלית, לצורך העברתו למדינות תושבות המס של בעל החשבון, שהן מדינות בנות דיווח. ביום 21 בינואר 2019 פורסמה ע"י רשות המיסים רשימה הכוללת 95 מדינות, שהן המדינות בנות הדיווח אליהן ישראל תעביר מידע במסגרת ה-CRS. רשימות מצומצמות יותר התפרסמו עבור שנות הדיווח 2017 ו-2018. הבנק נערך ליישום החקיקה האמורה במסגרת קבוצתית.

חוזר בנק ישראל בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)

בהתאם לחוזר, אשר פורסם ביום 16 במרס 2015, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בחוזר, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.

הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל, ובכלל זה לסיכונים בגין העלמות מס אפשריות של לקוחות שהם נישומי מס בארה"ב. לבנק מדיניות ייעודית קבוצתית בעניין זה ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות ה-FATCA וה-CRS כנדרש.

חוק לצמצום השימוש במזומן

מטרתו של החוק, אשר פורסם ברשומות ביום 18 במרס 2018, היא לצמצם את תופעת הכלכלה השחורה בישראל, להיאבק בפשיעה ובהלבנת הון ולאפשר שימוש באמצעי תשלום מתקדמים ויעילים. החוק מגביל עסקאות במזומן לעסקאות בהן מחיר העסקה הינו 11,000 ש"ח לגבי עוסק ("מחיר העסקה" לגבי הבנק כעוסק, הוא מחיר השירות, קרי; העמלה המשולמת), ו-50,000 ש"ח לגבי מי שאינו עוסק. כמו כן, החוק קובע איסור על פירעון שיק מבלי ששם הנפרע נקוב בו, או שיק מוסב שעולה על 10,000 ש"ח אם הוא הוסב יותר מפעם אחת (או פעמיים אם ההיסב השני הוא לגוף פיננסי מפקח), או אם לא נקובים בו שמות המסב והנסב ומספר הזהות של המסב. לאחר שנה מיום כניסתו לתוקף של החוק, שר האוצר יבחן את שינוי הסכומים הקבועים בתוספת הראשונה, ויהיה רשאי להפחיתם. עוסק יהיה חייב להחזיק אמצעי ייעודי המשמש לקריאת כרטיסי חיוב או סליקת אמצעי אלקטרוני אחר וכן, יהיה חייב לתעד את אמצעי התשלום שבאמצעותו שילם תשלום או קיבל תקבול. עוד קובע החוק שיעורים של עיצומים כספיים שיוטלו על עוסק וקנסות שיוטלו על מי שאינו עוסק, במקרים בהם הפרו את הוראות החוק, וכן קובע עבירה פלילית של מעשה מרמה שבוצע בניסיון להתחמק מהאיסורים הקבועים בחוק, שבצידה שלוש שנות מאסר. החוק ייכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2019, למעט האיסורים שנקבעו על פירעון שיקים והעיצומים הכספיים על הפרתם, שייכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019 (יום התחילה המאוחר). לא יוטלו עיצומים כספיים ו/או קנסות בתשעת החודשים שמיום התחילה או מיום התחילה המאוחר, לפי העניין, אלא אם המפר קיבל התראה בכתב על ההפרה ושב והפר את אותה הוראה.

הגנת הפרטיות

הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מספר 13) התשע"ח-2018

ההצעה, אשר פורסמה ביום 27 בפברואר 2018, אושרה בקריאה ראשונה. מטרתה של ההצעה היא שיפור כלי האכיפה ומנגנוני הפיקוח על קיום הוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א - 1981, הנוגעות לפרטיות במאגרי מידע. ההצעה נועדה לחזק במידה רבה את יכולת האכיפה של יחידת רשם מאגרי המידע, ובמסגרת זו להקנות לו סמכויות מנהליות חלופיות לנקיטת הליכים פליליים, לרבות הטלת עיצום כספי (בסכום שלא יפחת מהסכומים הקבועים בחוק בהתאם לחומרת ההפרה ופרמטרים נוספים), המצאת התראה מנהלית ודרישת התחייבות להימנע מהפרה שתלווה בעירבון בסכום העיצום הכספי שהממונה רשאי להטיל בשל אותה הפרה. כמו כן מבקשת ההצעה להשלים את הכלים הקיימים בידי הרשות בכלי חקירה פליליים ולקבוע רשימה של עבירות הנוגעות לאיסוף מידע לשם החזקתו במאגר מידע, לניהול מאגרי מידע ולשימוש במידע במאגרי מידע.

מלכין יעקב
לשעבר מנכ"ל*

יוסי לוי
לשעבר יו"ר הדירקטוריון*

*כיהן בתפקידו עד למועד השלמת המיזוג ביום 1 בינואר 2019.

תל אביב, 26 בפברואר 2019

נספחים לדוח השנתי

262	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
265	נספח 2- מידע רב רבעוני
267	נספח 3 – דוח רווח והפסד ל 5 השנים האחרונות
268	נספח 4 – מאזן לסוף 5 השנים האחרונות

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א- יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- נכסים, התחייבויות והון

שנת 2016			שנת 2017			שנת 2018			
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה) מימון	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה) מימון	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת	
4.14% *	453.6	10,956.6	3.73%	430.6	11,535.3	3.63%	447.6	12,317.9	נכסים נושאי ריבית
-	-	22.8	-	-	21.0	-	-	41.1	אשראי לציבור (3) (6)
0.78%	8.1	1,040.4	0.80%	15.9	1,979.6	0.84%	22.2	2,650.1	אשראי לממשלה
0.10%	4.6	4,425.2	0.10%	4.2	4,083.9	0.11%	4.0	3,516.1	פקדונות בבנקים
									פקדונות בבנק ישראל
0.88%	12.6	1,428.5	1.26%	15.0	1,193.5	1.84%	24.5	1,333.0	אגח מוחזקות לפדיון וזמניות למכירה (4)
0.96%	0.1	10.4	-	-	2.7	-	-	-	אגח למסחר
0.00% *	- *	-	-	- *	-	-	-	-	נכסים אחרים
2.68%	479.0	17,883.9	2.48%	465.7	18,816.0	2.51%	498.3	19,858.2	סך כל הנכסים נושאי ריבית
-	-	933.6	-	-	944.7	-	-	978.3	חיובים בגין כרטיסי אשראי
-	- *	920.3	-	- *	928.2	-	-	955.3	שאינם נושאים ריבית
2.43%	479.0	19,737.8	2.25%	465.7	20,688.9	2.29%	498.3	21,791.8	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (5)
									סך כל הנכסים
									התחייבויות נושאות ריבית
0.18% *	0.4	224.2	0.06%	0.1	162.7	0.19%	0.3	156.4	פקדונות הציבור
0.11%	8.2	7,770.1	0.15%	11.6	7,490.5	0.25%	19.0	7,521.2	לפי דרישה
0.06%	0.1	165.0	-	-	160.9	-	-	155.4	לזמן קצוב
0.18%	0.2	111.8	0.08%	0.1	122.2	0.17%	0.2	118.7	פקדונות הממשלה
3.31%	18.7	564.7	3.32%	14.1	425.1	4.01%	16.5	411.4	פקדונות מבנקים
- *	-	-	-	-	0.1	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
0.31%	27.6	8,835.8	0.31%	25.9	8,361.5	0.43%	36.0	8,363.1	התחייבות אחרות
-	-	8,546.8	-	-	9,920.8	-	-	10,875.9	סך כל ההתחייבות נושאות ריבית
-	-	933.6	-	-	944.7	-	-	978.3	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	239.1	-	-	232.5	-	-	241.5	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
0.15%	27.6	18,555.3	0.13%	25.9	19,459.5	0.18%	36.0	20,458.8	התחייבות אחרות שאינן נושאות ריבית (7)
-	-	1,182.5	-	-	1,229.4	-	-	1,333.0	סך כל ההתחייבות
0.14%	27.6	19,737.8	0.13%	25.9	20,688.9	0.17%	36.0	21,791.8	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.37%			2.17%			2.08%			פער הריבית
2.52%	451.4	17,883.9	2.34%	439.8	18,816.0	2.33%	462.3	19,858.2	תשואה נטו (8) על נכסים נושאי ריבית

* סווג מחדש. הערות לעמודים 262-264 ראה עמוד 264

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)
 חלק ב- יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית, פעילות בישראל

שנת 2016			שנת 2017			שנת 2018			
יתרה(2) חדשית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה(2) חדשית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה(2) חדשית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה (הוצאה)	
ממוצעת מימון	ממוצעת מימון	מיליוני ש"ח	ממוצעת מימון	ממוצעת מימון	מיליוני ש"ח	ממוצעת מימון	ממוצעת מימון	מיליוני ש"ח	אחוזים
מטבע ישראלי לא צמוד									
15,875.8	438.1	2.76%	16,815.1	420.0	2.47%	17,725.5	437.9	2.47%	סך נכסים נושאי ריבית
6,886.3	(8.7)	(0.13%)	6,612.8	(6.6)	(0.15%)	6,731.1	(10.0)	(0.15%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
8,989.5	429.4	2.63%	10,202.3	413.4	2.32%	10,994.4	427.9	2.32%	פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד									
1,197.1	21.2	1.77%	1,162.1	23.7	2.04%	1,057.7	27.5	2.60%	סך נכסים נושאי ריבית
1,401.5	(18.5)	(1.32%)	1,230.2	(18.7)	(2.13%)	1,134.9	(24.2)	(2.13%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
(204.4)	2.7	0.45%	(68.1)	5.0	0.47%	(77.2)	3.3	0.47%	פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)									
811.0	19.7	2.43%	838.8	22.0	3.06%	1,075.0	32.9	3.06%	סך נכסים נושאי ריבית
548.0	(0.4)	(0.07%)	518.5	(0.6)	(0.36%)	497.1	(1.8)	(0.36%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
263.0	19.3	2.36%	320.3	21.4	2.70%	577.9	31.1	2.70%	פער הריבית
סך פעילות בישראל									
17,883.9	479.0	2.68%	18,816.0	465.7	2.51%	19,858.2	498.3	2.51%	סך נכסים נושאי ריבית
8,835.8	(27.6)	(0.31%)	8,361.5	(25.9)	(0.43%)	8,363.1	(36.0)	(0.43%)	סך התחייבויות נושאות ריבית
9,048.1	451.4	2.37%	10,454.5	439.8	2.08%	11,495.1	462.3	2.08%	פער הריבית

הערות לעמודים 262-264 ראה עמוד 264

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג- ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

2017 לעומת 2016			2018 לעומת 2017			
גידול (קיטון) הנובע משינוי שינוי			גידול (קיטון) הנובע משינוי שינוי			
נטו	מחיר	כמות	נטו	מחיר	כמות	
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח			
(23.0)	(44.6)	21.6	17.0	(11.4)	28.4	נכסים נושאי ריבית
9.7	8.2	1.5	15.6	17.8	(2.2)	אשראי לציבור
(13.3)	(36.4)	23.1	32.6	6.4	26.2	נכסים נושאי ריבית אחרים
						סך כל הכנסות הריבית
(3.1)	(3.6)	0.5	(7.6)	(7.5)	(0.1)	התחייבויות נושאות ריבית
4.8	3.8	1.0	(2.5)	(2.6)	0.1	פקדונות הציבור
1.7	0.2	1.5	(10.1)	(10.1)	-	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
						סך כל הוצאות הריבית

הערות לעמודים 262 עד 264:

1. הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
2. על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במטבע ישראלי לא צמוד- על בסיס יתרות יומיות).
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים/ הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנת 2017 – 3.8 מיליון ש"ח (בשנת 2017 17.7 מיליון ש"ח, 2016 – נוכחה יתרה בסך 19.0 מיליון ש"ח).
5. לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. עמלות בסך 32.9, 33.3 ו- 29.9 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בשנים 2017, 2018 ו- 2016, בהתאמה.
7. לרבות מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו- הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
9. השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה.

דוחות רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2017-2018

שנת 2017				שנת 2018				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
112.8	124.5	108.9	119.5	115.1	131.5	124.2	127.5	הכנסות ריבית
5.1	13.1	1.4	6.3	3.2	15.7	8.5	8.6	הוצאות ריבית
107.7	111.4	107.5	113.2	111.9	115.8	115.7	118.9	הכנסות ריבית, נטו
10.4	15.3	16.7	24.8	12.5	3.0	11.9	14.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
97.3	96.1	90.8	88.4	99.4	112.8	103.8	104.3	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.4)	2.5	4.1	2.4	3.0	(0.4)	6.8	4.6	הכנסות שאינן מריבית
57.3	56.5	57.6	58.1	58.8	58.4	59.0	58.7	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
0.5	0.4	2.4	2.1	0.4	46.2	0.5	1.2	עמלות
57.4	59.4	64.1	62.6	62.2	104.2	66.3	64.5	הכנסות אחרות
75.4	70.6	67.0	69.1	69.5	64.1	61.8	85.9	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
18.1	18.3	19.5	17.8	18.8	15.4	19.4	17.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
35.6	40.8	37.8	38.9	62.0	56.4	87.0	51.1	משכורות והוצאות נלוות
129.1	129.7	124.3	125.8	150.3	135.9	168.2	154.7	אחזקה ופחת בניינים וציוד
25.6	25.8	30.6	25.2	11.3	81.1	1.9	14.1	הוצאות אחרות
9.2	9.7	10.8	6.6	4.1	24.9	1.7	2.6	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
16.4	16.1	19.8	18.6	7.2	56.2	0.2	11.5	רווח לפני מיסים
0.13	0.13	0.16	0.14	0.06	0.44	-	0.09	הפרשה למסים על הרווח
1.29	1.27	1.56	1.48	0.57	4.44	0.02	0.91	רווח נקי:
6.47	6.35	7.81	7.35	2.84	22.18	0.08	4.54	רווח נקי לבעלי מניות הבנק
								רווח בסיסי למניה בש"ח
								רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
								רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
								רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

מאזנים לסוף רבעון בשנים 2017-2018

2017				2018				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
6,492.9	6,809.6	6,929.9	6,816.3	6,651.7	6,492.3	6,823.1	8,721.8	נכסים
1,403.3	1,162.7	971.4	975.8	1,212.0	1,544.9	1,610.6	1,333.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
12,906.4	12,997.2	13,150.2	13,353.7	13,954.4	13,943.3	13,908.5	13,641.9	ניירות ערך
(138.7)	(148.5)	(158.8)	(172.6)	(182.3)	(177.1)	(181.1)	(181.9)	אשראי לציבור
12,767.7	12,848.7	12,991.4	13,181.1	13,772.1	13,766.2	13,727.4	13,460.0	הפרשה להפסדי אשראי
29.7	28.0	33.6	57.4	58.5	60.5	43.3	70.6	אשראי לציבור, נטו
72.0	71.4	70.3	67.0	31.9	29.7	28.5	27.3	אשראי לממשלה
15.3	12.1	12.0	14.4	23.8	29.4	30.3	8.4	בניינים וציוד
199.1	157.6	161.8	161.6	175.4	165.7	177.3	183.7	נכסים בגין מכשירים
				32.4				נכסים אחרים
20,980.0	21,090.1	21,170.4	21,273.6	21,957.8	22,088.7	22,440.5	23,805.2	נכסים המוחזקים למכירה
								סך כל הנכסים

2017				2018				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
17,396.4	17,514.6	17,594.3	17,733.0	18,292.2	18,500.9	18,658.7	19,466.5	התחייבויות והון
106.1	137.8	134.8	168.0	146.3	64.3	88.8	725.0	פקדונות הציבור
250.6	249.9	230.0	142.5	249.4	196.2	256.7	205.3	פקדונות מבנקים
474.8	397.2	394.8	393.8	374.0	439.6	439.8	439.2	פקדונות הממשלה
								כתבי התחייבות נדחים
28.0	31.5	24.6	31.5	18.9	21.4	21.8	19.6	התחייבויות בגין מכשירים
1,494.4	1,508.8	1,521.2	1,514.2	1,583.4	1,511.0	1,616.2	1,588.2	נגזרים
19,750.3	19,839.8	19,899.7	19,983.0	20,664.2	20,733.4	21,082.0	22,443.8	התחייבויות אחרות(1)
								סך כל ההתחייבויות
1,229.7	1,250.3	1,270.7	1,290.6	1,293.6	1,355.3	1,358.5	1,361.4	הון המיוחס לבעלי מניות
20,980.0	21,090.1	21,170.4	21,273.6	21,957.8	22,088.7	22,440.5	23,805.2	הבנק
								סך כל ההתחייבויות והון

2017				2018				(1)מזה:
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
5.2	5.5	5.3	5.8	5.9	5.3	5.3	5.2	הפרשה להפסדי אשראי
								בגין סיכון אשראי חוץ מאזני

נספח 3 - דוחות רווח והפסד לשנים 2014-2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014	2015	2016	2017	2018	
483.2	408.1	479.0	465.7	498.3	הכנסות ריבית
67.2	30.0	27.6	25.9	36.0	הוצאות ריבית
416.0	378.1	451.4	439.8	462.3	הכנסות ריבית, נטו
60.2	2.5	27.4	67.2	42.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
355.8	375.6	424.0	372.6	420.3	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
10.0	20.4	11.4	8.6	14.0	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
226.1	226.9	221.0	229.5	234.9	עמלות
1.8	3.9	4.4	5.4	48.3	הכנסות אחרות
237.9	251.2	236.8	243.5	297.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
292.0 *	295.8 *	286.4 *	282.1	281.3	משכורות והוצאות נלוות
82.3	81.8	74.8	73.7	71.3	אחזקה ופחת בניינים וציוד
158.2 *	140.5 *	157.4 *	153.1	256.5	הוצאות אחרות
532.5	518.1	518.6	508.9	609.1	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
61.2	108.7	142.2	107.2	108.4	רווח לפני מיסים
23.6	43.1	58.4	36.3	33.3	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
37.6	65.6	83.8	70.9	75.1	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח בסיסי למניה בש"ח					
0.30	0.52	0.66	0.56	0.59	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
2.97	5.18	6.61	5.60	5.93	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
14.84	25.89	33.07	27.98	29.63	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
					רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ליום 31 בדצמבר					
2014	2015	2016	2017	2018	
					נכסים
3,356.2	5,196.4	6,688.6	6,816.3	8,721.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,821.4	1,809.0	1,379.9	975.8	1,333.4	ניירות ערך
11,489.2	11,921.1	12,522.6	13,353.7	13,641.9	אשראי לציבור
(142.1)	(129.7)	(141.9)	(158.8)	(181.9)	הפרשה להפסדי אשראי
11,347.1	11,791.4	12,380.7	13,194.9	13,460.0	אשראי לציבור, נטו
37.0	51.5	28.4	57.4	70.6	אשראי לממשלה
85.6	81.2	73.4	67.0	27.3	בניינים וציוד
29.8	10.2	15.1	14.4	8.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
215.0	232.3	207.5	161.6	183.7	נכסים אחרים
16,892.1	19,172.0	20,773.6	21,287.4	23,805.2	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
13,072.7	15,454.3	17,268.1	17,733.0	19,466.5	פקדונות הציבור
201.5	185.2	87.1	168.0	725.0	פקדונות מבנקים
290.0	233.0	273.7	142.5	205.3	פקדונות הממשלה
777.1	665.9	497.4	393.8	439.2	כתבי התחייבות נדחים
50.2	31.6	23.0	31.5	19.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,393.4	1,437.3	1,415.8	1,514.2	1,588.2	התחייבויות אחרות(1)
15,784.9	18,007.3	19,565.1	19,983.0	22,443.8	סך כל ההתחייבויות
1,107.2	1,164.7	1,208.5	1,290.6	1,361.4	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
16,892.1	19,172.0	20,773.6	21,273.6	23,805.2	סך כל ההתחייבויות והון

2014	2015	2016	2017	2018
17.5	8.0	6.5	5.8	5.2

(1)מזה:

 הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי
אשראי חוץ מאזניים

ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process AB
C תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.

LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.

CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה. **CLS - Continuous Linked Settlement** - הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.

Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.

FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).

FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).

GNMA - Ginnie Mae - חברה פדרלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

Var - Value at Risk - מודל למדידת הפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

א איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת איגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגום מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).

אגרות חוב מגובי משכנתאות (**MBS**) - אגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הרבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

אגרות חוב מגובי נכסים (**ABS**) - אגרות חוב שתשלומי הרבית והקרן בגינן מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.

	<p>אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.</p>
	<p>אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.</p>
	<p>ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.</p>
	<p>אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.</p>
ב	<p>באזל 2/ באזל 3 - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>
ג	<p>גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.</p>
ה	<p>הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך - going concern capital.</p> <p>הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p> <p>הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p> <p>הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p> <p>הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.</p> <p>הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; 2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; 3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; 4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים 1,2. <p>הלוואת בלון/בולט - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הרבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הרבית משולמת בסוף התקופה.</p> <p>הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.</p> <p>CSA - נספח להסכמי ISDA. הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.</p>

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הרבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת הפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, הפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. הפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעורי הפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של הנהלה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש. חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאי החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה **SWAP** - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (**FORWARD**) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.

חוזה עתידי (**FUTURE**) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

	<p>חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית) לב (אירופאית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית) לב (אירופאית) תאריך מסוים. חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.</p>
י	<p>יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות. יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>
כ	<p>כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה. כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה (Probability of Default) PD - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו. כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.</p>
ל	<p>לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".</p>
מ	<p>מדיניות מוניטרית - מדיניות המנהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הרבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים. מדיניות פסיקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר. מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים. מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים.</p>
נ	<p>מק"מ - מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בנכיון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא רבית. משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הרבית של האיגרת. נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון. נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.</p>

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי wholesale ו-retail, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לוה, כמוגדר להלן:
סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.
2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:
10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

- 1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פירעונה;
- 2) עסקת חליפין ברבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;
- 3) הסכם מסוג Forward rate agreement או Future rate agreement.
- 4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה יומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת בטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.

4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה, כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לוה או קבוצת לוויים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לוה או קבוצת לוויים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון רבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הרבית במטבעות השונים.
סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי רבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.
סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע רבבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
  2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
  3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.
  4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.
- ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.
- ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ פח"ק - פקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:

1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.
2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.
3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי.
4. הפקדון אינו צמוד.

פקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא רבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים ברבית בנק ישראל.

פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.

ק קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.

קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.

קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.

ר רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.

רביית בנק ישראל - רביית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.
רביית פריים - רביית הנקבעת בכל בנק על בסיס רביית בנק ישראל.

ש שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;

רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;

רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו מרכיב המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרביית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.

שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות כרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

- (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות כרטיסי אשראי.
- (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.
- (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.

(4) מתן שירותי תקשורת לחברות כרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.

ת תהליך הסקירה הפיקוחי (Supervisory Review Process) SREP - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורביית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רביית שנתית אפקטיבית.

71,93	אומדנים חשבונאיים קריטיים	א
12	אסטרטגיה עסקית	
73,215	אקטואריה	
26,148,149,270	באזל	ב
36,67,158	בטחונות	
75	בקרות	
106,120,159,270	גידור	ג
84	דוח רווח והפסד	ד
85	דוח על הרווח הכולל	
87	דוח על השינויים בהון	
88	דוח תזרים מזומנים	
81,83	דוח רואי החשבון המבקרים	
147,148	דיבידנדים ומדיניות חלוקת רווח	
241	הון אנושי	ה
26,147,149	הון והלימות הון	
87,147	הון מניות	
26,150	הון עצמי רובד 1	
26,150	הון רובד 2	
63,69	הלבנת הון	
23,102	הלוואות לדיור	
	הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות	
100,101,187	בעייתיים	
20,116,126	הפרשה למסים על הרווח	
71,102,184,271	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	
71,102,103,271	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי	
36,97,98,99,100,271	חובות בעייתיים	ח
38,39,97,98,99,184,186	חובות פגומים	
9,27,150	יחסי הון	י
26,149	יעד הון	
31,167,179	לקוחות עסקיים	ל
30,167,179	לקוחות קמעונאיים	
86	מאזן	מ
241	מבנה ארגוני	
28,167,179	מגזרי פעילות	
14,67,92,249	מדד המחירים לצרכן	
43	מדינות זרות	
71,91	מדיניות חשבונאית	
10,34	מדיניות ניהול סיכונים	
88	מזומנים ושווי מזומנים	
73,140	מחויבות בגין הטבות פרישה	
42	מימון ממונף	
49,152	מינוף	
259	מיסוי	

126	מסים נדחים
21,192	מסגרות אשראי
74,106,107,120,159	נגזרים
56,57,67,153,271,272,274	נזילות
23,25,74,105,131,258,272,273	ניירות ערך
35,50	ניתוח תרחישי קיצון
27,150	נכסי סיכון
137	נכסים אחרים
11,67,270	סייבר
65,68	סיכון מוניטין
57	סיכון מימון
36,67	סיכון אשראי
56,67	סיכון נזילות
11,65	סיכון רגולטורי
51,66	סיכון ריבית
50,66	סיכון שוק
58,67	סיכון תפעולי
60,68	סיכון משפטי
61	סיכונים אחרים
19,97,118,124,252	עמלות
41	ענפי משק
209,239	עסקאות עם צדדים קשורים
50	ערך בסיכון (var)
20,111,136	פחת והפחתות
73,95,113,140	פנסיה
8,24,137	פקדונות הציבור
209,239	צדדים קשורים
67	ריכוזיות לווים וקבוצת לווים
67	ריכוזיות ענפית
84,117,128	רווח למניה
25,136,241	רכוש קבוע
52,74,96,107,201,204	שווי הוגן
235	שכר רואי חשבון המבקרים
243	תגמול
36	תיאבון לסיכון
23,105,107,131	תיק למסחר
8,9,16	תשואה להון